

Aylık siyasal dergi

ISSN: 2147-4028

Haziran 2025 Sayı: 131

Fiyatı: 20 TL

Saldırıların ardı arkası kesilmiyor. AKP işbaşına geldiği günden bu yana kendine mutlaka bir “düşman” yarattı ve saldırıya geçti. Şimdi de CHP’ye saldırıyor. CHP’li belediyelere operasyon üzerine operasyon düzenliyor, gözaltına alıyor, tutukluyor; CHP kurultayına dava açıyor...

Böylece kendine rakip olacak bir aday ve partiyi zayıflatmayı, gözden düşürmeyi hedefliyor. Halkın “seçme ve seçilme özgürlüğünü” gaspetme pahasına her tür saldırıyı mübah görüyor. Yolsuzluk, rüşvet, kayırmacılık en fazla AKP’li belediyelerde olmasına rağmen, rakiplerini bu şekilde suçlayarak itibarsızlaştırmaya çalışıyor. Bu arada tutuklanan belediye başkanlarının yerine kayyum atıyor ya da AKP’li birini getiriyor.

Tüm bu saldırılar kitlelerin biriken öfkesini patlattı; 19 Mart-1 Mayıs eylemlilik sürecini yükseltti.

Halkın ayaklanması, AKP-MHP bloku kadar CHP gibi düzen partilerini de korkutuyor. CHP halkı arkasına almak için önce bu patlamadan yararlanmak istedi, fakat hep bir sınırdaki tutmaya, Saraçhane’nin dışına taşır-mamaya çalıştı. Ardından haftalık mitinglerle rutin bir eylem hattı belirledi ve kitle hareketini geriye çekti. Böyle olunca AKP’nin saldırıları artıkça arttı...

* * *

AKP’nin saldırıları tabi ki, CHP ile sınırlı değil. Her zaman olduğu gibi işçi ve emekçilere saldırıya devam ediyor. En büyük şiddet, halkı açlığa mahkum etmektir. Çalışanların ezici çoğunluğu asgari ücret ve civarında bir parayla geçinme savaşı veriyor. TÜİK bile, asgari ücretin yılbaşından Mayıs ayına kadar, yani 4 ay içinde 3 bin TL eridiğini açıkladı. Mayıs ayı itibarıyla asgari ücret 17 bine düşmüş durumda.

Sayfa 2’de sürüyor

İşçi sınıfının kurtuluşu Kendi eseri olacaktır!

Buna karşın Temmuz ayında “ara zam” istemine kulak tıkıyorlar. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, “ara zammı konuşmak için erken” diyerek geçiştiriyor.

Aynı durum kamu işçilerinin TİS süreci için de geçerli. Türk-İş gibi sarı bir sendika bile bu gecikmeye tepki göstermek zorunda kaldı. Genel Başkan Yardımcısı Ramazan Açar, taleplerini 27 Şubat’ta hükümete sunduklarını, ama onlardan herhangi bir zam teklifi gelmediğini söyledi. Birçok işyerinde grev sürecine yaklaşıldığını hatırlattıktan sonra, Mayıs sonuna kadar süre verdi. Fakat Bakanlık Haziran ortasına kadar bir açıklama yapmış değil.

600 bin kamu işçisi, aileleriyle birlikte yaklaşık 3 milyon insan, bu sözleşmeyi bekliyor. Türk-İş ve Hak İş ortak taslak hazırlayıp sunmuşlar. Günlük en düşük ücretin 1800 TL’ye yükseltilmesini, ardından 2025’in ilk altı ayı için yüzde 50, diğer altı ay için yüzde 25 zam talep ediyorlar. Üzerine yüzde 10 refah payı verilmesini istiyorlar.

Sendikaların bu talepleri, kamu işçisinin son 20 yılda eriyen ücretlerini telafi etmekten çok uzak. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı verilerine göre, kamu işçilerinin ortalama ücretleri, 2002 yılında net asgari ücretin 5.49 katıydı. Son imzalanan 9 Mayıs 2023 tarihli protokol ile asgari ücretin 1.8 katına kadar geriledi. 2024 yılında ise yüksek enflasyon ve artan vergi yüküyle asgari ücretin 1.6 seviyesine düştü. Sendika yöneticileri kamuda ücretlerin 35 ila 40 bin TL arasında olduğunu söylüyor.

Oysa yine resmi rakamlara göre “yoksulluk sınırı” 80 bin TL’nin üzerinde. İstanbul Planlama Ajansı’nın (İPA) yayımladığı son araştırmaya göre, İstanbul’da dört kişilik bir ailenin ortalama yaşam maliyeti, Mayıs ayında 91 bin 722 liraya yükseldi. Bu durumda işçiler yüzde 100 zam aldıkları koşullarda bile enflasyonun, vergilerin hızına yetişemiyor.

Onun için TİS’lerde sadece ücretlerin değil, çalışma ve yaşam koşullarını düzelterek taleplerin ileri sürülmesi gerekiyor. Fakat sendikaların çoğu günümüzde “ücret sendikacılığı” bile yapmıyorlar. Patronlarla ve hükümetle işbirliği içinde asıl olarak kendi koltuklarını düşünüyorlar. Bunun son örneğini İzmir Belediye işçilerinin grevinde yaşadık, gördük.

İzmir Belediye grevi, birçok açıdan ibret vericidir. CHP’li belediye başkanı “grev kırıcı”lığını

üstlenmekle kalmadı, “grev evde yapılır” diyerek grevden, işçi haklarından ne anladığını da ortaya koydu. Diğer yandan kendi mücadeleleriyle değil, belediye başkanlarının icazetiyle yetki alan sendikaların nasıl geri adım attığını, gerçekte işçinin patronu olan belediye başkanları karşısında nasıl süklüm-püklüm olduklarını, tehditlere boyun eğdiklerini gördük.

CHP, AKP, MHP vb... Sözkonusu işçi hakları olunca, düzen partileri arasında bir fark kalmıyor. Aynı şekilde işbirlikçi-uzlaşmacı sendikaların hepsi, sınıfın haklarını değil, kendi çıkarlarını düşünüyorlar ve öyle davranıyorlar.

Bu tablo, işçi sınıfının ne düzen partilerine ne de işbirlikçi-uzlaşmacı sendikalara bel bağlaması gerektiğini bir kez daha gösteriyor. En başta “taban örgütleri”ni kurmaları ve sendika yönetimlerine devrimci-öncü işçileri getirmeleri gerekiyor.

Haziran ve Temmuz ayları işçi ve emekçiler açısından önemli kararların alınacağı aylar olacak. Asgari ücrete “ara zam”dan kamudaki TİS’lere kadar, kendilerini doğrudan etkileyecek bir süreç yaşanacak. Kamu TİS’leri “Çerçeve Protokolü” sadece 600 bin kamu işçisini ilgilendirmiyor. 4 milyon memur ve memur emeklisini, ardından metal sektöründe 160 bin işçi adına MESS ile yapılacak genel görüşmeyi belirliyor.

İşçi sınıfı, kaderini düzen partilerine, hükümete ve işbirlikçi sendikalara terkedemez. Üretimden gelen gücünü ortaya koymalı ve kendini dost-düşmana hatırlatmalıdır.

15-16 Haziran’ları, Tarih, Tekel direnişlerini, Metal Fırtınası’nı yaratan Türkiye işçi sınıfı, tarihinden gelen birikimle bunu yapacak güçtedir. Yeter ki, kendine güvensin ve kendi örgütlerini kurarak harekete geçsin! Sadece ekmek için değil özgürlükler için de savaşsın!

Sınıfın ustalarının söylediği gibi, işçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır! Üstelik kendisiyle birlikte tüm ezilen-sömürülen tüm kesimleri kurtaracaktır!

Okurlara...

Merhaba,

19 Mart’tan 1 Mayıs’a uzanan süreç, kitlelerin öfkesinin ne kadar büyük, ekonomik-siyasi baskıya karşı patlama dinamiklerinin ne kadar yüksek olduğunu açıkça göstermişti. Şimdi CHP harekete geriye çekmeye çalıştıkça AKP’nin saldırıları artıyor. Bir taraftan itirafçılaştırma çabaları, diğer taraftan belediyelere el koyma girişimleri ile CHP’yi etkisiz hale getirmeye uğraşıyorlar.

Ancak CHP geriye çekilse bile, işçi-emekçi hareketinde çok daha büyük sorunlar, talepler ve öfke birikiyor. Önümüzde ilk etapta 600 bin kamu işçisinin ücret pazarlığı duruyor. Arkasından işçi sınıfının en dinamik kesimi olan metal sözleşmeleri başlayacak. Ve bu yaz döneminin en önemli sorunu olarak, tarım krizi tüm işçi-emekçileri kuşatacak. Önce Nisan ayında don vurması, arkasından Mayıs’taki kuraklık, tarımda büyük bir yıkımı beraberinde getirdi. Elbette tarımın yıkımı, sadece üreticinin değil, o meyve-

yi, sebzeyi, tahılı ve bakliyatı tüketen işçi ve emekçilerin doğrudan sorunudur. Dayanılmaz hale gelen enflasyonun yanına şiddetli bir gıda enflasyonunun da eklenmesi, önümüzdeki sürecin en büyük

sorunlarından biri; aynı zamanda kitle hareketini güçlendirme dinamiklerinden biridir.

Gündemdeki konulara ilişkin yazıları dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

131. Sayıda

3	Mücadeleyi büyütmek dışında çare yok
4	Gezi Direnişi’nin 12. yılında
5	Grev kırıcılığın CHP hali
6	Mülakat mağduru öğretmenler
7	Erol Eğrek Çalık Holding tarafından katledildi
8	Fazla mesai-vergi soygunu
9	Türkiye’de sendikal hakların kara tablosu
10	19 Mart’ın 2. ayında üniversiteliler meydanlarda
11	PKK’nin feshi
12	İEB direnişteki işçileri ziyaret etti
13	1984 Ölüm Orucu ve Fatih
14	“Aysel Zehir’e pasaport” kampanyası
15	Yükselen gençlik hareketi üzerine
16	Adana’da Mayıs şehitleri anması
17	Hapishanelerde hak ihlalleri
18	Gerilla lideri-devlet başkanı: Jose Mujica
19	HKP (Maoist) lideri Basaravaj katledildi
20	ABD’de göçmen isyanı
21	Pınar Aydınlar ile röportaj
22	Nazım ve Ahmed Arif’in dilinde özgürlük
23	Geleceğimizin köprüsü tarihimiz

Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Çağdaş Büyükbaş

Adres: Mecidiyeköy mah. Ayfer sk. No: 10/5 Asım Bey Ap. Şişli/ İst. Tel: 0538 777 99 01, devrimcidurus@gmail.com, proleterdevrimcidurus2.org

Baskı: Berdan Matbaacılık, Davutpaşa cad. Güven San. Sit. C Blok No: 215-216 Topkapı/İst.

Tel: (0212) 613 1211, ISSN: 2147-4028, Yayınevi sertifika no: 48918

YEDİVEREN YAYINLARI Yerel Süreli Yayın, Sayı:131, Haziran 2025, 20 TL(KDV %0)

Erdoğan yönetimi, giderek eriyen kitle desteğine karşın ayakta kalabilmek için her yöntemi kullanıyor. Önceki yıllarda “düşman” muamelesi yaptıkları DEM Parti ile şimdilerde yakın ilişki içindeler. Öyle ki daha önce kapatılmasını istedikleri bu partiye “bayramlaşma”ya gidiyorlar, “DEM’li çaylarından” içiyorlar, samimi pozlar veriyorlar...

PKK’nin kendini feshini duyurduğu 12. Kongre’den sonra AKP-MHP bloku ile DEM Parti’nin ilişkilerinin daha da artması bekleniyordu. Fakat “infaz yasası”nda bile DEM’in talepleri dikkate alınmadı. Yaklaşık 20 bin kişinin tahliye edildiği infaz değişikliğinde, “hasta tutsaklar” serbest bırakılmadı. Bunu da

Dalga” adı verilen gözaltı-tutuklama saldırısıyla **19 Mart’tan bu yana 11 CHP’li belediye başkanı tutuklanmış oldu. Ayrıca yüzlerce belediye çalışanı da bu saldırıdan nasibini aldı.**

İstanbul-Esenyurt’la başlayan tutuklama furası, “5. Dalga” ile Adana’ya da sıçradı. Adana’nın Seyhan ve Ceyhan belediye başkanları “yolsuzluk” suçlamasıyla tutuklandı. Kimi belediyelere “terör” davası açarak kayyum atadılar. Ya da Gaziosmanpaşa’da AKP’nin mecliste çoğunluğuna dayanarak, AKP’li belediye başkanı seçtirdiler. Böylece seçimlerde kaybettiği yerleri operasyonlarla ele geçirmiş oldular.

“5. Dalga”da gözaltına alınan belediye başkanları ve çalışanlarının iki

cezaevlerine sevk ediliyorlar. Hem fiziki hem psikolojik eziyet yapılarak itirafçı olmaya zorlanıyorlar.

İBB’de Medya AŞ Genel Müdürü olarak görev yapmış İpek Elif Atayman’a yapılanlar, bu durumu en çarpıcı haliyle ortaya koydu. Ailesine ve avukatlarına haber verilmeden 5 Haziran günü Silivri’den Ayfon’a sevkedilen Atayman, “bir metrekairelik zırhlı bir kabinde kelepçeli olarak 7.5 saat süren bir yolculukla cezaevine nakledildiğini” açıkladı. Ve bu süreçte kendisine “bir parça ekmek verildiğini, bileklerinin ise mosmor kesildiğini” belirtti. Ardında atıldığı hücrede yatak verilmediğini, 5 Haziran’dan bu yana yerde yattığını anlattı. Öncesinde de 72 gün hücrede tutulmuştu.

Ailelerinin ve avukatlarının ziyaretlerini de zora sokan sevk-sürgünlerle, psikolojik-fiziki baskılarla tutuklulara itirafçılık dayatılıyor. Ve onlardan alınan yalan-yanlış ifadelerle yeni operasyonlar düzenleniyor, tutuklulara yeni suçlamalar yapılıyor, serbest bırakılanlar yeniden tutuklanıyor.

Daha önce AKP’li belediyelerden de ihale alan A. İhsan Aktaş adlı bir müteahhit, İBB’ye rüşvet verdiğini söyleyerek itirafçı oldu. Rüşvet vermek de bir suç olduğu halde “etkin pişmanlık”tan yararlandırılarak tahliye edildi. Üstelik sanki sadece CHP’li belediyelere rüşvet vermiş de AKP’li belediyelere vermemiş gibi...

Zaten **CHP’li belediyelere yapılan operasyonun hukuki değil, siyasi olduğu; yalnızca Erdoğan’ın İmamoğlu gibi bir rakibini saf dışı bırakması yönüyle değil, AKP’li belediyelere dönük hiçbir “yolsuzluk” soruşturması açılmamasıyla da anlaşılıyor ve bu kanaat güçleniyor.**

CHP yönetimi hedefte

CHP’ye dönük saldırı sadece belediyelerle sınırlı değil. Doğrudan CHP yönetimi hedefte.

CHP’nin 4-5 Kasım 2023 tarihlerinde gerçekleştirdiği 38. Olağan Kurultayı’nın iptali ve parti yönetiminin görevden uzaklaştırılması talebiyle açılan dava sürüyor. CHP’nin eski Hatay Büyükşehir Belediye Başkanı Lütfü Savaş ile bazı parti delegeleri, söz konusu kurultayın usulsüz şekilde gerçekleştirildiğini öne sürerek iptali için dava açmışlardı. Bunun üzerine Özgür Özel, İmamoğlu’nun gözaltına alındığı günlerde “olağanüstü kurultaya gideceklerini” söylemiş ve 15 gün sonra

Bir yanda “barış” demagojileri, bir yanda artan saldırganlık MÜCADELEYİ BÜYÜTMEK DIŞINDA ÇARE YOK!

“FETÖ’cüler de çıkacaktı” diyerek gerekçelendirdiler, sonra “Ekim ayına yeni bir düzenleme yapılacağını” söyleyerek beklentiye canlı tutmaya çalıştılar.

DEM Parti yetkilileri “infaz yasası”nda uğradıkları hayal kırıklığını, “dağ fare doğurdu” diyerek ifade etti. Ama hala “barış” ve “demokrasi”den dem vuruluyor, “yeni anayasa” üzerine konuşuluyor, umut ve beklenti havası sürüyor.

AKP-MHP bloku bir yandan “barış” üzerine demagojiler yaparken, bir yandan saldırılarını artırıyor. Hasta tutsakların serbest bırakılması, belediyelere kayyum atanmasına son verilmesi gibi en geri talepleri bile karşılamıyorlar. Aksine yeni operasyonlara ve kayyum siyasetine devam ediyorlar.

Yeni “düşman” CHP

AKP işbaşına geldiğinden bu yana işçi ve emekçilere, Kürt halkına yönelik baskı ve şiddeti arttırarak sürdürdü; diğer yandan da klikler arası çatışmaları en keskin haliyle yürüttü. Şimdiki “düşman”ın adı CHP!

CHP’li belediyelere yönelik saldırılar dalga dalga büyüyor. En son “5.

kolundan iki polisin tutarak askeri nizamda yürütülmesi, bu kişileri daha baştan “suçlu” gösterme ve “itibarsızlaştırma” politikasının son örneği oldu. Bu uygulamalar, komünist ve devrimcilere, yurtseverlere hep yapılıyordu zaten. Ama ana muhalefet partisi mensuplarına yapılması yeni bir durumdu ve tepkilere yol açtı.

Aynı durum “itirafçılaştırma” politikası için de geçerlidir. **Son operasyonların itirafçıların ifadeleriyle başlatıldığı söyleniyor. Aslında AKP, gerek dalga dalga süren operasyonları, gerekse itirafçılaştırma politikasını Ergenekon’dan FETÖ’ye rakip gördüğü kliklere karşı da yapmıştı. Şimdi buna CHP eklendi.**

İtirafçılaştırma politikası

AKP’nin itirafçılaştırma politikası 12 Eylül dönemini aratmayacak boyutlara tırmadı.

İtirafçıların sayısını arttırmak için her yöntemi deniyorlar. Tutuklular “hastaneye” diyerek cezaevinden alınıp savcılığa götürülüyor, yıllarca hapis yatacağı tehdidiyle yeniden ifade vermeye zorlanıyor. Henüz hükümlü olmadıkları halde farklı illerdeki

AKP-MHP bloku, ömrünü uzatmak için her yolu deniyor. CHP’yi abluka altına alırken, DEM’i de CHP’den uzaklaştırmaya, mümkünse kendi blokuna yaklaştırmaya çalışıyor. Burada belirleyici olan, sınıf mücadelesinin, toplumsal hareketin düzeyidir. Kendi örgütlerimizi yaratarak, özgücümüze dayanarak mücadeleyi yükselttiğimizde, faşizmi ve gericiliği geriletebilir, yıkabiliriz. Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi kesimler ve gençler, güçlerini birleştirmeli, mücadeleyi büyütmelidir.

yapılan kurultayda “tek aday” olarak yeniden başkan seçilmişti.

Böyle yaparak açılan davayı boşa düşürmeyi amaçladılar. Fakat **AKP, CHP’yi içten parçalamak için davanın düşmesine izin vermedi. Başka dosyalarla da birleştirerek duruşmayı 30 Haziran’a attılar.** Hazırlanan iddianamede, Özel ve İmamoğlu’nun da aralarında bulunduğu 12 kişi hakkında hapis cezası isteniyor. İddianamede, Kılıçdaroğlu mağdur, Lütfü Savaş ise müşteki sıfatıyla yer alıyor. Kurultayın iptali durumunda, kayyum atanması veya yönetimin Özgür Özel’den alınıp Kılıçdaroğlu’na iade edilmesi gündeme gelecek.

Bütün bunlar olurken, **Kılıçdaroğlu’nun kurultaya dönük iddiaları doğrulayacak şekilde açıklamalar yapması, kendisinin haksızlığa uğradığını söylemesi, CHP’deki huzursuzluğu arttırıyor.** Kılıçdaroğlu bu konuda savcılığa ifade vermeyi reddetti. Ayrıca sürekli tehditler aldığını söyleyerek onlara meydan okudu. CHP’ye kayyum atanması söz konusu olursa, Kılıçdaroğlu’nun CHP’nin başına geçerek en kısa sürede genel kurula götüreceği de söyleniyor.

Sonuçta **CHP’de sular durulmuyor. Bu durum elbette AKP-MHP blokunun işine geliyor.** Hem belediyelere yaptığı operasyon, hem de kurultayın iptali davasıyla CHP’yi kendi iç sorunlarına boğmuş oluyor.

Sonuç olarak

Erdoğan yönetimi ömrünü uzatmak için her yolu deniyor. CHP’yi abluka altına alırken, DEM’i de CHP’den uzaklaştırmaya, mümkünse kendi blokuna yaklaştırmaya çalışıyor.

“Yeni anayasa” hazırlıkları bu planın bir parçası. **DEM’i küçük tavizlerle, CHP’yi de baskılarla “yeni anayasa”yı kabule zorluyor.** Erdoğan, geçtiğimiz günlerde bir kez daha “emri hak vaki olana kadar buradayız!”, “biz yolcu değil hancıyız” diyerek, yönetimden gitmeyeceğini, hatta ölene dek başta kalmayı istediğini ortaya koydu.

DEM Parti, AKP-MHP blokuna yaklaşır mı? “Yeni anayasa”nın destekçisi olur mu? CHP üzerindeki baskılardan kurtulmak için kapalı kapılar ardında pazarlığa oturur mu?

Elbette bu olasılıklar var. Burada belirleyici olan sınıf mücadelesinin, toplumsal hareketin düzeyidir. 19 Mart’ta ortaya çıkan kitlesel tepki, ne yazık ki inişe geçti. **CHP hafta sonu bir ilde, hafta içi İstanbul’un bir ilçesinde yaptığı rutin mitinglerle kitleleri geriye çekti. Böylece AKP karşısında inisiyatifi de yitirmiş oldu.**

Bir kez daha görüldü ki, şu ya da bu düzen partisiyle değil, kendi örgütlerimizi yaratarak kendi özgücümüze dayanarak yükselttiğimiz mücadeleyle AKP-MHP blokunu, faşizmi ve gericiliği geriletebilir, yıkabiliriz. Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi kesimler ve gençler, faşizme ve gericiliğe karşı güçlerini birleştirmeli ve mücadeleyi büyütmelidir. Hak ve özgürlükleri elde etmenin başka yolu yoktur.

Gezi Direnişi’nin 12. yılında...

Gezi Direnişi’nin 12. yılında devletin saldırıları protesto edildi, Gezi’de yitirdiklerimiz anıldı.

İstanbul’daki eylemin bu yıl, İstiklal Caddesi’ne açılan Mis Sokak’ta başlaması kararlaştırılmıştı. Eylem öncesi devlet yine Taksim ve civarını, Taksim Meydanı ve İstiklal Caddesi’ne çıkan bütün sokakları bariyerlerle kapatmıştı. Mis Sokak’ın her iki çıkışı da bariyerlerle kapatılmış; yetmemiş, Mis Sokak polis araçları ve tomalarla işgal edilmişti.

Bütün bu ablukaya rağmen binlerce kişi Taksim Dayanışması’nın çağrısıyla Mis Sokak’a açılan yolda toplandı. Eylem saatinden önce sokağı dolduran kitleler “Her Yer Taksim Her Yer Direniş”, “Taksim’de Düşene Dövüşene Bin Selam”, “Faşizme Karşı Omuz Omuz”, Gezi Şehitleri Ölümsüzdür”, Yaşasın Devrim ve Sosyalizm”, Hükümet İstifa”, “Tayip istifa” sloganları attı.

Eylem Gezi’de yitirdiklerimiz için saygı duruşuyla başladı. Saygı duruşundan sonra yapılan açıklamada özellikle polisin ablukası teşhir edildi, “şehir tamamen kuşatılmış, olağanüstü hal ilan edilmiş” denildi. Gezi’nin önemi, yarattığı etki anlatıldı ve bu etkinin

halen devam ettiği belirtildi. “Gezi egemenlerin korkusu olmaya devam ediyor. Karanlık gider Gezi kalır” denildi. Gezi tutsakları selamlandı. Yapılan konuşmadan sonra eylem sonlandırıldı.

Kitle sloganlarla eylem alanından çıkmaya çalışırken, polis kitlenin etrafını kalkanlarla çevirerek abluka aldı. Kısa süre sonra koridorlar açarak, gruplar halinde çıkış yapıldı.

Kitle dağılırken üniversite öğrencileri sloganlarla barikata doğru yürüyüşe geçti. Barikatı zorlayan gençler, polisin bütün engelleme çabalarına rağmen ara sokaklarda eylemlere devam etti.

Eylemler sırasında 95 kişi darp edilerek gözaltına alındı. Proleter Devrimci Gençlik’ten bir öğrenci de gözaltına alınanlar arasındaydı.

Taksim’de başlayan eylem, gözaltıların ardından Vatan Emniyet önüne taşındı.

Üniversiteliler pankartlarıyla beraber Vatan önünde arkadaşlarını beklemeye başladılar.

Gözaltındakilerin 12’sinin mevcutlu olarak savcılığa sevkedileceği öğrenildi; diğerleri ise 1 Haziran günü sabah saatlerinde serbest bırakıldı.

Samsun’da Gezi Direnişi’nin yıldönümü

Samsun Emek ve Demokrasi Güçleri; Gezi Direnişi ile başlayıp tüm ülkeyi kapsayan bir ayaklanmaya dönüşen büyük halk hareketini 12. yılında selamlamak ve Gezi Direnişi’nde kaybettiklerimizi anmak için Atakum Çobanlı İskelesi’nde 28 Mayıs günü basın açıklaması yaptı.

Gezi Direnişi’nde kaybettiklerimiz için yapılan saygı duruşunun ardından yapılan basın açıklamasını Emek ve Demokrasi Güçleri adına Samsun Üniversite Öğrencileri temsilcileri okudu.

Basın açıklamasında “Gezi hala burada, biz buradayız. Soma’dan İliç’e, İkizdere’den Kartalkaya’ya, Boğaziçi’nden Beyazıt Meydanı’na, Kobane’den Gezi’ye verilen adalet mücadelesini sindiremezsiniz. Talebimiz kısa, net ve somuttur; Gezi adına hapsede tuttuğunuz herkesi derhal serbest bırakın! 12 yıldır söylediklerimizi bugün de hatırlatıyoruz; Gezi Direnişi’nin gerçekten görülmesi gereken bir davası, unutturamayacağı değerleri ve kayıpları var. Gezi Direnişi’nin Berkin’in, Hasan Ferit’in, Ali İsmail’in, Ahmet’in, Mehmet’in, Abdo Can’ın, Medeni’nin, Ethem’in katillerinden ve azmettiricilerinden

sorulacak bir hesabı var. Gezi Direnişi bu ülkenin dünü değil geleceğidir. Eşitlik, özgürlük, adalet ve demokrasi için sönmeyecek bir umut olmaya devam edecek. **Karanlık Gider Gezi Kalır.”** denildi.

Faşizme karşı mücadele çağrısının yapıldığı eylemde, Gezi Direnişi’nde kaybettiklerimizin resimlerinin yer aldığı dövizler ve karanfiller taşındı. Açıklama okunurken sık sık sloganlar atıldı.

Basın açıklamasından sonra 5 kişilik faşist bir grup Samsun Üniversite Öğrencileri Bileşeni bir gruba sözlü tehditlerde bulundu. Öğrencilerin tepkilerinden sonra faşist grup uzaklaşarak gitti. Ardından 29 Mayıs günü Samsun Üniversite Öğrencilerinin toplantılarını yaptığı Atakum Kuzey Kültür Merkezi’ne gelen faşist bir grup tehdit etmeye kalkınca anladıkları dilden karşılık verildi.

Samsun’dan PDG okuru

Grev kırıcılığın CHP hali

İzmir’de belediye işçilerinin grevinde, CHP’nin grev kırıcı, saldırgan yüzü bütün çarpıcılığı ile ortaya çıktı.

Belediye başkanı Cemil Tugay, yandaşları ile birlikte çöp toplayarak şov yapıyor; o sırada orada olan grevci işçiye “grev evde yapılır burada ne işin var” diye saldırıyor; “grev kırıcılık, başka işçi getirip çalıştırmakla olur, burada İzmir halkı kendi çöpünü topluyor” diye çarpıtma ve demagoji yapıyor; bildiği tek mücadele tarzı, “AKP’ye karşı muhalefet” olan yandaş kalemşörları, hakkını arayan belediye işçisini AKP’li olmakla, AKP’nin işini kolaylaştırmakla suçluyor!

19 Mart’tan bu yana **meydanlarda demokrasi nutukları atan Özgür Özel, bir taraftan “işçilerin mücadelesine karışmayız” derken, diğer taraftan yepyeni “grev kırıcılık” tanımları üreterek, İzmir halkını işçilere karşı kışkırtmaya uğraşıyor.** DİSK’in başka işçi direnişlerindeki eksiklikleri gündemleştirilerek “DİSK-AKP ortaklığı”ndan dem vuruluyor!

Bir kadın işçi “grev kırıcılığı yapıyorsunuz” deyince, elindeki sopayı gösteren biri “senin kafanı patlatırım” diye bağırıyor...

Önce kavramları düzeltelim: Grev kırıcılığın tanımı nettir. **Grevde olan ve bu nedenle de mal-hizmet üretmeyen işçinin yapmadığı işi, yapmak üzere birilerinin harekete geçmesi, geçirilmesi ve işin yaptırılması grev kırıcılığıdır!**

Bu iş dışarıdan getirilen işçilere mi yaptırılıyor; “İzmir halkı” adı verilen, elinde sopalarla grevcileri tehdit eden ne idüğü belirsiz mafya artıklarına mı yaptırılıyor; belediye başkanları, daire başkanları, şefler, avukatlar, formenler gibi belediye kadrolarına mı yaptırılıyor; bunların hiç biri önemli değildir. Önemli olan, grevdeki işçinin yapmadığı işin, greve destek vermeyen birileri tarafından, bir biçimde yapılmasıdır. Hangi biçimde ve kimlere yaptırıldığının hiç önemi yoktur.

Sınıf mücadelesinin bu en temel gerçeği ortaya koyulduğunda, çöp toplayan belediye başkanının da doğrudan “grev kırıcısı” olduğu netleşecektir.

İşçiler ne istiyor?

İzBB’ye (İzmir Büyükşehir Belediyesi) bağlı **İZEL-MAN, İZENERJİ ve Egeşehir’de çalışan yaklaşık 23 bin işçi “eşit işe eşit ücret” talebiyle greve çıktı.** CHP’li belediyelerin örgütlü olduğu SODEM-SEN (Sosyal Demokrat Kamu İşverenleri Sendikası) son olarak yüzde 29,16 zam teklif etmişti. Resmi enflasyon oranının bile çok altında olan ve gerçekten sefalet ücretini dayatan bu zam, işçilerin ücretlerinin en düşük 44 bin, en yüksek 56 bin olmasını getiriyor.

DİSK’e bağlı Genel-iş sendikasının 1, 2, 3 ve 9 No.lu şubelerinde örgütlü olan işçiler ise, kendileri ile aynı işi yapan diğer belediye şirketlerinde çalışanların aldığı 59 bin ile 81 bin lira arasında değişen ücretler düzeyinde zam yapılmasını istediler. Bu şirketlerde Türk-iş’e bağlı Belediye-iş sendikası örgütlü. Bir önceki belediye başkanı Tunç Soyer görevden ayrıl-madan birkaç gün önce, işçiler için görece iyi koşullar

getiren bu sözleşmeyi imzalamışlar.

Şimdi belediye işçileri, Belediye-iş sendikasına üye belediye işçileri ile imzalanan sözleşmenin benzerini imzalamak, “eşit işe eşit ücret” talebini yükselttiler.

Tipik “patron” söylemi

Belediyenin bu talebi reddetme sebebi, klasik patron söylemlerinden farklı değil! Bir fabrikadaki işçiler zam istediğinde patronun “ekonomik kriz var, hepimiz bu krizden etkileniyoruz” demesi gibi, belediye patronları da “AKP bütçemizi kısıtı, hepimiz bundan etkilendik” diyorlar.

AKP’nin, belediyelerin gelirlerini kısmak için çok çeşitli manevralar yaptığı biliniyor. CHP’li belediyeler de bu mazeretin arkasına saklanarak, faturayı işçilere ödetmeye çalışıyorlar. AKP’nin kendilerinden kestiği parayı, işçilerden çıkartıyorlar. AKP ve CHP, hep birlikte işçileri asgari ücrete mahkum etmek, bütün ücretleri asgari ücrete eşitlemek konusunda aynı noktada birleşiyorlar.

Çünkü bir taraftan AKP’nin bütçe kesintilerini bahane eden CHP’li belediyeler, farklı harcamalar sözkonusu olduğunda daha rahat davranıyorlar. **Bir konsere çağırdıkları sıradan bir popçuya milyonlar ödeyen belediye patronları, işçi ücretleri sözkonusu olduğunda birden “AKP mağduru” hale geliyorlar. Keza ihaleler konusunda da CHP’li belediyelerin sicili son derece kabarık.** Ama işçilere zam sözkonusu olduğunda hemen “tasarruflu” bir poz takınıyorlar. **İşçilerin ücretleri konusunda, CHP’li belediye başkanları da herhangi bir patron-dan farklı değil!**

Geçtiğimiz yıl Maltepe, Kadıköy başta olmak üzere belediye işçilerinin direnişlerinde, AKP’nin resmi ekonomi rakamlarına bağlı olarak TİS imzalayan CHP’li belediyeler, İzmir’de de sefalet zammı dayattılar. Ayrıca işçilerin bugüne kadar mücadele ile kazandıkları yan haklarını da gaspetmeye çalışıyorlar.

Bu süreçte Belediye-iş ile bugün tartışma konusu olan sözleşmeyi imzalayan eski İzBB Başkanı Tunç Soyer de “Belediyelerde personel ücretleri, belediye gelirinin yüzde 30’unu geçemez. Bizim imzaladığımız sözleşme de buna uygundu. Kaldı ki, Belediye-iş sendikası ile bu sözleşmeyi imzaladığımızda, yeni aday olan Cemil Tugay da ‘oylarımızı artırır’ diye sevinmişti” açıklamasını yapıyor. O gün çıkarlarına uygun olduğu için onaylanan sözleşme, bugün lanetli ilan ediliyor. Tipik bir patron yaklaşımı.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Cemil Tugay’ın 5’li çete ile ilişkisi biliniyor ve aslında CHP tabanında çok geniş bir kesimin tepkisini çekiyor. İşçilerin karşısına doğrudan grev kırıcı olarak çıkması, yanında gezdirdiği grev kırıcıların, eli sopalı mafyatik tipler olması da bu tepkiyi daha da büyütüyor.

Cemil Tugay, işçilerin istediği ücretlerden çalışma koşullarına kadar her şeyi manipüle edecek biçimde röportajlar veriyor, sosyal medya paylaşımları yapıyor. Kitleyi kendi tarafına çekebilmek için Yılmaz Özdiil gibi ırkçı-şoven, CHP içinde bile tutunamayan

unsurları kullanmaya çalışıyor.

Kullandığı argümanlardan biri de, belediye işçilerinin ücretlerinin, İzmir halkının katılacağı bir referandumla belirlenmesi. Diğer söylemlerinin yanı sıra, özellikle bu referandum önerisi son derece tehlikeli ve çarpık bir tekliftir.

En başta, **işçi ücretleri referandumla değil, yüz-yıllardır ülkemizde ve dünyada gerçekleşen sınıf mücadelesinin sonucu olan yasalarla belirlenir.** Bu yasalar elbette genellikle işçinin lehine değildir. Ancak bu durum da bir mücadele konusudur; referandum konusu değil.

İkincisi, işçilerin ücretlerine karar vermesi istenen İzmir halkının, İzmir Belediyesi’nin bütçesini, diğer harcama kalemlerini, ihalelere ödenen paraları, konserlere yapılan harcamaları, belediye başkanının giderlerini vb. tüm belediye gelir-gider tablosunu görmesi-öğrenmesi gerekir. Elbette Cemil Tugay’ın kastettiği bu değildir. Onun isteği, belediye işçilerinin ücretlerini, tıpkı diğer patronların yaptığı gibi, asgari ücret bandına taşımaktır.

AKP’nin çıkarına mı?

İşçilere dönük en büyük suçlama ise, yaptıkları grevin AKP’ye yaradığı, hatta AKP ile işbirliği halinde CHP’li belediyenin yıpratıldığı suçlaması.

Oysa grev ve hak mücadelesi, bu mücadelede elde edilen kazanımlar, en çok AKP’yi korkutur. Çünkü örnek yaratır, başka işçileri de cesaretlendirir, işçilerin sınıf bilincini artırır.

Burada asıl sorun, DİSK’in ve Genel-iş sendikasının içine düştüğü durumdur. CHP’li belediyelerle ortaklık içinde üye sayısını artıran, örgütlenmesini belediye patronları ile işbirliği içinde gerçekleştiren sendika, bugün CHP ile ilişkilerini bozma ihtimalinden ürküyor, işçilerin arkasında durmakta zorlanıyor.

İzmir’de 23 bin işçi, bütün bu ideolojik bombardımanın, fiili müdahalelerin, grev kırıcılığın baskısı altında direnişlerini sürdürmeye çalıştı. Her gün eylemler yapıldı, kendilerine destek veren İzmir halkı ile birlikte tepkilerini ortaya koydular.

Ancak sendikanın zayıflığı ve CHP ile kurduğu yanlış ilişki, işçilerin kazanmasının önündeki en büyük engeldi; sonucu belirleyen de bu oldu. İşçilerin 28 Mayıs gecesi başlattıkları grev, 7. gününde sona erdi. Sendika, İzBB Başkanı Tugay’ın dayattığı koşullarda, 1 Ocak 2025 itibarıyla yüzde 30, 1 Temmuz itibarıyla yüzde 19 zam teklifinin altına imza attı.

İşçilerin, sadece patronlara karşı değil, sendika ağalarına karşı da mücadele etmeleri, özellikle DİSK’in CHP ile kurduğu yanlış ilişkinin sınıf mücadelesine olan zararlarını teşhir etmesi de büyük bir önem taşıyor.

Mülakat mağduru öğretmenlerin mücadelesi sürüyor

Öğretmen atamalarının sınavla yapılması; cezaevlerindeki en büyük katliam olan “Hayata Dönüş Operasyonları”nın baş aktörlerinden Devlet Bakanı Hikmet Sami Türk’ün başında olduğu personel reformuyla ortaya çıktı. İlk kez 1999 yılında Devlet Memurluğu Sınavı (DMS) adı altında yapıldı. 2001 yılında sınavın adı Kurumlar İçin Merkezi Eleme Sınavı (KMS) oldu; ilk ve son kez uygulandı. 2002 yılından itibaren ise Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) olarak uygulanıyor.

Uygulandığı her yıl, sınav sorularının çalınmasıyla, atamalarda torpil ile gündeme gelen KPSS’ye, 2016 yılında OHAL kapsamında 668 sayılı KHK ile, sözlü mülakat da eklendi; böylece muhalif bir öğretmenin kamuda çalışması imkansız hale getirildi.

Özellikle eğitim alanında kadrolaşma, kendi ideolojisine uygun genç kuşaklar yetiştirme hedefini saklamayan AKP, OHAL sonrasında başlattığı sözlü mülakatlar ile bu alandaki en büyük adımı attı. Muhalif, sendikalı öğretmenlerin ihraç edilmesi ile boşalan kadroları, kendi yandaşları ile doldurdu ve ÇEDES, MESEM, son olarak “Maarif Modeli” gibi dinci-gerici uygulamaların önünü açtı.

Mülakatlarda görevli komisyonların değerlendirmeleri, hiçbir kritere uymadan, illere göre, hatta yan odaya göre bile değişim gösterebiliyor. Üstelik, matematik, Türkçe gibi temel branşlarda yapılacak atamalar, her geçen yıl biraz daha azaltılıyor; kontenjanlar çok sınırlı tutuluyor. Bu yıl da bir kez daha görüldü ki, kamuda öğretmen olabilmek için, AKP’nin kriterlerine uymak gerekiyor.

Mücadelede 220 gün

Milli Eğitim Bakanlığı’nın 25 Ekim 2024 tarihinde mülakat sonuçlarını açıklamasının ardından, KPSS’de çok yüksek puanlar almasına ve kontenjan içinde yer almasına rağmen mülakatlarda elelen öğretmenler, yeni bir mücadele süreci başlattılar. Mülakat Mağduru Öğretmenler Platformu’nu kurarak, öfkelerini ve direnişlerini birleştirdiler; mücadeleyi daha sistemli hale getirdiler.

Geçen yaklaşık 8 aylık süre içinde, 1611 mülakat mağduru öğretmen arasından 300 öğretmen ek kontenjan ile atandı, geriye kalan 1300 öğretmen 650’si dava açtı ve davası sonuçlanan 34 öğretmen, mülakatında maddi hata bulunduğu için

yürütme durdurma kararı verilerek bakanlık tarafından tekrar mülakata alındı.

Mülakatlarda ciddi usulsüzlükler olduğunu bakanlığın da kabul ettiğini, ancak sorunu çözmek için herhangi bir adım atmadığını belirten öğretmenler, hem hukuki hem filli eylemler yoluyla haklarını arıyor.

Bulundukları illerin milli eğitim müdürlükleri önünde nöbet eylemleri şeklinde başlayan mücadeleleri, eğitim sendikaları ile ortak basın açıklamaları, Milli Eğitim Bakanlığı önünde kitlesel eylemler şeklinde devam ediyor.

Bu süre zarfında gerek basın açıklaması yapmak istedikleri için, gerekse Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin ile görüşme talep ettiklerinden birçok kez polis şiddetine maruz kaldılar. Buna rağmen mücadelelerinden vazgeçmiyorlar.

Eylemlerinin 188.günü (11 Mayıs) Bakan Tekin’in de yer aldığı bir programa katıldılar. Mülakat ile hakkı gaspedilen bir öğretmen, 188 gündür beklediklerini, Yusuf Tekin’in öğretmenlerle yüzleşmek yerine algılarla kamuoyunu manipüle ettiğini, mülakat zulmünde acı çektiklerini ve çözüm beklediklerini söyledi. Bunun üzerine görevliler, öğretmeni alelacele salondan çıkardılar. Öğretmen salondan çıkarıldıktan sonra Bakan Tekin öğretmeni “*me-galoman ve terörle iltisaklı*” olmakla itham ederek sabotaj ve ahlaksızlıkla suçladı.

Mağdur öğretmen, Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin hakkında Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu. Şeref ve haysiyetine saldırı gerekçesiyle TCK 125.madde kapsamında yargılanmasını talep etti.

Mülakat Mağduru Öğretmenler Platformu, eylemlerinin 193. gününde de Milli Eğitim Bakanlığı önünde basın açıklaması gerçekleştirerek Bakan Tekin’e şöyle seslendi: “Mülakat zulmüne karşı sürdürdüğümüz mücadelemiz 193’üncü gününde. Mahkemeler de bizden taraf olmaya başladı. Bugün Ankara 25. İdare Mahkemesi tarafından açıklanan 2 esas davada da mülakatların ve verilen puanların objektif kriterlere dayanmadığı ortaya çıkmıştır. Bunlar emsal teşkil edecek davalar. Milli Eğitim Bakanlığı’nın bu kararları uygulamasını talep ediyoruz.”

Öğretmenler, eylemin 219. gününde (10 Haziran) yine Milli Eğitim Bakanlığı önündeydiler.

Platform adına yapılan açıklamada şunlar söylendi: “*Seçimden önce mülakat kalkacak denilerek oy istendi. Seçimden sonra ise Bakan Yusuf Tekin ‘mülakat gibi mülakat yapacağım’ diye bir slogan uydurdu. Bu söylemden anlıyoruz ki, daha önceki mülakatlar düzgün yapılmamış. Ülkenin gençlerini intihara sürükleyen bu sistemin mimarı olarak sizi istifaya davet ediyoruz. Siz istifa etmedikçe öğretmenlerin sorunları çözülmeyecek, çünkü sorunun kaynağı bizzat sizsiniz.*”

Erol Eğrek'i Çalık Holding çalışanları katletti

İşten çıkartıldıktan sonra tazminatını alamayan Erol Eğrek, 9 Mayıs günü gittiği Çalık Holding’in çalışanları tarafından dövülerek öldürüldü.

Çalık Holding’in Türkmenistan’daki tekstil fabrikasında 2004-2009 yılları arasında çalışan Eğrek, işten çıkartıldıktan sonra 10 yıl boyunca, 7 milyon TL tutarındaki tazminatını alamadı. Dava açtı, davayı kazandı, buna rağmen tazminatı ödenmedi. Defalarca şirket merkezine giderek konuşmaya çalıştı, her seferinde kapıdan kovuldu.

Son olarak 9 Mayıs günü Çalık Holding’in Şişli’deki binası önüne giderek kafasına silah dayadı ve hakkı olan parayı istedi. Burada Çalık Holding çalışanı 10 kişi tarafından dövüldü. Fenalaşması üzerine sağlık ekipleri çağrıldı, hastanede hayatını kaybetti.

Eğrek doğrudan Çalık Holding çalışanları tarafından dövülerek öldürülmüştü. Ölüm sebebi çok açık olmasına rağmen, hastane “kalp krizi”nden öldüğüne dair rapor düzenledi. Yandaş holdingleri korumak görevine, hastane doktorları da ortak edilmişti. Ölüm belgesinde “yaralanma sonucu olmadığı” yazıyordu; oysa hastaneye geldiğinde çenesi kırılmıştı, her tarafı morarmıştı.

Olayın basında yer almasının ardından, Cumartesi günü Çalık Holding’in önü eylem alanı oldu. Öğrenciler, çeşitli siyasi partiler, sendikalar ve kitle örgütleri kitlesel biçimde holdingin önüne gelerek protesto eylemi yaptı.

12 Mayıs’ta ise İstanbul Emek Barış Demokrasi, DiSK, KESK, TTB, TMMOB, İstanbul Barosu bir eylem düzenledi. Levent metro durağının önünden yürüyüşe başlayan kitle, sloganlarla Zincirlikuyu’daki holding binası önüne geldi. Yoğun polis ablukası ile korunan binanın önünde basın açıklaması yapıldı. Polis ses düzenine izin vermediği için, konuşmalar ve ajitasyonlar çıplak ses ile yapıldı. Eylem PDD’nin de aralarında bulunduğu kurumlar flamalarıyla katıldı.

Basın açıklamasının ardından Yıldız Teknik Üniversitesi öğrencileri kendi pankartlarını açarak kendi metinlerini okudular.

Ankara, İzmir, Eskişehir gibi farklı illerde de protesto eylemleri yapıldı.

İşçiler üzerinde katmerli sömürü FAZLA MESAI-VERGİ SOYGUNU

"İşim ağır yoruluyorum, ayrıca üç-beş kuruş fazla para kazaniyim diye her gün mesaiye kalıyorum. Sosyal yaşamım hiç yok". "Hep mesai, hep mesai... Her gün mesaiye bırakılıyor. Yorgunluktan ölüyoruz." vb

Bu şikayetleri neredeyse bütün işçilerden duyuyoruz. İşçiler bir yandan fazla mesaiden şikayet ederken, bir yandan da aşırı yorgun düşmelerine rağmen geçinebilmek için fazla mesai istiyorlar. Ücretlerin alım gücü, her gün enflasyon karşısında eriyince, işçiler de fazla mesai ister duruma geldiler.

Yürürlükteki iş kanununa göre işçilerin günlük, haftalık, aylık ve yıllık çalışma süreleri belirlenmiş. Belirlenen süreleri aşan çalışma, "fazladan çalışma" olarak tanımlanmış. Fazla mesai çalışmasına da bir üst sınır getirilmiş.

Fakat bu "üst sınır"ın bile aşıldığını, "vahşi kapitalizm" dönemlerini çağrıştıran şekilde işçilerin saatlerce çalıştırıldığını görüyoruz.

Yasalar ve gerçekler

İş Kanunu'nda işçilerin çalışma saatleri haftalık 45 saat, yıllık 270 saat olarak belirtilmiş. Gece vardiyasına 7,5 saat sınır getirilmiş. 7,5 saatin üzerindeki çalışma "fazla mesai" oluyor. Haftalık 45 saatin üzerindeki çalışma da "fazladan çalıştırmaya" yani fazla mesaiye giriyor.

45 saatin üzerindeki her bir saat için, işçiye normal çalışma saat ücretinin yüzde 50 fazlası ücret ödenmek zorunda. Örneğin işçinin normal işgünü mesaisinde saat ücreti 10 TL'ye geliyorsa, fazla mesaide 10'nun yüzde 50 fazlası, yani 15 TL olması gerekir. Fakat **sendikalı işyerlerinde işçilerin örgütlülük durumuna göre bağtlatıkları toplu iş sözleşmelerinde belirlenen oranda "fazla mesai" ödenir.** Bu bazen yüzde 100 olur, bazen yüzde 200, ya da daha fazlası...

Patron ve işçinin anlaşması halinde haftalık 45 saat çalışma süresi, 6 güne günlük 7.5 saat şeklinde bölüneceği gibi, 5 güne 9 saat olarak da düzenlenebiliyor. Veya 24 saat çalışma 24 saat dinlenme şeklinde olabiliyor. Fakat her ne şekilde olursa olsun düzenlemelerin haftalık 45 saati, yıllık 270 saati geçmemesi gerekiyor. Geçmesi durumunda "fazla mesai"ye giriyor, fazla mesainin de üst sınırı 11 saattir.

Dolayısıyla patron, **işçiyi fazla mesaiye bıraktığında, günlük çalışma saati artı fazla mesai saati, toplam 11 saati geçmemesi gerekiyor. 11 saati geçen çalışma, hukuksuzluktur, suç işlemektir.** İşçiye tek taraflı iş sözleşmesini feshetme hakkı doğar ve işçi kıdem tazminatını hak eder. Aynı şekilde, haftalık 45 saati geçmese bile, işçiler bazı günler 11 saatten fazla çalıştırılırsa, patron suç işlemiş olur ve işçiye tek taraflı iş sözleşmesini

Yoğun çalışmaktan posası çıkan işçiler, zorunlu mesaiye bırakılıyor. Geçim sıkıntısı nedeniyle gönüllü mesaiye kalmak isteyen işçiler de var. Her ne koşulla mesaiye kalırlarsa kalsınlar, mesai ücretleri çok düşük olmasının yanı sıra neredeyse yarısı vergi kesintilerine gidiyor.

feshetme hakkı doğar.

İşçinin tatil günlerinde işe çağırılması da "fazla mesai" sayılır. Tatil günlerinde işçinin bir saat çalışması bile bir günlük yevmiye almasını gerektirir.

Yasalar böyle söylüyor. Ama fiiliyatta böyle işlemediğini biliyoruz. **"Fazla mesai"nin üst sınırı olan "11 saat", kağıt üzerinde kalıyor. Neredeyse hiçbir işyeri buna uymuyor. Uzun saatler mesaiye bırakıyorlar. İşçiler bazen sadece uyumak için eve getirildiklerini, bazı günler ise uykusuz şekilde çalışmaya devam ettiklerini söylüyor.**

Buna karşın bugüne kadar hiçbir işletme "fazla mesai" saatlerinin üzerine çıktığından dolayı ceza almadı. Bu doğrultuda ne bir denetim, ne de yaptırım var. Yasada belirtilen cezai yaptırım da, idari para cezasından ibaret. Kesilen para cezaları küçük bir meblağ olunca, hiçbir caydırıcılığı da kalmıyor.

Fazla mesai de vergi soygunu kısılacında

Yoğun çalışmaktan posası çıkan işçiler, zorunlu mesaiye bırakılıyor. Geçim sıkıntısı nedeniyle gönüllü mesaiye kalmak isteyen işçiler de var. Her ne koşulla mesaiye kalırlarsa kalsınlar, mesai ücretleri çok düşük olmasının yanı sıra neredeyse yarısı vergi kesintilerine gidiyor.

Fazla mesai geliri, normal ücrete ek gelir sayıldığı için gelir vergisi, SGK primi ve damga vergisi kesintileri yapılıyor.

Gelir vergisi dilimlere bölünmüş şekilde alınıyor. Yıllık geliri 158 bin TL olan yüzde 15'le başlıyor. 158 bin ve 330 bin arası yüzde 20, 330 bin ve 1.200.000 bin arası yüzde 27, 1.200.000 bin ile 4.300.000 bin arası yüzde 35, 4.300.000 bin ve üstü yüzde 40 şeklinde düzenlenmiş.

Fazla mesaiye kalan bir işçiden, 2025 yılı itibarıyla yüzde 15 gelir vergisi, yüzde 14 SGK prim kesintisi, yüzde 0,759 oranında damga pulu vergisi kesintileri yapılıyor. Örneğin ay içerisinde 10 saat fazla mesai yapan bir işçinin brüt saatlik ücreti 100

TL olsun, fazla mesai ücreti (1,5 kat) 10 saat x 100 TL = 1.500 TL eder.

Gelir vergisi (yüzde 20) 300 TL. SGK primi (yüzde 14) 210 TL, Damga vergisi (yüzde 0,759) 11,39 TL. Yapılan kesinti 987,61 TL. İşçi 1500 TL'lik fazla mesai yapıyor, kendisine kalan 987,61 TL. Diğer vergi kesintilerine gidiyor.

Nerdeyse yarısı!..

Vergi düzenlemesi işçiler ve emekçiler için tam bir katmerli soygun.

Vergiler iki türlü toplanıyor. Doğrudan (gelir) ve dolaylı vergiler şeklinde. İşçi-emekçiler aldıkları, kullandıkları her türlü ürünün vergisini veriyorlar. Temel tüketim ürünlerinden alınan dolaylı vergiler, devletin vergi gelirlerinin en büyük parçasını oluşturuyor. Ve dolaylı vergi düzenlemesi, zenginlerin de yoksullarında da aynı ürüne aynı vergiyi ödemesi anlamına geliyor. Oysa vergiler gelir ve servet üzerinden alınmalıdır.

Diğer yandan **işçiler ücretini alır almaz gelir vergisi kesiliyor. Burjuvazi ise beyanda bulunduğu gelir vergisi üzerinden vergi veriyor.** Patronların hiçbir zaman doğru beyanda bulunmadığı, eksik gelir gösterdikleri kimse için sır değil. Buna karşın bırakalım gelir ve servetinden vergi alınmasını, vergi borçları siliniyor, vergiden muaf tutuluyorlar.

Vergi dilimlerinin küçülmesi ile asgari ücret bile vergi dilimlerine giriyor. Zaten dolaylı vergilerle belki bükülen işçiler ve emekçiler, "fazla mesai"den bile vergi ödemek zorunda kalıyorlar. İşçiler bu durumu şöyle ifade ediyor: **"Aldığım ücret enflasyon karşısında eriyor, alım gücüm sürekli azalıyor. Mesai yapıp biraz ek gelir olsun diyorum, mesainin yarısı da vergi kesintisine gidiyor."**

* * *

Patronların artı-değer sömürüsü, "fazla mesai" adı altında günlük çalışma süreleri en az 12-14 saate çıkarak daha da artıyor. O da yetmiyor bu kez devletin "vergi soygunu" karşımıza çıkıyor. Patron ve devlet birlikte işçileri iliklerine dek sömürüyorlar.

İşçi sınıfının 150 yıl önce kan ve can bedeli elde ettiği "8 saatlik işgünü" bugün lüks sayılıyor. Ücretler düşük olduğundan işçiler bu duruma boyuneğiyorlar. Üstelik fazla mesailerin yaklaşık yarısı vergiye gittiği halde... Sendikalar da buna karşı bir mücadele hattı örmüyor.

"Fazla mesai"ler istisna olmalıdır. İşçilerin ücretleri artmalı, zorunlu mesailer kaldırılmalıdır. Keza işçi ve emekçiler üzerindeki vergi soygununa son verilmelidir!

İşçiler bu talepleri yükseltmeli, sendikaları bu doğrultuda harekete geçmeye zorlamalıdır! Unutmayalım; yaşam hakkımız mücadele gücümüz kadardır!

Türkiye'de sendikal hakların kara tablosu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, 19 Nisan 2025 tarihinde, Memur-Sen'in düzenlediği bir toplantıda, sendikal alanda Türkiye'ye yönelik uluslararası bir "kara propaganda" yürütüldüğünü söyledi. Konuşmasının devamında da, "kendi döneminde birçok düzenlemeyi hayata geçirdiklerini, Türkiye'de sendikal hakların ileri olduğunu, çalışma koşullarının iyi olduğunu" söyleyerek, haksızlık yapıldığını belirtti.

Bakan Işıkhan'ın "kara propaganda yürütüyorlar" diye yakındığı konu, ITUC'un (Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu) raporudur. Dünyanın en büyük sendikal örgütü olan ITUC, her yıl "Uluslararası Sendikal Hak İhlalleri Endeksi" raporunu açıklıyor. **ITUC'un yayınladığı dünya sendikal haklar raporlarında Türkiye, 2016 yılından bu yana en kötü 10 ülke içerisinde yer alıyor.**

ITUC son olarak 2025'in Mart ayını içine alan bir rapor yayınladı. 151 ülkeyi kapsayan endekste, Türkiye bu yıl da en kötü 10 ülke arasında yer aldı. Türkiye ile birlikte Belarus, Bangladeş, Ekvador, Mısır, Svaziland, Myanmar, Nijerya, Filipinler ve Tunus bulunuyor. **Raporda Türkiye'deki işçilerin ve sendikaların yaşadığı hak gaspları sıralanırken, 2024 yılında 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlamak isteyen 200 kişinin gözaltına alınmış olması da yer alıyor.**

ITUC raporları nasıl hazırlanıyor?

ITUC raporları, üye sendikalardan gelen bilgiler ve çeşitli araştırmalar, anketler üzerinden yapılıyor. Her yıl araştırma formu üye sendikalara yollanıyor ve gelen verilere göre rapor hazırlanıyor. ITUC sadece anket ile yetinmiyor. Anketin yollandığı ülkelere sendika ve insan hakları uzmanları ile toplantılar da yapıyorlar. Bütün bu işlemlerin sonunda sendikalarla doğrudan görüşerek, verileri teyit ettikten sonra rapor haline getirip yayınlıyorlar. Yeterince veri toplanmayan ülkelere raporda yer verilmiyor.

Bakanın "kara propaganda yürütüyor" diye hedefe çıktığı **ITUC, Türkiye'den DİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve KESK'in de üye olduğu bir örgüt.** ITUC Türkiye ile ilgili bir rapor hazırlarken üyesi olan bu sendikaların görüş ve önerilerini alıyor. Zaten bugüne kadar DİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, KESK tarafından ITUC'un hazırladığı raporlara dönük bir eleştiri yapılmış da değil.

Bakan'ın ITUC'tan yakındığı yer de yandaş sendika Memur-Sen! **Memur-Sen, dünyanın en büyük sendikal örgütü olan ITUC'un üyesi değil. Dahası, Avrupa sendikalarının üst örgütü olan ETUC'a da kabul edilmiyor.** Bir milyondan fazla üyesi olan Memur-Sen uluslararası sendikal alanda sendika olarak görülüyor. Çünkü vasat bir kamu emekçileri sendikası görevini bile yapmıyor, AKP'in bir örgütü gibi davranıyor. Bu yüzden uluslararası hiçbir sendika üyeliğe kabul etmiyor.

Türkiye'nin kara tablosu

ITUC Sendikal Hak İhlalleri Endeksi'nde ülkeler üç ayrı kategoride ele alınıyor. Üye örgütlerden elde edilen bilgiler, ILO normlarına uygunluğu ve ülkelerin derece puanları. En kötü 10 ülke, bu üç ayrı kriterin sonunda ortaya çıkan tablodan seçiliyor. Diğer ifadeyle üç alanda en kötü sicile sahip ülkeler seçiliyor.

ITUC, veri topladığı ülkeleri 5 (ve 5+) şeklinde derecelendiriyor. "5+" kriteri "hukukun yok edilmiş olması nedeniyle sendikal hakların olmadığı ülkeler" olarak belirtiyor. Afganistan, Sudan, Somali, Myanmar gibi 12 ülke bu grupta yer alıyor.

Türkiye ise, "sendikal hakların garanti altında olmadığı ülkeler" listesinde yer alıyor. Bu liste "5" olarak derecelendirilmiş. Bu grupta aralarında Cezayir, Belarus, Mısır, Hindistan, Endonezya, Kore, Rusya, Tunus ve Venezüella gibi 41 ülke bulunuyor.

ITUC'un yayınladığı bölgesel endekste Ortadoğu ve Kuzey Afrika 4,74 puanla sendikal hakların en çok ihlal edildiği bölge. Bunu 4,13 ile Asya Pasifik, 3,88 il Afrika, 3,56 ile Amerika, 2,73 ile Avrupa izliyor.

Fakat **Avrupa ülkelerinde de sendikal haklar konusunda ciddi bir gerileme söz konusu.** **ITUC'un son yayınladığı 2015 raporunda, daha önce işçi hakları konusunda en iyi puan alan ülke sayısı 18 iken, bu yıl sadece 7 ülke en iyi düzeyde puan alabildi.** Dolayısıyla işçi ve sendikal haklar konusunda sadece Afrika ve Ortadoğu ülkeleri değil, kendilerini "demokrasinin beşiği" ilan eden emperyalist ülkeler de hak gaspları yapıyor. ITUC'un Koordinasyon Genel Sekreteri Triangle, "dünyanın en zengin beş kişisi, bu süreçte servetlerini iki katına çıkardı; buna karşılık dünya nüfusunun yüzde 60'ı daha da yoksullaştı" diyerek, sorunun tüm dünyayı kapladığını ortaya koydu.

Türkiye sadece ITUC raporlarında değil, Dünya Adalet Projesi'nin Hukukun Üstünlüğü Endeksi raporunda da sendikal haklar konusunda en diplerde yer alıyor. 2012'den bu yana yayınlanan raporlarda 142 ülke içinde Türkiye genel olarak 117. sırada, temel hak ve özgürlüklerde ise 133. sırada bulunuyor.

Gerçek durum raporlardan da kötü
Elbette ITUC'un her şeyi doğru yaptığını

söyleyemeyiz. Her şeyden önce anketler, araştırmalar doğrudan işletmelerde işçi havzalarında işçilerle bire bir yapılmış değil. Sendika genel merkez yöneticileriyle ve kimi araştırmalar üzerinden hazırlanmış. Türkiye'de yaşayan biri, özellikle işçiler hukuk ihlallerini kat kat fazlasıyla yaşıyorlar.

ITUC raporlarında ihlaller tek tek sıralanmamış olsa da biz bazılarını yeniden hatırlatalım:

En başta sendikal örgütlülüğün önünde ciddi yasal engeller bulunuyor. Yasal engelleri aşan işçiler, işten atılmayla, patron ve devlet baskısıyla karşılaşılıyor.

Sendikal baraj, sendikalaşmanın önünde en önemli sorun. İşyeri barajını aşan, ülke barajına takılıyor. İşyeri ve ülke barajını aşan, bu kez Çalışma Bakanı'nın verdiği yetkiyle patronun yetkiye itirazıyla karşılaşılıyorlar. Patronlar sırf zaman kazanmak ve bu süre içerisinde işçileri yıldırıp sendikadan istifa ettirmek için, iş mahkemeleri yerine başka mahkemelere ve bulundukları il dışındaki mahkemelere, yetkiye itiraz davaları açıyorlar.

Yetki itirazını da aşan işçiler, bu kez patronların işkolu değişikliği ile karşılaşılıyor. Yetki itirazını ve işkolu değişikliğini aşanlar da genellikle işten atılıyor, patron baskısı ve devletin baskısı altında kalıyor.

Sendikalaşma oranı çok düşük. Özellikle özel sektörde yok denecek kadar az.

Grev hakkına karşılık patronlara lokavt hakkı verilmiş. Hak grevinin, dayanışma grevinin lafı bile edilmiyor.

Grevler sistematik olarak Cumhurbaşkanı tarafından "milli güvenlik milli sağlık" gerekçeleriyle yasaklanıyor.

Bunlara rağmen greve çıkan, direnen işçiler polis şiddeti görüyor, gözaltına alınıyor, tutuklanıyor. Keza mücadeleden yana tavır koyan sendikacılar da.

KHK'larla binlerce kamu emekçisi haksız yere görevden uzaklaştırıldı, bazıları hapse atıldı. KHK'larla görevden alınan, mahkemelerde beraat eden, AYM tarafından haklı bulunan yüzlerce akademisyene hala görev verilmedi.

AYM, AHİM kararlarına rağmen Taksim meydanı 1 Mayıs'larda işçilere kapatılıyor vb vb...

Türkiye'de sınıf mücadelesi son yıllarda sancılı bir süreç geçiriyor. Kimi zaman son derece önemli eylemler, direnişler gerçekleşirken (mesela grev yasağına rağmen metal işçilerinin greve çıkması, sınıf mücadelesinde bir sıçrama anlamına geliyordu), genel olarak ücretlerdeki ve çalışma koşullarındaki hak kayıpları büyüyor.

Bu koşullarda, dünyadaki ülkeler arasında sendikal haklar alanında, iş cinayetlerinde, çalışma koşullarında, toplantı gösteri hakları noktasında, düşük ücretler konusunda, işçi-emekçilere dönük vergi soygununda, Türkiye "en kötüler" listesindeki yerini koruyor.

19 Mart'ın 2. ayında üniversiteliler meydanlarda

Eylemlerin başlamasının üzerinden 2 ay geçti. 19 Mayıs günü için, üniversiteliler tutuklu sıra arkadaşları için iki farklı noktaya çağrı yaptılar. Bu iki farklı nokta, siyasi ayrımların açık bir ifadesi olarak gençliğin birleşik temelde antifaşist örgütlenmesini acil bir görev olarak dayatıyor. (Ayrıca tutuklu öğrenciler protestosunu 19 Mayıs bayramı ile birleştirmek isteyen bir grup da Saraçhane'ye çağrı yaptı.)

İstanbul Üniversiteler Koordinasyonu'nun yaptığı çağrı saat 15.00'de Taşkışla'da bulunan İTÜ Mimarlık Fakültesi önündeydi. Basın açıklamasının ardından planlanan konser için Maçka parkına yüründü. Okunan basın açıklamasında, 19 Mart'tan bu yana hukuksuz şekilde tutuklanan sıra arkadaşları için burada olduklarını ifade ettiler. *"Gençlik Bayramı diyorlar, peki nerede bu gençler? Demokratik haklarını kullandıkları için cezaevindeler. Gençlik Bayramı diyorlar, peki nerede bu gençler? MESEM Programıyla atölyelerde iş cinayetlerine kurban gidiyorlar"* diyerek bütün sıra arkadaşları serbest bırakılana dek mücadeleye devam edeceklerini ifade ettiler. Çocuk işçiliği ve iş cinayetlerini kabul etmeyeceklerini ilan ederek, yapılan "ulusal" demagojinin ikiyüzlülüğünü teşhir ettiler.

Protestoda, 19 Mart eylemleri sırasında "Diktatör Erdoğan" pankartı taşınması gerekçe gösterilerek tutuklanan, kalp ve böbrek rahatsızlıklarına rağmen tahliye edilmeyen Esila Ayık'ın mektubu okundu.

Okunan mektubun ardından hep bir ağızdan atılan "Öğrenci Tutsaklar Onurumuzdur" sloganı, tutuklama saldırısı ile gençlik kitlelerini demokratik hak ve özgürlükler mücadelesinden vazgeçiremeyeceklerinin göstergesi niteliğinde. "Parasız, Bilimsel, Demokratik Eğitim" sloganı da öğrenci gençliğin en temel sloganı olarak karşımızda duruyor. Üniversitelilere göre, toplumcu bir eğitim anlayışını hakim kılmaya ihtiyaç var.

Devrimci öğrenciler ise saat 18.00'da Bakırköy Özgürlük Meydanı'na çağrı yapmışlardı. Maçka'daki öğrencilerin de birçoğu Bakırköy'e geçtiler. Okunan basın açıklamasında *"Bugün AKP bir tutuklama terörüyle halkı ve gençliği susturmak istiyor. Kuyu tipi hapishaneler kuruyor, bunlara karşı direnenleri ise yalnızlaştırmak istiyor. Hala onlarca arkadaşımız tutuklu. Fakat*

ne yapılırsa yapılsın nafile. Arkadaşlarımızı, özgürlüğümüzü ve bizim olan her şeyi alacağız" diyerek tutuklanan sıra arkadaşlarını geri alacaklarını ve özgürlük mücadelesini üniversitelerden ve sokaklardan tüm memlekete yayacaklarını ifade ediyorlar. İbrahim Kaypakkaya'nın ve Mahir Çayan'ın posterleri üniversiteli gençliğin ortak mirası olarak elden ele yükseltildi. Bandista grubu da şarkılarıyla alanda bulundu.

"Kuyu Tipleri Kapatılsın" ve "Zindanlar Yıkılsın, Tutsaklara Özgürlük" sloganlarının ardından tutsak öğrencilerin mektupları okundu. Yaklaşık 2 aydır Edirne Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan Trakya Üniversitesi öğrencileri Azra, Zeynep ve Özgür'ün mektubunda şu ifadeler yer aldı:

"Herkes sevgi dolu selamlar. Tutuklanmamıza şaşırmadık. Çünkü nerede ses çıkaran, mücadele eden birileri varsa onlardan korktuklarını biliyorduk. Bir korkunun sonucunda tutuklandık. Biz Trakya Üniversitesi'ndeki hak gasplarına karşı mücadele ediyorduk. Yemekhane zammına da ses çıkardık, bir denetim uygulaması olan kampüs 4.0'a karşı da. CİTÖK'ün kurulması için imza da topladık, kadınlar katledildiğinde kampüsü eylem alanına da çevirdik. Şimdi biraz dinlenmemizi istemişler, biz de icabet etmiş olduk. Ancak çok daha güçlü çıkacağımızı söylemek isteriz. Dışarıdaki mücadeleyi çok merak ediyor, orada olmayı çok istiyoruz. Biz de içeride mücadele ediyoruz."

Koç Üniversitesi'nin getirdiği "Gezinin Çocukları Mücadeleye Büyüdü" pankartı bu mücadelenin ulusalcı değil, devrimci bir geleneğe sahip olduğunun ifadesiydi. Yıldız Teknik Üniversitesi'nin getirdiği "Özgürlük Yıldızlı Geceler Kadar Bizim" pankartı da, Nazım Hikmet'in Benerci Kendini Niçin Öldürdü şiirindeki *"Delikanlım! İyi bak yıldızlara, onları belki bir daha göremezsın..."* mısraını anımsatıyor.

Bakırköy Meydanı, Kavgamızın Şairi Adnan Yücel'in o ünlü dizeleriyle yankılandı. *"Bitmedi Daha Sürüyor O Kavga Ve Sürecek Yeryüzü Aşkın yüzü Oluncaya Dek!"*

Boğaziçi Üniversitesi'nde şeriatla geçit yok!

Boğaziçi Üniversitesi'nde 13 Mayıs günü düzenlenecek panele karşı öğrenciler protesto eylemi yapınca polis saldırdı. Saldırıda 97 öğrenci gözaltına alındı.

Panel, BÜ'nün kayyum yönetimi ile işbirliği halinde çalışan Boğaziçi Üniversitesi İslam Araştırmaları Kulübü (BİSAK) tarafından düzenlenmiş; konuşmacı olarak da Nurettin Yıldız çağırılmıştı. Nurettin Yıldız, İslam'da evliliğin yaşı olmadığını, buluş çağı öncesi çocukların bile yetişkinlerle evlendirilebileceğini iddia eden, pedofili meşrulaştıran; kadınlara yönelik şiddeti savunan bir

şeriatçı. Yazdığı kitaplar, HTŞ, Ahrar'uş Şam gibi şeriatçı çeteler tarafından da övülüyor.

Böylesine kitle nezdinde teşhir olmuş, daha önce Antep ve Sinop'ta yapacağı etkinlikler kitle tepkisi nedeniyle iptal edilmiş bir şeriatçının BÜ'ye çağırılması, açık bir meydan okumaydı. BÜ öğrencileri de büyük bir eylem ile buna cevap verdiler.

Kuzey Kampüs'te toplanan yüzlerce öğrenci etkinliğin yapıldığı dersliğe yürümek istedi. "Şeriatla, faşizme, karanlığa geçit yok" sloganlarıyla yürüyen öğrencilere, şeriatçılar küfür ve tehditler savurdu. Öğrencilere önce ÖGB (Özel Güvenlik Birimi), ardından kampüse giren çevik polis saldırdı. Saldırıda 97 öğrenci darp edilerek gözaltına alındı.

Geceyi Vatan Emniyet'te geçiren öğrenciler için, aileleri ve arkadaşları Emniyet önünde toplandılar. Eylem 14 Mayıs sabahı Çağlayan Adliyesi'nde devam etti.

Gözaltına alınan öğrencilerden 82'si serbest bırakıldı. 15'i ise tutuklama istemiyle hakimliğe sevk edildi. Bu öğrencilerden

9'u adli kontrolle serbest bırakılırken 6'sı tutuklandı.

Boğaziçi öğrencileriyle dayanışmak için 14 Mayıs günü çeşitli eylemler yapıldı.

Yıldız Teknik Üniversitesi'ndeki eylem Davutpaşa Kampüsü Merkez Yemekhanesi önünde yapıldı. Gözaltı saldırısını protesto etmek için toplanan öğrenciler, "Gözaltılar, tutuklamalar, baskılar bizi yıldıramaz", "Karanlığa, faşizme, şeriatla geçit yok", "Faşizme karşı omuz omuza", "Kurtuluş yok tek başına ya hep beraber ya hiçbirimiz" sloganları attı. Açıklamada, gericilerin "bilimsel çalışma" adı altında üniversitelere sokulmasını kabul etmeyecekleri belirtilerek, gözaltına alınan öğrencilerin derhal serbest bırakılması istendi.

12 Mayıs günü ise Maçka Parkı'nda üniversite öğrencileri tutuklu öğrencilerle dayanışmak için basın açıklaması ve forum yaptı. Eylemde tutuklu öğrencilerin mektupları okundu, aileler de açıklama yaptı. "Zindanlar yıkılsın, tutsaklara özgürlük", "Yaşasın öğrenci dayanışması", "Tutuklu öğrenciler serbest bırakılsın" sloganları atıldı. Polis bu eylemden sonra cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla 4 öğrenciyi ev baskınıyla gözaltına aldı.

Geçen yıl Ekim ayında başlayan “yeni süreç” önemli bir aşamaya geldi. PKK’nin 5-7 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştiği 12. Kongre’nin “sonuç bildirgesi” 12 Mayıs günü açıklandı. Bildirgedeki cananlık ve beklenen cümle; “*PKK, örgütsel yapısının feshedilmesi ve silahlı mücadele yönteminin sonlandırılması kararını alarak PKK adıyla yürütülen çalışmaları sonlandırdı*” sözüdür.

Bu açıklamanın ardından Devlet Bahçeli başta olmak üzere parti başkanlarından bakanlara kadar devletin yetkili isimleri, kararı büyük bir sevinçle karşıladılar. İYİ Parti ve Zafer Partisi gibi sınırlı bir kesim dışında; devlet erkanı, düzen muhalefeti, reformist partiler olumlu mesajlar verdiler. Sadece ülke içinde değil, emperyalist devletler ve kuruluşlardan da karardan duyulan memnuniyet bildirildi.

Başta emperyalist devletler ve kuruluşlar olmak üzere gerici-faşist yönetimin, düzen partilerinin bu memnuniyeti başlı başına sorgulanması gereken bir durumdur. Karşı-devrimcileri sevindiren bir gelişmenin, ezilen halklara, işçi ve emekçilere bir faydası olmayacağı aşikardır.

İddia edildiği gibi PKK’nin kendini feshetmesiyle “barış” mı gelecek?! Devlet “demokratikleşecek” mi?! Kürt halkının sorunları mı çözülecek?! İşçi ve emekçiler hem ekonomik hem siyasi olarak rahatlayacak mı?! Bunları olumlu yanıtlamak mümkün değildir.

Esasında PKK bile bu konuda ihtiyatlı-temkinli açıklamalar yapıyor. Buna karşın böyle bir beklenti yaratılıyor. Hem Kürt tarafı, hem egemenler kendi tabanını yatıştırarak sözler sarfediyor. İki taraf da kendinin kazandığını ima ediyor. PKK “*bu bir son değil, yeni bir başlangıç*” diyor mesela. Türk yetkililer ise, “*Türkiye’nin yenilmezliğinin ilanı*” olarak sunuyor vb...

“*Ne yengi ne yenilgi*” ya da “*al-ver ilişkisi yok*” dense de **birçok pazarlığın yapıldığı ve elbette birilerinin daha kazançlı çıktığı bir süreçten söz ediyoruz.**

Bu adım neden ve nasıl atıldı?

AKP-MHP yönetiminin “Terörsüz Türkiye” adını verdiği “yeni çözüm süreci”nin kitlelere duyurusu, Devlet Bahçeli’nin 22 Ekim’deki meclis konuşmasıyla başladı. Fakat bu sürecin çok önceden hazırlandığı kimse için sır değil.

Kongrenin açılış konuşmasını yapan Murat Karayılan, kongre sonrası ANF’ye yaptığı değerlendirmede; “*Cumhuriyet’in 100. yılında zaferlerini ilan etmek istiyorlardı, ama bu amaca ulaşamadılar. Bu yüzden devlet adına Devlet Bahçeli bir çağrı yaptı, başka bir yol aramak zorunda kaldılar*” diyor. Ardından “*Devlet Bahçeli devlet adına ya da devletin bir kanadı adına bu çağrıyı yaptı*” diye ekliyor. (abç)

Bu açıklamadan PKK’ye silah bırakma ve fesih sürecinin en az üç yıllık bir hazırlığa dayandığını ve büyük olasılıkla “devletin bir kanadı”nın bu anlaşmayı istediğini anlıyoruz.

Esasında “silah bırakma” meselesi, 1999 yılında Öcalan’ın tutsak alındığı dönemden itibaren birçok kez gündeme geldi. En son 2013 yılında başlatılan “çözüm süreci”nde önemli bir yol da alınmıştı. Fakat gelişmeler beklenen şekilde olmayınca Türkiye tarafından yerle bir edildi.

PKK’NİN FESHİ ne Kürt sorununu çözer ne “demokrasi” gelir

PKK açısından isim değişikliği de yeni bir olgu değil. PKK, Nisan 2002 tarihinde düzenlediği 8. Kongre’sinde ismini ve o güne dek savunduğu görüşleri terk ederek KADEK adını aldı. Bir yıl sonra KADEK’in de feshedildiğini duyurdu ve Kongre-Gel’in kuruluşunu ilan etti. Fakat bu isim değişikliklerinin amaçlarına hizmet etmediğini, aksine yeni bölünmelere yol açtığını görünce, bu kez “yeniden PKK” dediler ve PKK ismine geri döndüler.

Böylece üç yıl içinde üç isim değişikliğine gidildi. Elbette **bunlar sadece basit bir isim değişikliğinden ibaret değildi. Yaşanan gelişmeler ışığında politik değişimler söz konusuydu.** Bunun da başında ABD’nin “Büyük Ortadoğu Projesi” (BOP) adını verdiği, Ortadoğu’yu paylaşım savaşı ve onun ilk adımı Irak işgali bulunuyordu.

Dolayısıyla PKK’nin kendini feshetmesi yeni değildir. Son kongre kararlarında “*PKK adıyla yürütülen çalışmalar sonlandırıldı*” sözü de, “*başka bir isimle devam edilebiliriz*” anlamına çekilebilecek bir ifadedir. Özellikle ucu açık bırakılmış, hem Kürt halkına hem de egemenlere böyle bir mesaj verilmek istenmiştir.

12.Kongre kararlarının önemi, PKK adının Türkiye başta olmak üzere birçok ülkede “terör listesi”nde yer almasının getirdiği “yük”ten kurtulmak ve “silahlı mücadele”den barışçıl biçimlere geçişin önünü düzlemektir. Bunun da asıl nedeni Suriye’deki gelişmelerdir. Rojava Bölgesi’nde fiilen elde edilen kazanımları yasal hale getirmek, uluslararası düzeyde tanınır kılmaktır.

“Yeni süreç”in başladığı dönemde belirtmiştik; “*PKK Suriye’deki kazanımlarını garanti altına almak için Türkiye’deki örgütlenmeyi feda edebilir*” diye. Suriye savaşı başladığından bu yana Kürt hareketinin merkezinin Rojava’ya kaydığını yıllardır söylüyoruz. (Bunu PKK de ifade ediyor.) **Kürt hareketi açısından, özerk de olsa bir toprağa sahip olmak her şeyin üzerinde.** PKK’nin feshi de bunu gösteriyor.

Bu kararla, Türkiye’nin “sınırötesi operasyon” adı altında Irak ve Suriye’ye yaptığı müdahalelerin zeminini de ortadan kalkmış olacak. Bilindiği gibi Türkiye, “terör” bahanesiyle bu ülkelerde askeri operasyonlar düzenliyordu. Şimdi PKK diye bir örgüt kalmadığına göre, komşu ülkelere dönük operasyonların gerekçesi de kalmayacak.

Bu durum özellikle Suriye açısından kritik önemde. Geçtiğimiz ay Suriye’de yapılan Kürt Ulusal Konferansı, Suriye için de federatif bir çözüm kararı aldı. Türkiye’nin buna engel olmaya çalıştığı biliniyor. Geçmişte de Irak’ta Kürdistan Federe Devleti’nin kurulmasını “kırmızı çizgi” ilan etmişti. Ama o çizgi önce pembeleşti, sonra ortadan kalktı. Benzer bir gelişme Suriye için de bekleniyor.

PKK’nin fesih kararı, bu gelişmenin yollarını döşeyen önemli bir hamle.

Bu hamleyle ABD başta olmak üzere emperyalist ülkelerin önyak olması, Ortadoğu’daki planlarına Türkiye’den olası engellemeleri kaldırmayı amaçlıyor.

BOP’la birlikte yaşanan değişim

ABD’nin BOP’u ortaya attığı dönemden bu yana PKK’nin politikaları o doğrultuda değişmeye başladı. 2003 yılında Kongre-Gel’in ilan edildiği kongrede, başkan seçilen Zübeyir Aydar kapanış konuşmasında bakın ne söylüyor:

“*ABD’nin müdahalesi ile birlikte bölgede bazı kesimler statükoda ısrar ediyor; bunun faydası yok... Açıkçası biz ‘yeni’den yanayız... ‘Yeni’liğin ittifakında yer alacağız.*” (15 Kasım 2003 tarihli “Özgür Halk” dergisinden alıntı yapan “Emperyalist savaş ve Kürt sorunu” kitabı sf. 176, Yediveren Yayınları)

“**Yeniliğin ittifakı” denilen şey, Irak işgali öncesinde ABD ve İngiltere’nin bölgedeki işbirlikçileriyle oluşturdukları ittifaktır.** Aydar, konuşmasının devamında bölgede neler olacağını da şöyle sıralıyor: “*İran’da İslami temelde bir rejim var; ister reformla, ister zorla olsun değişecek. İran değişime gebedir, rahat sonuç alınacak bir yerdir. Askeri-siyasi hazırlıkları ilerleteceğiz. Suriye rejimi ya teslim olacak ya da dağılacak. BAAS’çılarla yürümez, demokratikleşecek. Böyle yaparsak, Türkiye de adım atacak.*” (age)

Bu sadece Zübeyir Aydar’a ait görüşler değil. Kongre-Gel’in programı da böyle: “*İç dinamikleri ile demokratik değişim-dönüşüm yeteneğini gösteremeyen Ortadoğu rejimleri, dış dinamiklerin müdahalesi ile böyle bir sürece girmiştir. Bu müdahale sonuçları dünya çapında etkili olacak yeni bir dönem başlatırken demokratik güçlerin ve gelişmenin de yolunu açmıştır.*” (age sf. 177, abç)

PKK (o dönemki adı ne olursa olsun) ABD’nin Ortadoğu merkezli yeni emperyalist paylaşım savaşını “demokratik güçlerin ve gelişmenin yolunu açan” bir dönem olarak gördü. Zaten ABD’nin Irak işgalini “demokratik sömürgecilik” olarak tanımlamıştı. Ve kendini ona göre konumlandırdı. Irak’tan sonra İran ve Suriye’de ABD müdahalesiyle rejimlerin değişeceğini, Türkiye’nin de ona göre adımlarını atacağını tespit ettikten sonra (tabi ki yine ABD’nin baskısıyla); **İran ve Suriye’de “askeri-siyasi hazırlıkları ilerletme” hedefi koyarken Türkiye için böyle bir hedef belirlemedi.** Keza “çözüm” olarak Irak, İran, Suriye için “federatif yapılanma” derken, Türkiye için “anayasal çerçeve demokratik hak ve özgürlükler” talebiyle yetindi.

Sonuç olarak **tespitler de çözümler de ABD’nin BOP planına uygun yapılmıştır.** Aradan geçen 20 yılı aşkın sürede PKK açısından istenilen noktaya gelindi. Irak ve Suriye’de rejimler değişti; İran kısaç altına alındı. Ardından Türkiye, ABD tarafından

adım atmaya zorlandı. İran’a müdahale ertelendiyse de Suriye’deki gelişmeler PKK’nin istediği şekilde oldu.

Bu momentte PKK’nin silahları bırakma ve fesih kararı, son derece anlaşılır nedenlere dayanıyor. **PKK açısından bu bir kazanımdır. Esasında Kürt burjuvazisinin kazanımıdır. Çünkü ulusal sorun, asıl olarak burjuvazinin kendi pazarına sahip çıkma sorunu- dur. Emperyalistler ve Türkiye’deki işbirlikçileri kadar Kürt burjuvazisinin memnuniyetini de belirtmek gerekiyor.** Karar sonrası konuşan Kürt bölgesindeki sanayi ve ticari odaların, esnaf birliklerinin başkanları, “yeraltı ve yerüstü zenginlikleri”ni hatırlatarak bunların bölgeye getireceği kazançtan söz ettiler. Bir grup Kürt emekçisinin davul-zurna ile kutlama yapması veya barış umudu hakkında konuşması, bu süreçten Kürt halkının da kazançlı çıktığı anlamına gelmiyor ne yazık ki...

Şimdi ne olacak?

PKK kendini feshedeceğini açıkladığı andan itibaren, konuşmalar “bundan sonra ne olacak”ta düğümlendi. Önceki “çözüm süreci”nden farklı olarak atılması gereken adımlar önce PKK’dan beklenmiş, PKK de üzerine düşeni yapmıştı. Gözler AKP-MHP yönetimine çevrildi.

Ama bu sadece Erdoğan yönetimiyle çözülecek bir sorun olmadığından, hem Kürt hareketi, hem CHP “meclisin görev üstlenmesi” üzerinde duruyor. Zaten çıkacak yasaların meclisten geçmesi gerekiyor. AKP-MHP oyları yeterli olsa bile, CHP başta olmak üzere muhalif partilerin de sürece dahil olması ve geniş bir mutabakatla kararların alınması isteniyor. Fakat **kongrenin “sonuç bildirgesi”nde Lozan Anlaşması’na ve 1924 Anayasası’na eleştirel vurguları, ulusalcı kesimlerin tepkisine yol açtı.** O açıdan “toplumsal mutabakat”ın sağlanması kolay görünmüyor.

Diğer yandan “silahlar kime, nasıl teslim edilecek”ten, “PKK liderleri ve gerillaların hangi ülkeye gönderileceği” veya “topluma kazandırma” yöntemi üzerine çeşitli senaryolar üretiliyor. **Daha kritik konu ise, “yeni anayasa”nın yeniden gündeme gelmesi. Bu meclisin anayasa yapmaya yetkisi olmadığı üzerinden “erken seçim”in zorunluluğu...**

Kısacası önümüzdeki dönem -bu kez Kürt sorunu üzerinden- siyaset yeniden canlanacak. Bu süre içinde başta hasta tutsaklar olmak üzere siyasi tutsaklar serbest bırakılacak mı; keza kayyum atanan yerlerde seçilen belediye başkanları görevlerine dönecek mi, Öcalan’ın koşullarında iyileşme

sağlanacak mı gibi pek çok soru ortada duruyor.

PKK’nin kendini feshetmesi, asıl olarak AKP-MHP yönetimine “can simidi” olacağı kaygısı, muhalif kesimleri en çok rahatsız eden konudur. Kitle tabanı giderek eriyen Erdoğan yönetimi, “Kürt sorununu çözen yönetim” olarak kendini yeniden tahkim etme olanağı bulacaktır. 19 Mart direnişiyle iyice köşeye sıkışan yönetim için bu durum bir nimet gibidir. **Bu yönüyle “yeni süreç” sadece PKK açısından değil, Erdoğan yönetimi açısından da bir “kazanım”dır.**

Kazananı kadar kaybedeni de belli bir süreçtir bu. Sürecin asıl aktörleri emperyalistler ve işbirlikçileridir. ABD’nin ve işbirlikçilerinin yararına olan bir gelişmenin, ne ezilen halklar ne de işçi ve emekçiler lehine bir değişim getirdiği görülmüştür. Aksi ise defalarca kez kanıtlanmıştır.

Kürt halkının kültürel haklarının bile Öcalan tarafından “aşırı milliyetçi savruluşlar” içerisine alındığı koşullarda, Kürt halkına getireceği bir iyileşme de yoktur. Lozan anlaşması üzerine kopan fırtına, “anadilde eğitim” için bile daha çok yol alınması gerektiğini göstermektedir.

Kürt halkı bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da hakları için mücadele edecektir. Bugün farklı uluslardan ve mezheplerden işçi ve emekçilerin birleşik mücadelesinin zemini daha da güçlenmiştir. Gençlerin sadece kendi sorunları için değil, ülkenin sorunları için harekete geçmesi, önemli bir gelişmedir. 19 Mart’tan 1 Mayıs’a uzanan direniş ivmesi, onu büyütme ve örgütlü hale getirme sorumluluğunun en başta komünist ve devrimcilerin omuzlarında olduğunu göstermiştir.

Türkiye Devrimci Hareketi açısından Kürt halkının sorunlarına sahip çıkmak, talepleri için mücadele etmek, PKK’nin varlığı ya da yokluğundan bağımsız ilkesel bir sorundur. Bunun PKK’nin fesih kararıyla ilişkilendirilmesi doğru değildir.

Sonuç olarak, emperyalistler ve işbirlikçileri PKK’yi bu noktaya getirdi. Ama bu durum varolan sorunları ortadan kaldırmadı, kaldırmayacak. Emperyalizm, ulusal sorunun çözümünü de bir devrim sorunu haline getirmiştir çünkü. Kürt ulusal sorunu dahil ezilen halkların, işçi ve emekçilerin sorunlarının tek çözüm yolu; devrimdir, sosyalizmdir. Demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması da, bu hedefle yürütülen mücadeleyle mümkün olacaktır.

13 Mayıs 2025 tarihinde internet sitemizde yayınlanmıştır.

İEB direnişteki işçileri ziyaret etti

İşçi Emekçi Birliği olarak 22 Mayıs günü Kocaeli-Çayırova ve Dilovası’da direniş ve grevde olan işçileri ziyaret ettik. Her üç direniş alanında, belli bir mesafeden pankartımızı açarak sloganlarla işçilerin yanına yürüdük.

İEB bileşenleri olarak ilk önce Çayırova’da grevlerini sürdüren, Petrol-iş üyesi Portakal Plastik ve Porvil Çatı işçilerinin grevini ziyaret ettik. Grev yerinde İEB adına yapılan konuşmada; işçilere düşük ücret ve kötü çalışma koşulları dayatıldığı, bu saldırılara karşı örgütlenen işçilerin yasal engellerle, patronun ve devletin her türlü baskısıyla karşılaştıkları belirtildi, işçilerin mücadelesinin meşru olduğu, direnen işçilerin kazanacağı ve İEB olarak dayanışma içinde olunacağı söylendi.

Fabrikada 153 işçi çalışıyor. Çalışma koşulları çok ağır ve asgari ücret civarında ücret alıyorlar. İşçiler düşük ücret ve kötü çalışma koşullarına karşı sendikalaşmışlar. Toplu sözleşmenin tıkanması üzerine 7 Mayıs günü greve başladılar. İşçilerin TİS için ilk talepleri yüzde 140 zam civarındayken görüşmeler sırasında yüzde 95’e kadar düşürdüler. Patron ise, kıdem dahil yüzde 55’in üzerine çıkma-yacağını söylüyor ve bunu dayatıyor. İşçiler direniş sırasında her tür yasal engeller, patronun ve devletin çeşitli baskılarıyla karşı karşıya kaldıklarını anlatıyorlar. Patron bir taraftan lokavt ilan ederken, diğer taraftan grevi kırmak için üretimi Kare Bant işyerine kaydırmaya çalışıyor. Yapılan konuşmalardan sonra grev alanından ayrıldık. (Yayınevinin notu: Dergimiz yayına hazırlandığı sırada, Portakal Plastik grevi 3 Haziran günü, grevin 28. gününde bitirildi. Yüzde 66 zam ile en düşük net ücret yaklaşık 46 bin lira oldu.)

İkinci ziyaret yerimiz Erlau işçilerinin direniş çadırı oldu. Birleşik Metal-iş sendikasına üye oldukları için işten atılan Erlau işçilerinin direnişini selamladıktan sonra İEB adına kısa bir konuşma yapıldı. Yapılan konuşmada bu sistemde yasaların ve devletin patronlardan yana olduğu, işçilerin ancak örgütlü bir mücadele ile haklarını alabileceği söylendi. İEB olarak Erlau işçilerinin yanında olunacağı belirtildi.

Alman sermayeli Erlau metal fabrikasında 60 kişi çalışıyor. İşyerinde uzun zamandır devam eden sorunlar, işçilere dönük psikolojik şiddet, ağır çalışma koşulları, işten çıkarmalar vb. sorunlar nedeniyle işçiler Birleşik Metal-iş sendikasında örgütlenmeye başlamışlar. Sendikanın yetki almasının ardından, patron 12 Nisan günü sendikalı bir işçiye işten çıkartmış. 14 Nisan günü işyerinde direniş başlamış. Ardından 18 Nisan’da 22 işçi daha işten çıkartılınca, Erlau’da sendikalı işçi kalmamış. Şimdi sendikalı işçilerin tümü fabrika önünde, sendikalı olarak işe geri dönene kadar mücadeleye devam edeceklerini söylüyorlar.

Üçüncü olarak Petrol-iş üyesi olan DYO işçilerinin grev yerindeyiz. Bugün (22 Mayıs) grevin ilk günü olması ve sayının kalabalık olması ile, “grev yeri düğün yeri” sözü yaşam bulmuş. İşçiler oldukça coşkulular ve moralleri oldukça yüksek. Yüksek coşkunun içinde buluyoruz kendimizi. Grevdeki işçileri selamladıktan sonra İEB adına bir konuşma yapıldı; işçilerin direnişinin meşru olduğu, direnişleri sayesinde örgütlü mücadeleyle haklarını alacakları belirtildi. İEB olarak dayanışma içinde olunacağı vurgulandı.

DYO boya fabrikası Yaşar Holding’in ana şirketlerinden birisi. Kocaeli-Dilovası ve İzmir Çiğli’de iki fabrikada yaklaşık 700 işçi çalışıyor. İşçileri sefalet ücreti düzeyinde çalıştıran DYO, Türkiye’nin 500 büyük şirket listesinde 56 yıldır kesintisiz biçimde yer alıyor.

İşçiler TİS görüşmelerinin ücret konusunda tıkanıldığını, yüzde 120 zam istediklerini, fakat patronun yüzde 60 zam teklifi sunduğunu, bu koşullarda İzmir ve Kocaeli fabrikalarının birlikte greve çıktığını anlatıyorlar. Ücretlerle ilgili konuşurken işçilerden biri TİS görüşmelerinde patronun “niye zam istiyorsunuz? Fazla mesai yapın. Fazla mesai yapınca zaten fazladan para almış olursunuz” dediğini söyledi.

Bir dönüm noktası

İnsanların yaşamında olduğu gibi, ulusların, toplumların tarihinde de “dönüm noktaları” vardır. “Dönüm noktası” önceki dönemden niteliksel bir sıçrayışı ifade eder. Bir yön değişimi, farklılaşmadır.

1984 yılında İstanbul cezaevlerinde başla-yan Ölüm Orucu (ÖO) da 12 Eylül’ün yenilgi ruh halinin kırılmasında bir “dönüm noktası” olmuştur. Sadece cezaevleriyle sınırlı olmayan, ülke geneline yayılan bir silkinmenin, yeniden doğ- ruluşun “miladı”dır.

12 Eylül faşizmi, en büyük darbeyi komünist ve devrimcilere indirdi. Zaten işbaşına gelmesinin temel amacı, sivil faşistlerle ve sıkıyönetimle bastır- madığı halk hareketini askeri darbeye bastırmaktı. Onun için ilk önce bu hareketin önderlerini yok etmeyi hedefledi. Kimini sokak ortasında katletti, kimini işkencehanelerde, idam sehparlarında öl- dürdü; büyük bir kısmını ise hapsediği zindanlarda teslim almaya, devrimci kimliğinden soyundurmaya çalıştı.

12 Eylül cezaevleri, faşist cunta ile devrimci iradenin çarpıştığı mekanlar halini aldı. Akıl almaz işkenceler, yaptırımlar, katliamlar yapıldı. **Diyarba- kır ve Mamak başta olmak üzere tüm cezaevle- rinde faşizm büyük oranda hakimiyet sağladı. Ama İstanbul’da bunu başaramadı.**

’84 yılında “tek tip elbise” saldırısı ile bu kalede ilk gediği açmaya girişti. O güne dek devrimci tutsakların oluşturduğu “direnış cephesi”ni kırmayı başardı da. *“Altını giyelim, üstünü giymeyelim”*den, “tutsak kimliği”ni takmaya varana kadar süren tartışmalar, teslimiyetin “eğik düzlemi”ne girildiğinin göstergesiydi. Bu kötü gidişin önünü almanın tek yolu, o güne dek yapılan eylemlerden daha radikal ve etkili bir eylem biçimine geçiştı. ’84 ÖO eylemi,

bu koşullarda gündeme geldi.

Sadece İstanbul’da değil, bulundukları tüm cezaevlerinde direnişin başını çeken ihtilal- ci komünistler, ’84 ÖO eyleminin de öncüsü oldular. O güne dek işkencede-zindanlarda direnişle adı özdeşleşen M. Fatih Öktülmüş’ün eylemin başında yer alması ise, direnişin ölüm- e dek süreceğinin ve teslim alınamayacağıının garantisiydi. Fatih’in varlığı, sadece ÖO’ya katı- lanlarda değil, tüm tutsaklarda moral kaynağı iken, cezaevi idaresi başta olmak üzere faşist cuntaya en büyük korkuydu.

O bir “kutup yıldızı”dır!

Fatih, ’84 ÖO eyleminin bir ‘dönüm noktası’ olduğunun ilk ayırımına varanlardandı. Bu eylem- de yer almasındaki ısrarı da bu yüzdendir. *“Dün erkendi, yarın ise geç kalınacak”* diyerek, ÖO’ya bakiştaki farklılığı ortaya koydu. O güne dek faşiz- min her saldırısı karşısında ÖO’yu öneren ve onun önemini azaltanlardan da; ÖO’yu ‘maceracılık’, ‘kişisel kahramanlık’, ‘cinayet’ gibi gören siyasal yapılardan da komünistleri ayıran işte bu bakış açısıydı.

“Parti örgütünün ve bu adı almayı haketmiş parti liderlerinin önemi... karmaşık siyasal sorun- ları çabucak ve doğru çözmek için gerekli bilgileri, gerekli deneyimleri ve -bilgi ve deneyimin yanısıra- gerekli siyasal içgüdüyü edinmekten ibarettir” diyor Lenin. Bir eylemin içindeyken, o anı yaşarken, bir ‘dönüm noktası’ olacağını ve tarihe damgasını vuracağını anlayabilmek kolay değildir. Fatih bunu görebilen, o “siyasal içgüdü”ye sahip komünist bir önderdi. Onun için sadece ’84 ÖO eyleminde de- ğil, yaşadığı süre içinde birçok ‘dönüm noktası’na damgasını vurabilmişti.

’84 ÖO’ya iki örgüt (TİKB ve DS) katılmış- tır. İki örgütün de ÖO ekibinde önder kadroları vardır. Fakat devrimci tutsakların kalbi Fatih’le atar. Çünkü bilirler ki, Fatih’in yer aldığı hiçbir direniş yenilmemiştir, Fatih varsa, zafer yakındır. O da yoldaşlarının ve tüm devrimcilerin bu güvenlerini boşa çıkarmaz. Zaferin ölümle geleceğini bildiği için, tüm ekiple ölüm- e doğ- ru bir koşu başlatır; *“İpi ilk kim göğüsleyecek”* yarışdır bu. Etrafına moral ve kazanma tutkusu aşılar; buzkıran olur, zaferin yolunu düzler.

Bu eylemde TİKB MK üyesi Mehmet Fatih Öktülmüş ile Devrimci Sol savaş- çıları Abdullah Meral, Hasan Telci ve Haydar Başbağ şehit düştüler. Fakat “tek tip elbise” saldırısı başta gelmek üzere faşist yaptırımlara bedenleriyle barikat oldular ve cuntanın İstanbul cezaevlerini teslim alma planını suya düşürdüler. Yanı sıra teslimiyet kulvarına giren hareketleri durduran, onları yeniden direnişe çeken bir rol oynadılar.

Onun için **’84 ÖO, sadece faşizme karşı değil teslimiyete karşı da direnişin zafe- ridir.** Aynı zamanda dışarıdaki harekete de

itilim ka- zandıran, ilk kıvılcımı çakandır. Ölümleri durdurabilmek için tutsak aileleri Taksim’deki anıta “siyah çelenk” koydular; gözal- tına alındılar, tutuklandılar.

Bu eylem, 12 Eylül sonrası dışarıdaki ilk kitlesel eylemdi. Ve tutsak ailelerinin örgütlen- mesindeki ilk adımıdı. Ardından öğrenci gençliğin ve işçi sını- fının eylemleri başlayacaktı. **Fatih’in ölmeden önce söy- lediği ‘BİZ KAZANACAĞIZ’ sözü, zindanlardan sokakla- ra yayıldı, kitle eylemlerinin sloganı haline geldi.**

O bir “kutup yıldızı”dır! En karanlık günlerde dahi zafere olan inancını asla yitirmez, etrafına ışık saçar. Ozanın tanımladığı gibi; *“Ne kopmuştur hiçbir zaman kök saldığı kutsal yerinden / Ne de boyun eğmiştir ölüm kusan hiçbir karanlık önünde / Nasıl susulursa bin yıllık zamana karşı okyanus dilinde / Aynen öyle parlamıştır tüm gecelerin gökyüzünde / Aynen öyle...”*

Bir direniş ustası Mehmet Fatih Öktülmüş **Türkiye devrimci hareketinin 1971-1984 kesitinde diren- me geleneğinin en önünde yürümüş, üst aşamalara yükseltmiş bir direniş usta- sıdır.** O’nun 1971’de İzmir’de, 1976’da Adana’da, 1978’de İstanbul’da ve 1981’de Adana/

DÖNÜM NOKTASI

*Kaç mevsim geçti gölgelerle kaplı
O yalansız güzelliklerin üstünden*

*Kaç ölüm, kaç işkence
Kaç direnme türkülendi*

*Bir ezgi uğruna ateş basılan dillerinde
O güzelliklerin geleneği kimde şimdi
O dönüm noktasında
Bahçeler dolusu yüreğin
Osman Yaşar Yoldaşcan yazmıştır.*

*Kirlenilmiş bir mavinin iğrençliğinden
Ve yüreği mühürleyişinden uzak
Gül üstüne kırmızı bir tişörtün
Geleceği kucaklayan anlamıdır çoğalan*

*Nasıl da yalan renklere bürünmüş
Dönüm noktasına tutulan zaman aynası
Her düşte başka bir toz bulutu
Başka bir duman*

*Tam yetmişbeşinci gündü oysa
O gün daha yeni çiçekleniyordu bademler
Dallara güneş emziren pembe bir sevinçte
Ve leylak kolonyası bekliyordu dostlar
Yaklaşan ölüm kokusunu yıkamak için
Açlığın çürüttüğü buğday tenlerinde*

*Direnci anıtların diliyle sonsuzlaştıran
Ve tekerlekli bir koltuktan uzanarak
Tel örgülerde kerpetenleşen ellerin
Zafere olan inancıdır hala*

*Kulaklarımızda durmadan yankılanan...
Adnan Yücel*

Gökhan Edge gibi genç devrimciler yetiştirmesi- dir.

Direnme geleneğinin ihtilalci komünist saflarda yerleşip gelişmesinde Mehmet Fatih Öktülmüş’ün öncü rolü tartışılmaz. 1981 yılında yaralı olarak yakalandığı halde ve doksan gün boyunca ağır işkenceler görmesine rağmen sahte kimliğinde direnmiş, ifade vermemiş ve tutanakları imzalama- yı reddetmiştir. **Fatih’in attığı bu adım, direnme geleneğimizde bir yenilik, bir sıçramadır.** Bu tavır, sonrasında başka yoldaşları tarafından da sürdürülecek, sonra kitlesel bir hal alacaktır.

Başta M. Fatih Öktülmüş olmak üzere ihtilalci komünistler, direnme geleneğini aynen korumaya, yani mekanik olarak yeniden üretmeye çalışsay- dı, onu bugüne dek yaşatmak mümkün olmazdı. Lenin’in de belirttiği gibi *“mirası korumak, kendini mirasla sınırlamak anlamına gelmez.”* Aksine, devralınan mirası özümlemeye, sağlamlaştırmaya, onu tutarlı ve kararlı mücadelelerle geliştirmeye ve yenilemeye çalışmak gerekir. Yapılan budur.

Ülkemizde işkencede direniş deyince, Kaypakkaya’dan sonra ilk akla gelen Fatih’tir. Bugün hala işkenceciler, direnen devrimcilere *‘Fatih gibi’* diyorsa ve hala onu unutamıyorlarsa, yarattığı efsanevi direnişinden dolayıdır. O, her alı- nışında, bir önceki direnişinden çıkardığı derslerle, direnişi daha ileri taşımıştır. Sadece kendi tecrü- besiyile değil, yoldaşlarının tecrübesiyile birleştirip örgüt düzeyine çıkarmış, ardından genele malet-meyi başarmıştır.

“Yeni tipte insan” örneği

Fatih’i sadece direnişçi özellikleriyle anlatmak eksik kalır. Esasında o büyük direnişçiliğin altında insanlığın bugüne dek yarattığı erdemleri, proleter devrimci özle sentezleyen komünist kişilik yatmak- tadır.

Fatih, ‘geleceğimiz insanının, günümüz- e düşmüş halidir’. Bu tanım, belki de onu en iyi anlatan cümledir. O yeni tipte insanın, sosyalist insanın bir izdüşümü gibidir. İnsan ilişkilerinde ve örgütsel çalışmalarda bu dünyanın değil, ‘gelece- ğin insanın’ görürüz. Onu tanıyan herkeste büyük bir hayranlık ve saygı uyandıran, bu farklılığıdır.

Fatih, sosyalist insanın Stahanov’udur. Onun gibi davasıyla bütünleşmiş, enerjisi ve yara- tıcılığı ile geliştirmiş ‘yeni tipte insan’ karakteridir. Onun içindirdi ki, yoldaşlarında, işçi ve emekçilerde, onunla aynı cezaevinde yatmış devrimcilerde, hatta adli mahkûmlar içinde bile, hep ayrı bir yeri olmuştur.

Bugünün yozlaştıran ve çürüten ortamına ve devrimci saflara kadar uzanan etkilerine karşı Fatih’in komünist erdemlerini, proleter devrimci özelliklerini kuşanmak gerekir. İyi bir devrimci, iyi bir komünist olmak isteyen ve safları- mıza katılan her yoldaş, Fatih’i örnek almalı, onun erdemleriyle donanmayı hedeflemelidir. Fatih’in yoldaşı olmanın onurunu, aynı zamanda sorumlu- luğunu duyumsamalı ve ona uygun davranmalıdır.

Lenin, yoldaşı Sverdlov’un ölümünün ardın- dan; *“her insanın yeri mutlaka doldurulur, ama Sverdlov’un yerini doldurabilmek, onun tek başına yaptığı işleri yapabilmek için, en az on kişi gerekir”* diyor. **Yoldaşları da Fatih’in ardından “O, hepi- mizin toplamıdır” demişlerdir.**

Örgütçü Fatih, komutan Fatih, direnişçi Fatih... Ama onun insanal özellikleri, komünist erdemleri, diğer tüm özelliklerinin üstündedir ve esasında hepsinin kaynağıdır. Bizim Fatih’ten asıl almamız gereken de bu erdemlerdir.

Fatih, ihtilalci komünist hareketin kurucusu, önderidir. Aynı zamanda Türkiye devrimci hareke- tine mal olmuş bir devrim şehidi ve önderidir. ’70’li yıllara damgasını vuran ve TDH’nin sahiplendiği Deniz, Mahir, Kaypakkaya gibi Fatih de tüm dev- rimci hareketlerin sahiplendiği bir değer olmuştur.

Şunu da bilmeliyiz ki, Fatih o yılların devrimci önderlerinden çok daha zor olanı başarmıştır. Çünkü **Fatih’in içinde bulunduğu 70’li yılların ikinci yarısından itibaren 80’lere kadar uzanan dönem, -68’lerin aksine- TDH’de bölünmüşlü- ğün, grupçuluğun, benmerkezciliğin had saf- hada yaşandığı bir dönemdir.** Bırakalım birbirine saygıyı, silah çekecek, öldürecek boyutlara varan bir rekabet ve düşmanlık vardır. Fatih işte böyle bir dönemde, tüm devrimci hareketin sevip saydığı bir önder olabilmeyi başarmıştır.

Fatih aynı zamanda enternasyonalisttir. Che Guevara’nın *“bir devrimci başkasına atılan tokadı kendi yüzünde hissedendi”* dediği gibi, ezilen halklara atılan her tokadı yüzünde hissetmiştir. Denizlerin Filistin halkıyla dayanışmasını 12 Eylül sonrasına taşımış, Filistin’in gerçek dostlarının ko- münist ve devrimciler olduğunu bir kez daha gös- termiştir. 1982 yılında İsrail’in Filistin halkına karşı giriştiği katliam sonrası Filistinlilerin çektiği acıyı yüreğinde duyan ve ilk çıktığı duruşmada mahke- me heyetine *“Filistin evlatları için KAN VERMEK İSTİYORUZ”* diyen bir komünisttir. Tutsak olduğu koşullarda bile Filistin’le dayanışmanın yollarını bulmuştur.

Gelenek sürüyor

Tarihimizde Baba İshak’tan Şeyh Bedrettin’e, Pir Sultan’dan Hikmet Kıvılcımlı’ya, Seyit Rıza’dan İbrahim Kaypakkaya’ya ve M. Fatih Öktülmüş’e uzanan bir direniş geleneği var.

Bu gelenek sürüyor. 2025 1 Mayıs’ında gözal- tına alınan gençler arasında bile açlık grevi yapan, ifade vermeyenler oldu. Sadece gözaltında değil, yaşamın her alanında militan ve direnişçi çizgiyi koruyor, geliştiriyoruz. Elbette bu direnişin teme- linde yatan devrimci ahlak ve komünist erdemlerle donanma çabasıyla birlikte...

Hem gençlik içinde hem de işçi ve emekçi- ler arasında direniş destanları yazmaya aday daha nice insanlar vardır. Ünlü heykeltıraş Michelangelo’nun dediği gibi, *“mesele, taşın içinde zaten varolan biçimi, fazlalıklardan kurtarmaktır.”* Perspektif bu olduktan sonra saflarımızdan yine Fatih’ler, Remzi’ler, Nilgün’ler çıkacaktır.

Kaynakça: “Kutup Yıldızı” ve “İşkencede Direnme Savaşı” adlı kitaplar (Yediveren Yayınları)

Geçmişten bir deneyim: “Aysel Zehir’e pasaport” kampanyası

Aysel Zehir, 1984 Ölüm Orucu (ÖO) eyleminin vücudunda en fazla hasar bıraktığı “ÖO gazisi”dir. TİKB MK üyesi Mehmet Fatih Öktülmüş, DS savaşçıları Abdullah Meral, Haydar Başbağ, Hasan Telci’nin yaşamını yitirdiği ’84 ÖO eyleminde, Aysel 60’lı günlerde bilincini kaybetmeye başladı.

Kaldırıldığı Haydarpaşa Askeri Hastanesi’nde ona zorla serum taktılar. Bilinci yerine gelince serumu çekip attı. Yeniden bilincini kaybetti ve yeniden taktılar ve yeniden... Bu takip-çıkarmalar vücudundaki tahribatı arttırdı. Onun en büyük dezavantajı -erkek direnişçilerden farklı olarak- bir odada tek başına kalmasıydı. Serum takmaya gelenleri engelleyecek kimse yoktu yanında.

Aysel Zehir, TİKB davasından “birinci ekip”te yeralan tek kadın tutsaktı. Aynı ekipte yeralan DS’li kadın tutsaklar eylemi bırakınca, faşist generallerin emriyle hareket eden doktorlar, Aysel’e rahatça müdahale edebildiler. **ÖO sona erdiğinde Aysel bilinci tümünden yitirmişti. “Wernice-Korsakoff” olarak bilinen ilk vakaydı Aysel Zehir. O zaman bu durumun adı bile konuşulamazdı.** Yılları bulan yoğun çabalarla Aysel, kendi yaşamını idame edebilen bir hale gelebildi ancak.

İstanbul’a üniversitede okumak için geldiğim ’86 yılından itibaren Aysel’i sık sık ziyaret ediyordum. Genç arkadaşları da bazen yanımda götürdüğüm oluyordu. Onu her gören doğal olarak bir şaşkınlık yaşıyordu. Çünkü Aysel genellikle suskun olurdu ve sabit bir noktaya bakardı. Konuştuğunda bile göz temasından kaçınırdı. Sorulara çoğu kez tek kelimelik cevaplar verirdi. O da daha çok “bilmiyorum” olurdu. Salondaki koltukta oturur bulurduk çoğu kez. O yüzden kilo alıyordu sürekli. Annesi Fatma Teyze, salt yürütmek için “hadi kızım su getir” derdi. Yandaki mutfaka hızlı adımlarla, ama bir ayağını sürükleyerek, yalpalayarak yürürdü. Suyu da elleri titreyerek getirirdi.

Aysel’in eski halini bilmiyordum, ama yoldaşlardan çok dinlemiştim. O da beni gıyaben tanıyordu. Evlerine sıkça gidince, tanımaya, alışmayı başladı. Herkesle konuşmazdı, sadece tanıdıklarıyla az da olsa sohbet ederdi. Ben de artık onlardan biri olmuştum. Eski halini bilmediğim halde Aysel’i öyle görmek çok can yakıcıydı. Eski halini bilenler zaten hiç dayanıyorlardı. Yine de cezaevinden çıkan hemen her yoldaşı Aysel’i görmeye gelirdi.

Bir defasında şair Adnan Yücel de Aysel’i görmek istediğini bildirdi. İhtilalci komünistlerin 12 Eylül direnişini anlattığı “Yeryüzü Aşkın Yüzü Oluncaya Dek” nehir-şir kitabı yeni çıkmıştı o yıllar. ’84 Ölüm Orucu’nda şehit düşen Mehmet Fatih Öktülmüş’ün direnişi de vardı o kitapta. Aysel Zehir’i de yazmak istiyordu. Birlikte Aysel’lerin evine gittik. Aysel yine suskundu, Adnan Yücel bir şair gözüyle onu gözlemledi; ailesinden, yoldaşlarından eski halini dinledi ve ardından “Direnc Çiçeği” şiirini yazdı. (Sonraki yıllarda Kutup Yıldızı müzik grubu o şiiri besteleyip seslendirecekti.)

Fatma Teyze, evini-yüreğini Aysel’in yoldaşlarına, arkadaşlarına açardı her zaman. Onların Aysel için geldiklerini, yardım etmeye çalıştıklarını bilirdi. Ama

bir anne için çok zor bir durumla karşı karşıyaydı. Çok ağladı Fatma Teyze; kızını iyileştirmek için yıllarca çırpındı. Arada “hadi kızım iyileş de birlikte şap-şap yapalım” derdi, eliyle duvara bir şey yapıştırır gibi yaparak... Daha önce karşı çıktığı devrimci faaliyetleri şimdi birlikte yapmayı teklif ediyordu kızına, kendi üslubunca...

Giresunlu Laz bir kadındı, Laz aksanıyla konuşurdu; kendisinin “Muhsin” diye seslendiği eşi Tahsin Amca’ya göre daha konuşkan ve girişkendi. Birçok evde olduğu gibi bir kadın olarak evin temel direği idi. Aysel için ülkede bir çözüm bulamayınca yurtdışına götürmeyi istiyordu; ama ne pasaport alabiliyorlardı, ne de yurtdışına çıkaracak maddi olanaklara sahiptiler.

Bir defasında Dr. Erdal Atabek’ten randevu almışlardı, ben de onlarla birlikte gittim. (Atabek, psikosomatik hastalıklar ve iç hastalıklar uzmanıydı, uzun yıllar Cumhuriyet gazetesinde yazdı, 2024 yılında yaşamını yitirdi.) O yıllarda da tanınan, tavsiye edilen bir doktordu. Aysel’i odasına aldı. 15-20 dakika kadar yalnız kaldılar, sonra bizi çağırdı. Onun herhangi bir hasta olmadığını ve kendisinin bir şey yapamayacağını söyledi. Aysel doktorlara karşı tepkiliydi, büyük olasılık ters cevaplar vermişti. Sonuçta Aysel’i götürdükleri hiçbir doktor, ne fizyolojik ne psikolojik olarak onu iyileştiremediler.

Yurtdışında bu tür hastalar için “rehabilitasyon merkezleri” olduğunu duymuştuk, biz de son çare olarak gitmesinden yanaydık. Fakat pasaport engeline takılınca, zamana bırakmıştık. Ruhi Su’ya pasaport verilmediği için öldüğü bir dönemi yaşıyorduk.

1986-87 öğretim yılında gençlik hareketi Öğrenci Dernekleri’nde örgütlenmeye başlamış, akademik-demokratik sorunları için eylemlere geçmişti. Gençliğin hareketlenmesiyle birlikte birçok siyasi hareket de 12 Eylül yenilgisinin ardından toparlanmaya başlamıştı.

12 Eylül yıllarında örgüt olarak direnen tek siyasal hareket TİKB’ydi. Osman Yaşar Yoldaşcan, Mehmet Fatih Öktülmüş, İsmail Cüneyt gibi önderlerini ve militanlarını, çatışmalarda, işkencelerde, ölüm oruçlarında kaybettiler. Kadrolarının önemli bir kısmı hapisteydi. Buna rağmen faaliyetlerini kesintisiz sürdürdüler. ’85 sonrası öğrenci gençlikte hareketlenme başlayınca, gençlik içinde çalışma kararı alındı ve gençlik örgütü kuruldu.

Geçmişin en kitlesel hareketi DY’nin de gençlik içinde önemli bir kitlesi vardı, fakat dağıntıklar. Gecikmeli de olsa “Demokrat Arkadaş” adlı bir dergi etrafında kümelendiler. Bu dergiyi çıkaranlar,

aralarında ihtilalci komünist gençlerin de olduğu gençlik önderleriyle röportajlar yaptılar. Bürolarındaki görüşmede, ’84 ÖO ve Aysel Zehir’in durumu gündeme geldi. Anlatılanlar üzerine bu konuda dergilerine yazı yazabileceğimizi söylediler.

“Arkadaş” dergisine Aysel Zehir’in nasıl bu hale geldiğini ve ne durumda olduğunu anlatan bir yazı yazdım. Yayınlandıktan sonra dergiyi çıkaranlar yeniden görüşmek istedi. Okurlarından “Aysel için ne yapabiliriz” diye soran çok sayıda mektup almışlardı; “yardım kampanyası açalım mı” diye sordular.

Yoldaşlarla konuştuktan sonra Fatma Teyze’ye durumu açtım, o da kabul etti. Ama Aysel’i ikna etmek en zor olanıydı. O bilinci-

ni yitirmişti, fakat bazı şeyler bilinçaltına öylesine yerleşmişti ki, “ben yurtdışına çıkmam” diyordu da, başka bir şey demiyordu. **12 Eylül sonrası örgütün “yurtdışına çıkmama” duruşu, beynine kazınmıştı adeta. Yurtdışına çıkışı, yoldaşlarına ihanet gibi görüyordu.**

Aysel’i ikna etmek cezaevindeki yoldaşlara kaldı. Abulasının da tutsak olduğu cezaevine görüşe gittik birlikte, tutsak yoldaşları saatlerce dil dökerek kabul etmesini sağladılar.

Fatma Teyze’den bir bankaya hesap açmasını ve bana iletmesini istedim. Böylece “yardım kampanyası”nı derginin bir sonraki sayısına yetiştirdik. **Amacımız para toplamak değildi sadece. “Aysel’e pasaport” talebini yükseltmek, geniş kitlelere yaymak ve sahiplenilmesini sağlamaktı.** Öyle de oldu. Yardım kampanyası ile birlikte “Aysel’e pasaport” talebi ülke geneline yayıldı.

Sadece bir dergiyle yetinmedik; **Cumhuriyet Gazetesi başta olmak üzere birçok gazete ve dergi ile görüşmeler yaptık, hakkında yazılar çıkmasını sağladık. Şükran Soner, Mustafa Ekmekçi gibi köşe yazarlarıyla görüştük, onlar da köşelerinde Aysel’in durumunu yazdılar.**

Bunun üzerine yurtdışında bulunan taraftarlar, bazı devrimci örgütler, Aysel için harekete geçtiler. **Hollanda’dan, İsviçre’den gazeteciler geldi, onları Aysel’in evine götürdük.** Aysel ve ailesiyle röportajlar yaptılar, bunları Avrupa’daki televizyon kanalları yayınladı. Avrupa’daki devrimci-demokrat kesimler de ilgilenmeye başladı.

Bu arada Aysel için açılan banka hesabına yurdun dört bir yanından para yatırılıyordu. Fatma Teyze’den banka dökümünü istedim; Karadeniz başta olmak üzere hemen her yerden para yatırılmış olduğunu gördüm. İçlerinde çok küçük miktarlarda yatıranlar da vardı, bunca yoksulluğun içinde Aysel için para ayırmış olmaları çok kıymetliydi. Zaten miktardan çok daha önemli olanı, yüzlerce-binlerce kişinin ÖO’da bilincini yitirmiş bir devrimci tutsağı sahiplenmesi, onun için bir şeyler yapmasıydı.

İki-üç ay gibi kısa bir zaman içinde toplanan para, Aysel’le birlikte anne ve babasını yurtdışına çıkartacak miktara ulaştı. Ama hala pasaport alınamamıştı. Araya milletvekilleri girdi; yurtdışındakiler Avrupa’daki kurumları harekete geçirdiler. Sonunda devlet, pasaportu vermek zorunda kaldı.

Aysel Zehir’i yurtdışına ancak böyle gönderebildik. Her şey bir dergide çıkan yazıyla başlamıştı, sonra kartopu misali büyüyerek amacına ulaştı...

Yükselen gençlik hareketi üzerine

İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin İBB Başkanı İmamoğlu'nun diplomasının iptalini protesto için 19 Mart günü Beyazıt Kampüsü'nde polis barikatını aşarak yürümesi, sadece 19 Mart direnişinin başlama vuruşu olmakla kalmadı; gençlik hareketinin yeniden yükselişinin de miladı oldu.

O andan itibaren İstanbul başta olmak üzere birçok ilde üniversiteli gençlik sokaklara döküldü, polisle çatıştı. Hem 19 Mart direnişinin katalizörü oldular, hem de toplumsal muhalefetin önemli bir dinamiği olarak mücadeledeki yerlerini aldılar. Üstelik 19 Mart direnişiyle sınırlı kalmayıp 1 Mayıs'tan Gezi'nin yıldönümüne kadar her önemli gelişmede, bağımsız tavırlarını koyarak mücadeleyi ileriye taşıyan bir rol oynadılar.

Yeni bir gençlik hareketinin yükselmesi, her siyasal akımın gençliğe ilgisini arttırdı doğal olarak. Birçok yayın organında gençlikle ilgili yazılar yazılmaya, çeşitli görüşler ortaya atılmaya başladı. Ne var ki, **bu yazıların ağırlıklı bölümü, bugünkü gençlik hareketini tanıma-anlama çabasından uzak, masabaşı, klişe değerlendirmelerden oluşuyordu. Dahası gençlik konusunda geçmişin yanlış bakış açısı yeniden hortlamıştı.** Bunların bazıları üzerinde duracağız. Gençlik alanında da anti-ML akımlarla ideolojik mücadelemiz sürecektir.

Sonuçta hepi-topu üç aylık bir süreçten söz ediyoruz. Fakat **bu üç ay içinde gençlik hareketi önemli bir mesafe katetti. Buna karşın başta örgütlenme olmak üzere çok ciddi eksiklikleri de bulunuyor.** Gençliği ve mücadelesini abartmadan, aynı zamanda asla küçümsemeden ele almalı ve önünü açmalıyız. Gençliğin bugünkü durumunu olabildiğince objektif biçimde değerlendirmek, eksik ve yanlış yönleri konusunda uyarmak, en başta komünistlerin, proleter devrimcilerin görevidir.

Bunu başaracak perspektife, birikime, deneyime sahibiz. '80 sonrası gençlik içinde kısa zamanda büyüyerek döneme damgasını vuran eylemlere imza attık. Öğrenci Dernekleri'nde, il ve ülke platformlarında aktif çalışma yürüterek onların önünü açan, yeni bir ufuk ve militanlık taşıyan bir misyon oynadık. Gençlik hakkındaki yanlış bakış açılarıyla mücadele ederek ML bir gençlik hareketi yarattık. Gençliğin tarihsel birikimiyle donanıp onu daha ileri taşımaya başladık. Şimdi bunun özgüveniyle yeni gençlik hareketini

örgütlenme ve geliştirme göreviyle karşı karşıyayız.

19 Mart birdenbire patlamadı

İlkin şunu belirtelim; her patlamada olduğu gibi 19 Mart direnişiyle gelişen üniversite gençlik hareketi de bir birikimin üzerinden yükseldi. Bu durum genelde gözardı ediliyor. Sanki 19 Mart

öncesi gençlikte yaprak kımıldamıyormuş da, bir anda ortaya çıkmışlar gibi bir yaklaşım, diyalektikçe de, somut gerçekliğe de aykırıdır.

Öncesinde varolan gerek nesnel, gerekse öznel gelişmeler, 19 Mart'a uzanan sürecin taşlarını döşemiştir. Tarihsel birikimin ötesinde, son yıllarda yaşanan eylemleri hatırlamak bile, 19 Mart'ın birdenbire patlamadığını ortaya koyar.

Geçtiğimiz yıllarda "barınmıyoruz" eylemlerinden artan intiharlara, yemek zamlarından yurt sorunlarına kadar birçok konuda gençliğin eylemli protestoları oldu. Keza Boğaziçi Üniversitesi'nde (BÜ) kayyum rektöre karşı istikrarlı ve kararlı bir mücadele hattı kuruldu. BÜ'lü öğrenciler ve öğretim üyelerinin eylemleri, başta İstanbul olmak üzere birçok ilde yapılan gösterilerle desteklendi. Kayyumlara karşı en ciddi ve en uzun süreli mücadeleyi üniversite gençliğinin verdiğini söyleyebiliriz.

Yanı sıra "diploma törenleri" hemen her üniversitede protesto eylemlerine sahne oldu. Üniversiteyi birincilikle bitiren öğrenciler bile sistemi ve üniversitelerin durumunu eleştiren konuşmalar yaptılar. Bu tepkiler üzerine "diploma törenleri" de yasaklanmaya başlandı. Buna karşın ODTÜ başta olmak üzere birçok üniversitede alternatif törenler düzenlendi. Bu törenlerde çarpıcı pankartlar açıldı, sloganlar atıldı.

Ayrıca giderek artan yoksullaşma, gençliği derinden etkiliyor, parasızlık yüzünden okulunu bırakanlar artıyordu; hem okuyup hem çalışan öğrencilerin sayısı her geçen yıl daha da çoğaldı. Eğitimin kalitesindeki düşüş, artan baskılar, liyakatsizlik ve kayırmacılık, gençliğin geleceğe dönük umutlarını iyice söndürdü.

Dolayısıyla **hem nesnel hem öznel gelişmeler, gençlik içinde zaten tepkileri biriktirmiş, yer yer eylemlere döker hale getirmişti.** 19 Mart, bu sürecin bir sonucu; aynı zamanda yeni dönemin başlangıcı oldu.

Gençlik sadece üniversitelilerden ibaret değildir

19 Mart direnişi döneminde, liseli gençlik de okullardan sokaklara taşan eylemlere imza attı. Proje Okulları'nda ilerici-demokrat öğretmenlerin tasfiyesini amaçlayan "atama süreci", bu kez liseli gençliği harekete geçirdi. Üstelik ailelerin desteğini de arkalarına almışlardı. Veli-öğretmen-öğrenci bileşimini kapsaması ve radikal biçimleriyle, AKP'li yıllarda eğitim alanındaki en güçlü tepkilerin ortaya koyulduğu bir süreç yaşandı.

Böylece liseli gençler de yükselen ivmenin bir parçası oldular. Zaten Saraçhane buluşmaları dahil, 19 Mart direnişinin içinde liseliler de vardı. Yanı sıra işçi gençlik, işsiz veya yarı-işçi semt gençliği de hem Saraçhane'de hem yerellerdeki eylemlerin içinde yer aldılar.

Özcesi gençlik tüm katmanlarıyla direnişin içindeydi. Fakat öne çıkan üniversiteli gençlik oldu. Sonrasında da üniversiteli gençliğin eylemleri devam etti.

Geçmişten bugüne ne yazık ki, gençlik ve gençlik hareketi, öğrenci gençlikle (dahası üniversite gençliğiyle) sınırlandırıldı; gençliğin diğer kesimleri gözardı edildi. Uzunca bir süre devrimin "fiili önderliği"ni gençliğin yapacağı varsayıldı. Dönemsel yükselişler abartılı değerlendirmelere ve bunların teorize edilmesine yol açmıştı.

O açıdan "gençlik" denildiğinde ne kastedildiği belirtilmeli, daha önemlisi işçi gençlik başta olmak üzere gençliğin diğer kesimlerinin sorunları ve örgütlenmesi üzerinde durulmalıdır.

Bugün gençlik hareketinin merkezinde üniversite gençliği bulunuyor. Fakat gençliğe dair genel belirlemelerimiz, gençliğin tüm kesimlerini kapsamaktadır. Yeri geldikçe bunları ayrıca vurgulayacağız.

Gençlik ne "apolitik"tir ne de otomatikman ilerici

Gençlikle ilgili klişelerden biri de gençliğin "apolitik" olduğudur. 12 Eylül sonrası bu görüş, gençliğe dair bir ezber halini aldı. Gençlik hareketi ne zaman geriye düşse, "gençlik apolitik" tepitini yapıştırır oldular. Bugün de aynı tepitlerin yapıldığını görüyoruz.

"Politika"dan sadece devrimci kesimlerin ajitasyon-propaganda faaliyetini anlayanlar, gençliğe kolaylıkla "apolitik" damgasını vurabiliyorlar. Gençlerin devrimci hareketlere uzaklığını, onun "apolitik" oluşuna kanıt sayıyorlar. Oysa **gençlik politika-dan hiçbir dönem yalıtkı olamaz; hele Türkiye koşullarında bu mümkün değildir.** Gençler de bu toplumun içinde yaşıyorlar, varolan sorunlardan doğrudan etkileniyorlar. Ülke içindeki siyasal kümelenmeler, gençlikte de yansısını buluyor. Faşist, gerici, liberal vb. siyasal görüşlere sahip birçok genç var.

Şimdi bunları gençlikten saymayacak mıyız? Ya da bu akımları politika dışı mı göreceğiz?

Kimi dönemler (özellikle yenilgi yıllarında) gençliğin toplumsal sorunlara duyarlılığı zayıflayabilir. Bireysel kurtuluş yolu arayanlar çoğalabilir. Bencillik, hazcılık, hiçcilik gibi toplum-dışı arayışlar baskın hale gelir. Fakat bu durum geçici ve görelidir. Gençliğin tümünü kapsamı ise, mümkün değildir.

“Gençlik apolitik” tespiti’nin arka planında, gençliği otomatikman “ilerici” gören, yaygın ve bir o kadar da yanlış bir görüş var. Bunlar iki ayrı uç gibi görünse de birbirini koşulluyor. Çünkü gençlik “ilerici” hatta “devrimci” değilse, “apolitik”tir tespiti, ilkinin mantıki sonucu oluyor.

Küçük-burjuva devrimciliği, bu görüşün yayılmasında önemli bir yere sahip. Zira küçük-burjuva devrimciliği, -maceracı örgütler- hem sınıfsal yönü, hem ideolojik bakışı itibarıyla öğrenci gençliğe büyük bir önem atfeder. Özellikle ‘60’lı ‘70’li yıllarda devrimin fiili önderliğini öğrenci-aydın gençliğe verecek kadar pratik bir hat izlemişlerdir. Bunu da ülkede kapitalizmin geriliği, işçi sınıfının nicel zayıflığı gibi nedenlere bağlamışlardır. **Öğrenci gençliğin küçük-burjuva özellikleriyle bu örgütlerin sınıfsal-siyasal duruşlarının örtüşmesi, öğrenciler arasında taban bulmalarını kolaylaştırmıştır. Saflara katılan öğrencilere proleter devrimci özellikler kazandırmak yerine, küçük-burjuva özellikleriyle uzlaşmaları, istikrarsız ve kaypak yapıların doğmasına yol açmıştır.**

Dünyanın neresinde olursa olsun, toplumun en ilerici, en devrimci sınıfı proletaryadır. Devrime önderlik edecek ve onu sonuna kadar götürme yeteneğine sahip tek sınıf da odur. Başta üretimdeki yeri, üretim araçlarıyla ilişkisi olmak üzere objektif olarak taşıdığı özellikler, başka hiçbir sınıf ve tabakada yoktur. Kimi akımların köylülüğe veya gençliğe devrimin önderliğini vermesi, sadece teorik olarak değil, pratik olarak da çökmüştür.

Sonuçta **öğrenci gençliği “apolitik” görmek kadar, hepsine ilerici, yenilikçi gibi nitelikler atfetmek de doğru değildir. Toplumdaki tüm sınıfsal, siyasal, ideolojik, kültürel çelişki ve çatışmalar, öğrenci gençlikte yansısını bulur.** Aksi halde şoven-faşist, dincigerici ya da burjuva liberal görüşlere sahip azımsanmayacak bir gençlik kitlesini hiç görmemek ya da gençlikten saymamak gerekir.

Gençler “çocuk” değil, “lapa”yla beslenmez!

Gençliği “apolitik” gören siyasi akımlar, bu görüşün doğal sonucu olarak onlara “çocuk” muamelesi yapıyor. Mücadelenin içine atılmış gençleri bile, tarihsel-siyasal bilgilerden yoksun, hiç bir siyasi görüşleri, bilinçleri yokmuş gibi davranıyorlar. Bugünkü gençliğin yapısını tanımadan, (tanıma yönünde gayret de sarfetmeden)

hareketin temel zaafalarını ve eksiklerini bilmeden genel-geçer bilgileri yineleyip duruyorlar. Daha ileri gidip gençlere basmakalıp programlar, reçeteler sunanlar çıkıyor.

Lenin, “Ne Yapmalı” adlı eserinde işçi sınıfının sadece ekonomik mücadele ile yetinmesini isteyen, işçilerin nasıl sömürüldüğünü anlatıp duran ekonomistlere, *“işçileri lapa ile beslemeyin”* demişti. *“Tereciye tere satmak”* gibi gençlere de çok iyi bildikleri koşullarını yazıp-çizmek “lapayla beslemeye” kalkmaktır.

Gençler sanıldığığının aksine okuyor, gözlemliyor, biraraya gelip kararlar alıyor, uyguluyorlar. Elbette eksikleri, yanlışları da oluyor. Ama bu eşyanı doğası gereğidir. En pahalı öğrenme biçimi deneme-yanılmadır kuşkusuz. Tecrübe ve deneyim eksikliği, *“Amerika’ya yeniden keşfetme”* durumuyla karşı karşıya bırakır. Fakat reformist partilerden, bazı devrimci örgütlere kadar gençliğin tıkandığı noktalarda önünü açacak somut bir önderlik de sözkonusu değildir.

Eskisinden farklı olarak gençler bilgiye çok çabuk ulaşıyor. Gençlik hareketinin tarihini merak ediyor, araştırıyor, öğreniyorlar. **Mesele bilgiye ulaşmakta değil, o bilgiyi nasıl kullanacaklarında düğümleniyor. Tarihsel deneyimleri günümüze uyarlamakta, somut durumda ne yapmaları gerektiğinde zorlanıyorlar.**

Onlara önderlik, zorlandıkları noktalarda yardımcı olabilmektir. Ama bunun için en önce ne yaşadıklarını, neleri tartıştıklarını, nerelerde tıkandıklarını bilmek gerekir. Yani alanın içinde “saha”da olunmalıdır. Ve tabi ki, gençliğe ML bir perspektifle yaklaşarak önleri açılmalıdır. Eksik olan budur.

Engels’ten Lenin’e ML ustaların gençlikle ilgili üzerinde en fazla durdukları şey, gençliğin bağımsızlığını ve inisiyatifini geliştirmek olmuştur. *“Biz kesinlikle gençlik birliğinin bağımsızlığından yanayız”* diyen Lenin, bunu şöyle temellendiriyor: *“Çünkü onların kesin bağımsızlığı olmazsa, iyi sosyalistler yetiştirmeyi, ya da kendilerini sosyalizmi ileri götürmeye hazırlamayı başaramazlar.”* (Gençlik Üzerine, Sol Yay. sf. 124)

Lenin’in gençlik birlikleri (komsomol) için söylediği *“ideolojik olarak partiye bağımlı, örgütsel olarak bağımsız”* belirlemesi, kendine ML, komünist diyen her örgüt tarafından tekrarlanır da, buna uygun davranılmaz. Çoğunlukla örgütsel müdahaleler yapılır, gençliğin inisiyatifi kırılır ve gençlik uzaklaştırılır. Lenin’in gençliğe yaklaşımındaki itina ve anlayıştan eser yoktur.

Özellikle teslimiyetçi-tasfiyeciler bir çizgiye kayan parti ve örgütler, ilk iş olarak gençlik birliklerini dağıtırlar. Ülkemizde de “yasal parti”ye dönüşen geçmişin illegal partileri ve tasfiyeciliğe sürüklenen örgütler böyle davranmıştır. Tıpkı II. Enternasyonal partilerinin sosyal-şovenizme kayarken gençlik örgütlerini lağvetmeleri gibi, onlar da gençlik örgütlerini tasfiye etmişlerdir. Gençliğin yasalci-teslimiyetçi gidişata itirazları,

dikte edilen şeyleri kabul etmemeleri en büyük korkuları olmuş, yollarına çıkan engeller olarak görmüşlerdir. Onun için Lenin, *“gençliğin bağımsızlığından sadece oportünistler korkar”* demiştir.

Kaldı ki bugün sorunumuz, mücadeleye yeni atılan gençlere, onların oluşturduğu gruplara önderlik edebilmektir. Dolayısıyla çok daha esnek ve yapıcı yaklaşmak gerektiği açıktır. **19 Mart direnişi, partilerin gençlik örgütlerinin hem nicel hem nitel zayıflığını da ortaya koydu. Kendi gençlik örgütlerini geliştiremeyen parti ve örgütlerin, mücadeleye yeni atılan gençlere önderlik etmesi beklenemez.** Onun için gençlere “çocuk” gibi davranıp, “lapa” ile beslemekten öteye gidemiyorlar ve bunu “önderlik” sanıyorlar. Böyle yaptıkları için de gençlere çekim merkezi olamıyorlar, olamazlar.

Gençliğin temel sorunu; örgütlenme

Bugün mücadeleye atılan gençlerin ihtiyacı olan şey, en başta düzenin ideolojik-siyasi, kültürel-ahlaki etkilerinden kurtaracak olan ML ideoloji, devrimci ahlak ve kültürle tanışmalarını sağlamaktır. Onun için **gençleri ML temelde eğitmek, devrimci ahlak ve kültürle donatmak başat görevdir.**

Kendine “devrimci-sosyalist” diyen gençler arasında bile ahlaki yozlaşma ciddi bir sorundur. Küfürlü konuşma, cinsel ilişkilere yaklaşımda çarpıklık, uyuşturucu kullanımı yaygındır. Elllerinde poster veya pankartlarla taşıdıkları devrimci önderlerin yaşam biçimlerini, insanı özelliklerini öğrenmeleri, o yönlerini de örnek almaları ve kendilerini değiştirmeleri elzemdir.

Diğer yandan **öğrenci gençliğin azımsanmayacak bir kesiminde ulusalci-şoven görüşler hakimdir. Özellikle Atatürkçülük (Kemalizm) yaygındır.** AKP’nin dinci-gerici bombardımanına karşı Atatürkçülük “ilericilik” “devrimcilik” olarak görülmektedir. Atatürk’ü de Deniz Gezmiş’i de aynı oranda sahiplenmektedirler.

Bu durum gençler içinde ideolojik mücadelenin ne kadar yakıcı olduğunu ortaya koyuyor. Fakat burada dikkat edilmesi gereken hususlar var. Ulusalci-Kemalist görüşleri savunan gençleri karşımıza almadan sabırla yaklaşmalı ve ikna etmeye çalışmalıyız. Onları, milliyetçi-şoven görüşlerin ağababaları, Ümit Özdağ, Doğu Perinçek veya Özgür Özel gibi görerek saldırıya geçemeyiz. Henüz görüşleri netleşmemiş, arayış halindeki gençlerden söz ediyoruz. Konjonktürel durumdan etkilenmiş, şu veya bu akıma kendini kaptırmış gençlerle, bilinçli ve kasıtlı biçimde, yalan ve demagojilerle halkı kandıran şoven-milliyetçiler bir ve aynı tutulabilir mi?

Gençlik içinde ideolojik, ahlaki, kültürel mücadele ve eğitim çalışması kesintisiz sürmelidir. Fakat **bugün gençliğin temel sorunu, kitle örgütünden yoksunluktur. Bir üniversite kampüsü içinde birçok grupçuk oluşmakta ve kendilerine yakın buldukları diğer**

üniversitelerdeki gruplarla biraraya gelerek kararlar alınmaktadır. Kimisi ÖTK, kimisi koordinasyon, kimisi meclis, vb. isimler altında biraraya gelmiş gruplar bulunuyor. Ya da "direniş", "dayanışma", "komite" gibi isimler altında toplanmış öğrenci grupları var. Bunlar ne bir partinin gençlik örgütüdür ne de kitle örgütü... "Hibrit" türü bir örgütlenme ve çok parçalı bir yapı söz konusudur.

Oysa **bugünkü mücadele, gençliğin kitlesel örgütünü kurmayı yaşamsal kılıyor. 60'ların FKF'si Dev-Genç'i, '80 sonrasında Öğrenci Dernekleri, il ve ülke platformları gibi kitle örgütlerine ihtiyaç var.** Fakat reformist partilerden devrimci örgütlere kadar siyasi kurumlar, bu yönde hiçbir çaba sarfetmiyor. Dahası, böyle bir eksikliği sorun dahi etmiyorlar. "*Selden kütük kapmak*" diye tabir edilen, "*yükselen hareketten kaç genci saflarımıza katabiliriz*" uğraşı içindeler. Böylesine bir darlık, siyasi körlük ve ben merkezçilik hakim.

Öğrenci gençliğin kitle örgütlenmesi yaratılmadan, yükselen gençlik hareketini kalıcı kılmak ve geliştirmek mümkün değildir oysa. Bir süre sonra iyice darlaşacak ve dağılacaktır. **Bugün temel görev, üç-beş genci saflara katmak değil, gençliğin mücadelesini kitlesel ve örgütlü hale getirmektir.** Bunun da yolu, gençliğin kitlesel örgütünü yaratmaktan geçer.

Esasında gençlik örgütlerinin güçlenmesi de buna bağlıdır. "*Kitle içinde parti çalışması*"nın anlamı budur. Ne kadar geniş kitleleri mücadeleye çekebilirsek, içlerinden o kadar sağlam kadrolar çıkarabiliriz. Bunlar içiçe ele alınması gereken, biri olmadan diğerinin olamayacağı konulardır.

Gençliğin kitle örgütünün önemi ve bunun nasıl yaratacağı üzerine daha sık duracağız. Gençlik içinde yürüteceğimiz çalışmanın ana eksenini bu konu oluşturacak.

Adana'da Mayıs şehitleri anması

Adana'da, Mayıs ayında katledilen devrimcileri anmak, katliamları protesto etmek ve Mayıs ayının aynı zamanda direngenliğini kuşanmak için; ortak bir anma düzenlendi. 1 Mayıs İşçi Emekçi Bayramı sonrasında; Akdeniz Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği(AKKAY-DER), Ezilenlerin Sosyalist Partisi(ESP), Fatih Öktülmüş Kültür Evi(FÖKEV), Kaldıraç, Mücadele Birliği Platformu(MBP), Sosyalist Meclisler Federasyonu(SMF) bir araya gelerek anma hazırlıklarına başladı. 24 Mayıs 2025 Cumartesi günü ise, DEM Parti İl binası konferans salonunda Mayıs şehitlerini anmak için toplandı.

Anmanın ortak metninde, Mayıs ayının ülkemizde ve dünyada en kanlı geçen aylardan biri olmakla birlikte aynı zamanda en görkemli direnişlere sahne olduğu vurgulandı. Paris Komünü ve Vietnam devriminden Gezi Direnişine

dek devrimlerin ve ayaklanmaların damgasını vurduğu Mayıs'ta İbrahim Kaypakkaya, Deniz Gezmiş, Sinan Cemgil ve Haki Karer gibi devrimci önderlerin katledilerek bizden koparılmasının da mutlaka hesabının sorulacağı belirtildi. Mayıs ayında ölümsüzleşen şehitlerimizi anlatan sinevizyon gösterimi, okunan kavga şiirleri ve kavga türküleri söyleyen Koma Şitlen Azadi, anmaya katılanlara coşkulu anlar yaşattı. Anma, ezilen, sömürülen kesimlerin, bir gün mutlaka kendi örgütlülüklerini ve önderliğini yaratarak insanlığın kurtuluşunu gerçekleştireceğine vurgu yapılarak bitirildi.

Devlet, devrimci tut-saklar üzerindeki baskıyı artırırken, adı konulma-

mış süreçle ilgili yeni paketlerle, adi suçlardan yargılananları serbest bırakmaya devam ediyor. Çeteleşmenin ve mafyalaşmanın, yozlaşmanın arttığı koşullarda, bu suçları işleyenler yeniden suç işlemek üzere sokaklara dönüşüyor. Diğer taraftan toplumsal olaylara tepki gösteren devrimciler ve muhalifler hiçbir dayanağı olmayan gerekçelerle tutuklanıyor.

İHD, ÇHD ve tutsak dernekleri hazırladıkları raporlarla hapishanelerde yaşanan hak ihlallerini açıklıyorlar. Haftalık olarak yapılan hasta tutsaklarla ilgili eylemler İstanbul, Ankara, İzmir, Diyarbakır, Dersim, Batman'da devam ediyor. Hapishane önlerinde açıklamalar yapılıyor.

Ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis cezası almış devrimci tutsakların tahliyesi yine "Cezaevi Gözlem Kurulları" tarafından engelleniyor. Kırıklar Hapishanesi'nde 30 yıllık tutsak **Metin Toprak**'ın tahliyesi "pişmanlık göstermediği" gerekçesiyle 9 ay ertelendi. İzmir Kırıklar 1 Nolu F Tipi'nde kalan **Bekir Şimşek, Cem Göçer ve Zeki Demir**'in de 30 yılları dolmasına rağmen tahliyeleri engellendi. 32 yıldır hapishanede olan **Soydan Akay** ise Marmara Kapalı Hapishanesi'nden tahliye edildi. 2023'te tahliye olması gereken Akay'ın çıkması gözlem kurulu tarafından 9 kez ertelenmişti.

İHD'nin 28 Nisan 2025'te açıkladığı rapora göre 395 açık ve kapalı hapishanede 403 bin 60 kişi kalıyor. Raporda Adalet Bakanlığı'na yapılan başvurulara cevap verilmediği belirtilirken, **tespit edilen hasta tutsak sayısı 1412** olarak açıklanıyor; bunların 335'i ağır hasta, 230'u ise tek başına yaşamını idame ettiremez durumda. Raporda hasta tutsakların tek kişilik ringlerde ve uygunsuz koşullarda hastaneye sevklerinin yapıldığı, kelepçeli muayene dayatmasından kaynaklı muayene haklarının ihlal edildiği vurgulandı. Tutsakların kuyu tiplerinde tek kişilik odalarda tutuldukları için psikolojik ve fiziken daha da ağır duruma geldikleri de tespit ediliyor.

İHD başka bir raporda, 2025 yılının ilk üç ayında kendilerine hapishanelerden 36 hak ihlali başvurusu yapıldığını duyurdu.

Yüzde 92 engelli hasta tutsak **Fırat Nebioğlu**, diyaliz hastası olduğu tespit edilmesine ve sürekli kilo kaybetmesine rağmen tahliye edilmiyor. Nebioğlu hakkında 7 Mart 2022'de "hapishanede kalamaz" raporu da verilmişti.

ÇHD ise 26 Mayıs 2025'te yaptığı açıklamayla kuyu tiplerinde süren açlık grevlerine dikkat çekti. 40'a yakın kuyu tipi hapishane olduğu belirtilirken, buradaki infaz ve tecrid biçimine

Hapishanelerdeki hak ihlalleri

ilişkin bilgi de alınamadığı açıklandı. 3'er kişilik hücrelerde tutsakların sürekli

hücre cezasına çarptırıldığı vurgulanırken, hücre cezasının en fazla 20 gün olması gerektiği de eklendi. Hapishane girişinde müdürlerin ve gardiyanların açıktan tutsakları tehdit ettiği söylendi, hapishanelerde süren açlık grevleriyle dayanışma çağrısı yapıldı.

Kuyu tiplerine karşı açlık grevleri devam ediyor. DHKP-C davası tutsaklarından 10'u, süresiz açlık grevlerinde 200'lü günleri geride bırakmış durumda. ESP'den ve SGDF'den tutuklananlar da kuyu tiplerinde açlık grevine başladılar. Dışarıda da destek açlık grevleri yapıldı.

Açlık grevi yapan tutsaklar üstünde ise baskılar ve tehditler devam ediyor. Buca 2 Nolu F Tipi hapishanesinde açlık grevinde olan **Zerdüşt Oduncu**, ailesiyle yaptığı görüşmede hapishane yönetiminin "*bu süreç geçsin başınıza neler getireceğiz*" şeklinde tehdit ettiklerini söyledi.

DEM Parti milletvekili Nevroz Uysal yaptığı açıklamada Sincan 2 Nolu ve Çorlu Karatepe Yüksek Güvenlikli Cezaevi'ndeki baskıları paylaştı. Sincan'da 47 tutsağa tel kafesleri parçaladıkları için hücre cezası verildiğini, malzemelerine el konulduğunu söyledi. Karatepe'de de tutsakların hücrelerine kamera takıldığını, buna karşı çıkanlara ise disiplin cezaları verildiğini anlattı.

Cem Karakuş kendi isteği dışında Marmara

Hapishanesi'nden Kocaeli 2 Nolu F Tipi'ne sevk edildi.

Karakuş'un görüşçü ve iletişim hakkının 2 yıldır gasp edildiği, mektuplarına sansür uygulandığı açıklandı.

Kırşehir Hapishanesi'nde kalan **Özgür Sevim** ise ailesiyle 1 Nisan'da yaptığı telefon görüşmesinde yaptıkları protesto eylemleri nedeniyle 24 ay görüş yasağı verildiğini; Kürtçe konuşmak istediklerinde gardiyanların "Türkçe konuş" diye baskı uyguladıklarını anlattı.

Hapishaneye ziyarete giden ve çocuklarına sahip çıkan aileler üzerinde de baskılar artıyor. Bir yandan sürgün sevklerle uzak yerlere götürülen tutsaklar bir yandan da aileleri, dayatılan onursuz aramalarla karşı karşıya bırakılıyor. Son olarak Urfa 2 Nolu T Tipi hapishane ziyaretine giden ailelere çıplak arama dayatıldığını Özgür Hukukçular Derneği açıkladı.

Van'da 8 Mart'ı kutladıkları için tutsaklara soruşturma açıldı. Gazeteci Reyhan Hacıoğlu'nun 10 Mayıs tarihinde Yeni Yaşam'a gönderdiği mektupta hapishane idaresinin sabah 8 Mart'ı kutlamak için gezdiğini, ancak kendi kutlamalarını yapan tutsaklara soruşturma açtığını belirtti.

Gerilla liderliğinden devlet başkanlığına: Jose Mujica

“En yoksul devlet başkanı” olarak bilinen Uruguaylı Jose Alberto Mujica Cordano, 13 Mayıs günü 89 yaşında yaşamını yitirdi. **Uruguay’ın ‘60’lı-70’li yıllarına damgasını vuran Tupamaro gerillalarının kurucularından Mujica, 2010-2015 yılları arasında Uruguay devlet başkanı olarak görev yapmıştı.**

Ölümünün ardından onu öven konuşmalar yapıldı, yazılar yazıldı. Eski bir gerilla olması, uzun zaman hapis yatması, halkçı söylemleri, Mujica’yı öne çıkarmıştı. Gerçekte, 1960’lardan devrimci bir gerilla örgütündeki yaşamının üzerinden çok sular akmıştı. Artık kendisinin bile sahiplenmediği “sosyalist” sıfatının verilmesi ise, onun sıradan bir liberal-reformist olduğu gerçeğini gizleyen, abartılı bir değerlendirmeydi.

İlk kent gerillası pratiği: Tupamarolar

“Kent gerillası” kavramı ilk olarak 1950’lerde Cezayir’in Fransa’ya karşı bağımsızlık savaşı sırasında gündeme geldi. Etkin biçimde kullanılması ve dünya devrim tarihine malolması ise, Tupamarolar tarafından gerçekleştirildi.

Tupamarolar, ismini Güney Amerika’nın İspanyol sömürgecilere karşı direniş tarihinden alıyordu. İspanyol sömürgeciler işgal ettikleri kıtayı yağmalarken, 1532’de son İnka Kralı Tupac Amaru’yu vahşi biçimde katletmişlerdi. İki asır sonra, İspanyol sömürgecilere karşı bir başka direnişin, **1780’de başlayan büyük bir ayaklanmanın önderliğini yapan Jose Gabriel, “Tupac Amaru 2” adını kullandı.** Bölgedeki yerli halkların tamamına yakını birleştiren ve yaklaşık 6 ay süren bu ayaklanma, İspanyol sömürgecilerin yerli halktan binlercesini öldürmesiyle sonuçlandı. Tupac Amaru ise yakalandı, çok ağır işkencelere karşı direndi; dili kopartılıp derisi yüzüldükten sonra, vücudu dört parçaya ayrılarak öldürüldü. Onun ölümüyle Tupac Amaru efsanesi daha da büyüdü; sömürgecilğe karşı mücadelenin ve direnişin sembolü oldu.

1960’ların başında, Uruguay’da devrimci mücadele yeniden yükselirken, kendi direniş tarihlerine yaslanarak yine Tupamaro (MLN-T) ismini kullandılar. **Farklı görüşlere sahip bir avuç insan biraraya gelmişti. Bu farklarını, sonradan dünya devrim mücadelesinde sembolleşecek “söz böler, eylem birleştirir” sloganıyla arka plana atarak mücadeleye başladılar.** İşkencecilerin cezalandırılması, patronların ve diplomatların (mesela bir işkenceci CIA ajanının) kaçırılması, hapishane baskınları, büyük market araçlarının kamulaştırılması ve içindekilerin yoksul halka dağıtılması, ordu karargahlarına baskınlar, banka ve kumarhane soygunları... New York Times gazetesinin onlara “gerilla Robin Hood’lar” ismini vermesini sağlayacak kadar etkili eylemler yaptılar.

Özellikle 1969 yılında, başkente 30 km

uzaklıktaki Pando şehrinin işgali, yarım saat içinde şehirdeki tüm devlet kurumlarının ele geçirilmesi ve banka kasalarının boşaltılması, ardından gerillaların geri çekilmesi çok ses getiren bir eylem oldu. Lüks bir eğlence kulübünü bastıktan sonra “*Ya herkes dans edecek ya da hiç kimse!*” yazılaması yapmaları da sonradan sembolleşen bir slogana dönüştü. **Örgüt, en kalabalık olduğu dönemde 10 bin kadar militanın yanısıra yaygın Tupamaroları Destekleme Komiteleri’ne sahipti.** Küba Devrimi’nden etkilenerek başladıkları mücadelede, kendileri dünya devrim hareketinde etkili bir isim ve mücadele çizgisi yarattılar.

1970’lerin başından itibaren devletin vurduğu darbeler, “ölüm mangaları”nın saldırıları artar. 1973 yılında ordu darbe yapar. Bu darbe, aynı dönemde Latin Amerika’da gerçekleşen ABD darbeleri zincirinin bir parçasıdır. 1964 yılında Brezilya, 1968’de Peru, 1971’de Bolivya, 1973’te Şili ve Uruguay, 1976’da Arjantin darbeleri, Küba devriminin ardından daha da güçlenen Latin Amerika devrimci mücadelelerini yoketme çabasının ürünüdür.

Darbe olduğunda Tupamaro militanlarının çoğu tutsak ya da şehittir. İşçilerin darbeye karşı genel grev kararı ise hızla bastırılır. Bu nedenle darbeye karşı güçlü bir kitle direnişi geliştirilemez.

Önce devletin, ardından askeri cuntanın saldırıları Tupamaroların ağır bir yenilgi almasına neden olmuştu. Kalanların reformistleşmesi Tupamaroların sonunu getirdi.

Ancak **aynı süreçte Peru’da, 1980’lerin ortalarından itibaren yeniden Tupac Amaru (MRTA) ismini kullanan devrimci bir örgüt kuruldu.** Peru’da Fujimori diktatörlüğüne karşı mücadele eden bu örgüt Aralık 1996’da Peru’daki Japon Büyükelçiliği’ni bastı, Noel kutlaması için orada olanları rehin aldı. Eylem 126 gün sürdü. Eylemin talepleri, cezaevlerindeki 400 MRTA gerillasının serbest bırakılması ve uygulanan neo-liberal politikalara son verilmesiydi. İlerleyen günlerde rehinelere önemli bir kısmı serbest bırakıldı. ABD ve İsraili özel komando birlikleri başta olmak üzere, bütün emperyalist ülkelerden özel birlikler gönderildi. 12 Nisan 1997 günü, elçiliğe yapılan baskınla örgütün lideri Nestor Cerpa dahil 14 gerilla ve bir rehine öldürüldü.

Mujica’nın evrimi

1935 doğumlu Mujica, sağcı bir geçmişe sahip olmakla birlikte, artan toplumsal sorunlar üzerinden bir değişim yaşamıştır. 1962’de Tupamaroların kuruluşuna önderlik edenlerden biri olur. Mücadele yaşamı içinde 4 kez yakalanır. 1970 yılındaki yakalanması sırasında ağır yaralı şekilde ölümden döner. Cezaevinden 2 kez firar eder. Bunlardan birinde 105 MLN-T gerillasıyla birlikte tünel kazarak çıkmış ve ülke tarihinin en büyük firarını gerçekleştirmişlerdir.

1973 yılında askeri darbe gerçekleştiğinde, önder kadroların tümü yakalanmıştı.

Uruguay devleti bu önder kadroları “9 kişilik rehine” olarak ilan etmiş ve gerillaların saldırıları sürerse bu rehinelere öldüreceğini söylemişti. Mujica bu rehinelere biriydi. 1970’lerde ve 80’lerde 14 yıl hapis yattı, yaklaşık 10 yıl tek kişilik hücrede kaldı, işkence gördü. Askeri cuntanın bitirildiği 1985 yılına kadar zorlu hapis koşulları altında yaşadı.

Mujica, serbest bırakıldıktan sonra yasal siyaset zeminlerini kullanmaya başladı. **Tupamaroların asıl önderi ve devrimci karakterinin mimarı Raul Sendic 1989 yılında kanserden öldükten sonra, Tupamarolar Halkın Katılım Hareketi (MPP) adıyla yasallaştı; partileşti. Bu süreçte Mujica önderlik ediyordu.** Yani Mujica, daha o dönemde ile Tupamaroların reformist-uzlaşmacı yüzünü temsil ediyordu. 1988 yılında Uruguay solunu biraraya getiren “Geniş Cephe” (Frente Amplio) içinde yer aldılar, seçim çalışmalarını sonraki yıllarda da birlikte yürüttüler. Bu cephenin adayı olarak Mujica 1995’te yasama meclisine seçildi; 1999’da senatör oldu.

Venezüella’da Chavez ile başlayan “solcu” rüzgar, 2000’lerin başında bütün Latin Amerika kıtasını sarmış, neredeyse bütün ülkelerde “solcu”, halkçı hükümetler yönetime gelmişti. 2005 yılında bu rüzgara Uruguay da, Tabare Vazquez’in devlet başkanı seçilmesiyle katıldı. Mujica bu hükümette tarım bakanlığı yaptı. 2010 yılında ise “solcu başkan” bayrağını devralarak devlet başkanı seçildi.

Sosyalist değil, liberal reformist

Ölümünün ardından övgü dolu yazılar yazıldı. “Devrimci” olduğu, “sosyalist” olduğu anlatıldı. Gerçekte ise, **2000’lerin başlarında Latin Amerika ülkelerinin büyük çoğunluğunda gördüğümüz, “halkçı”, “reformcu” diğer devlet başkanlarından fazlası değildi.**

Onun hakkında yazılanların çoğunda “ülke dışında daha popüler” olduğu belirtiliyor. Bu da icraatlarından daha çok “medyatik” yönünün öne çıktığını gösteriyor.

Ülkedeki başarıları şöyle sıralanıyor: Eşcinsel evliliğe izin vermesi, kürtajı yasal hale getirmesi ve esrar satışını yasallaştırarak devlet kontrolüne alması. İlk ikisi bir yana; **kitlelerin talebi esrar kullanımının azaltılmasıdır, yasallaştırılması değil.** Zaten bu düzenlemenin kitle desteği almadığı da belirtiliyor. Burada amaç, kitleleri uyuşturucu

bataklığından çıkarmak, uyuşturucunun toplumu yozlaştırıcı etkisini azaltmak değil, uyuşturucu kartellerinin kazanacağı paraya devletin el koymasını sağlamaktır.

Mujica konusunda öne çıkan unsurlar, onun ne kadar mütevazı yaşadığına ilişkin bilgiler. Başkanlık sarayında yaşamaması, maaşını yoksullara dağıtması vb. Elbette saraylarda lüks içinde yaşayan, yozlaşma ve yolsuzluk batağına batmış devlet başkanlarının yanında, onun mütevazılığı taktir topluyor. Ancak **bir devlet başkanının kendisinin nasıl yaşadığından çok, halkın yaşamlarına ilişkin ne yaptığı daha büyük önem taşır. Dikkatler Mujica'nın sade yaşamına odaklanırken, onun hükümetinin bütçe açıkları ve aşırı harcamaları gözlerden gizlenmektedir mesela.**

Bir başka sorun, yaptığı reformların asıl olarak sosyal hayata ilişkin olmasıdır. Kürtaj, eşcinsel evlilik, esrar satışı gibi... Oysa **“halkçı” bir yönetimin asıl olarak işsizlik, yoksulluk ve kitlelerin refah düzeyi konusundaki iyileştirmeleri konuşulmalıdır.** Uruguay'da, cunta döneminin bitmesinden itibaren kitlelerin yaşam düzeyinde kısmi bir iyileşme olduğu görülüyor; Mujica da bunu sürdürmüş. Ancak bu iyileşme, yöneticilerin-hükümetlerin başarılı politikalarından çok, kitlelerin eylem gücü ile ilgilidir. Keza cuntanın geri püskürtülmesini sağlayan da, cuntaya karşı gelişen kitle direnişidir. 1984 yılında Uruguay'da günlerce süren ve tüm ülkeyi etkisi altına alan genel grev, cuntanın geri adım atmasını ve seçimlerin yapılmasını, Tupamaro tutsaklarının “affedilerek” serbest bırakılmasını sağlamıştı. Yoksa hiçbir hükümet, kitlelerin refah düzeyini kendiliğinden artırmaz. Hele ki Mujica'nın bu konuda somut hiçbir adım atmadığını özellikle belirtmemiz gerekir. Tam tersine, **Mujica muhalefettyken de, devlet başkanı olduktan sonra da, egemen sınıfları karşısına alacak tek bir söylem geliştirmemiş, burjuvazinin sömürü politikalarına ilişkin tek bir itirazda bulunmamıştır.**

Mujica'nın ekonomiye ilişkin söylediği temel sözler, “alçakgönüllü yaşam”, “açgözlülükten uzak durmak”, “çok fazla şey istememek”, “doğa ile uyum içinde yaşamak”, “kanaatkar olmak” gibi söylemlerdir. Onun bu söylemi, burjuvazinin sömürü politikalarını teşhir etmek anlamına gelmez; tam tersine **ücretleri yükseltme mücadelesi veren işçiler için bu söylem, sınıf mücadelesinden vazgeçmeyi vaazetmektedir.** “Bankaların kitleleri soyma aracı” olduğunu sıkça söyler; ancak bu söylem, tıpkı bizim ülkemizde olduğu gibi insanların kredi kartı kullanma düzensizliklerinde kitleleri suçlamak anlamına gelir. Diğer taraftan **ülkede bankaların ya da büyük tekellerin çıkarlarına zarar verecek hiçbir politikayı savunmamış, hiçbir yasal düzenleme yapmamıştır.**

Keza ülkede yenilebilir enerji kaynaklarına önem vermesi ve güçlendirmesi de önemli. Ancak ülkede büyük sorun olan ve seçim vaadi olan eğitim reformu konusunda somut hiçbir adım atmadığı biliniyor. Uruguay'da yüzde 98,6'lık çok yüksek bir okuryazarlık oranı olmasına rağmen, 2017 yılinda **yetişkinlerin yalnızca yüzde 30'u ortaokul**

mezunudur; ve eğitim her kademedede ücretsiz olmasına rağmen, yoksulların eğitime erişimi yine de çok düşüktür. Mujica'nın egemen sınıflarla “barışık” ilişkisinin bir başka göstergesi de tarımda çok büyük bir ihtiyaç olmasına rağmen tarım reformu konusunu gündemine bile almamış olmasıdır.

Mujica'nın bir başka özelliği, emperyalistlerle kurduğu ilişkidir. Obama onu Beyaz Saray'a davet etmiş, ağırlamıştı. Bir ABD diplomatını kaçırap öldürmüş bir örgütün lideriydi; ancak ABD Başkanı, onu misafir etmekte bir sakınca görmemişti. Demek ki o kadar “zararsız” hale geldiği düşünülüyordu.

Gençliğinde ziyaret ettiği Sovyetler Birliği hakkında konuştuğu tek şey, “parti üyelerinin lüks yaşamları ve fabrika işçilerinin mutsuzluğu”dur! Ancak ABD'de ya da kendi ülkesinde hiçbir burjuvazinin lüks yaşantısını aynı biçimde eleştirmiyor, hatta “burjuvalarla arkadaş olmak gerektiği”ni anlatıyor; kapitalist fabrikalardaki işçilerin çalışma koşullarından ise hiç söz etmiyor.

Mujica'ya “dünyanın en yoksul başkanı” ünvanını vererek öven, dünyanın daha fazla dikkatini çekmesini sağlayan da Time dergisiydi mesela.

Görünen o ki **Mujica, Uruguay halkından daha fazla egemen sınıflar ve emperyalistler için “makbul” ve sevilen bir devlet başkanı olmuştu.**

2000'lerin başından itibaren Latin Amerika'da esen “solcu” rüzgarların asıl sebebi, ABD darbelerine, onyıllar süren cunta koşullarına ve ABD'li tekellerin ağır sömürüsüne duyulan tepkiydi. Büyük kitle hareketlerine dönüşen bu tepkiler nedeniyle, o süreçte Latin ülkelerinin büyük çoğunluğunda “sosyalizm” söylemlerini öne çıkaran halkçı hükümetler başa geldi.

Bu hükümetlerin bir kısmı, ülkedeki ABD tepkisini de dikkate alarak Çin ve Rus emperyalistleri ile yakın ilişkiler kurdular. Mujica gibi bazıları ise, ABD emperyalizmi ile ilişkileri sürdürmenin yolunu aradılar. Hangi emperyalistle ilişki kurarlarsa kursunlar, tümü de

kapitalist sömürücü sisteme darbe vuracak, büyük burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin çıkarlarına zarar verecek hiçbir adım atmadılar. Sadece çeşitli reformlar yoluyla, kitlelerin yaşam düzeylerinde kısmi iyileştirmeler gerçekleştirdiler.

Mujica da bunlardan biriydi. Kapitalizme karşı mücadele eden bir “sosyalist” ya da “devrimci” değil, kapitalist sömürücü sistemin bekası için uğraşan bir liberal reformist olarak yaşamını sonlandırdı.

HKP (Maoist) lideri Basavaraj katledildi

Hindistan Komünist Partisi (Maoist) Genel Sekreteri Basavaraj (Gerçek ismi Nambala Keshava Rao) 21 Mayıs günü Hindistan faşizminin “Kagar Operasyonu” adını verdiği bir saldırıda, Chhattisgarh eyaleti kırsalında 26 yoldaşı ile birlikte katledildi.

1955 doğumlu olan Basavaraj, 1970'lerde üniversite öğrencisi olarak mücadeleye atıldı. Hızlı biçimde örgütlendi, yeraltı mücadelesine geçti ve tüm hayatını yeraltı mücadelesi içinde sürdürdü. 1980 yılında partinin ilk gerilla birliğini kurdu ve Doğu Godavari bölgesinde kır gerillası mücadelesine başladı. Hindistan'da Maoist güçlerin birleşmesinde önemli bir rol oynadı, hareketin liderlerinden biri oldu.

Sadece bir gerilla değildi; askeri konulardan ülkenin sosyo-ekonomik yapısına kadar geniş bir alanda çalışmaları olan bir ideologdu aynı zamanda. Partinin mücadelesiyle birlikte emperyalist maden şirketlerine karşı direnen köylülerin silahlı direnişine de önderlik ediyor, onları eğitiyordu. Bölgedeki yerli halkın, özellikle Adivasi halkının direnişinde çok büyük bir etkisi oldu.

Hindistan devletinin 2024 yılında başlattığı “Kagar Operasyonu”, HKP (Maoist)'in güçlü olduğu alanlarda, “Kızıl Koridor” adı verilen kurtarılmış bölgelerde sadece gerillaları değil, sivil halkı da hedef alan çok yönlü bir saldırıydı. İsrail'in de desteğiyle bu operasyonda Basavaraj'ın yanı sıra, partinin ve gerillanın çok önemli kadrolarını katlettiler.

Ancak kitlelerin üzerinde baskı ve vahşi sömürü koşulları devam ettiği sürece, mücadeleyi yoketmeleri mümkün olmayacaktır.

Katledilen gerillalar için İsviçre'de eylem

HKP (Maoist) Genel Sekreteri Basavaraj ve 26 savaşçının katledilmesi, İsviçre'de yapılan eylemle protesto edildi.

Partizan, Sınıf Teorisi, TSP, KKP, PDD ve Bir-Kar tarafından örgütlenen eylem 31 Mayıs günü saat 18'de, Zürih kentinde Stauffacherstrasse'de gerçekleştirildi. Eylem, dünyada devrim ve sosyalizm mücadelesinde ölümsüzleşenlerimiz için yapılan saygı duruşu ile başladı. Almanca ve Türkçe yapılan yazılı açıklamalardan sonra Hindistan devletinin katliamlarının, Hindistan kurtuluş mücadelesinin önünü kesemeyeceği, özgürlük mücadelesinin harlanarak

devam edeceği belirtildi.

Katledilen gerillalara ilişkin konuşmalardan sonra, eylem sonlandırıldı.

İsviçre PDD

ABD’de göçmen isyanı

ABD’nin Los Angeles kentinde göçmenlere yönelik baskılar nedeniyle başlayan eylemler büyüyor. Trump eylemlere müdahale için orduyu da devreye soktu. Yerel kolluk güçlerinin yanısıra, kitleye saldırı için göreve çağrılan askeri personel sayısının 4 bin 800’e çıktığı belirtiliyor. Artan baskı ve saldırganlığa rağmen, Trump’ın göçmen politikalarına tepki büyüyor.

Göçmen düşmanlığının sonuçları

Los Angeles’de **protestolar, 6 Haziran günü ICE’nin (ABD’de kaçak göçmenlere dönük operasyonlar düzenleyen kurum) şehir genelinde baskınlar düzenlemesinin ardından başladı.** Sadece 6 Haziran günü 44 kişi, Haziran’ın ilk haftasında ise toplam 118 göçmen, bu baskınlarda gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar arasında bir de sendika başkanının olması, ABD’deki sendika ve insan hakları örgütlerini de harekete geçirdi. New York, Washington, Boston gibi birçok eyalette eylemler yapıldı.

Gözaltına alınanların şehir merkezinde bir binada tutulduğu öğrenilince, binanın önünde protesto eylemleri başlatıldı. **7 Haziran günü protestolara katılanların sayısı 50 bini aşmıştı.** Los Angeles’in Paramount semti, protestoların merkezi oldu. Göçmenler bu ırkçı politikalarla karşı öfkeyle sokakları doldurdu. **Ulusal Muhafızlar’ın bölgeye sevk edilmesi ve eylemcilere karşı biber gazı ve plastik mermi kullanması, öfkeyi daha da büyüttü.** Yüzlerce gösterici Ulusal Muhafızları bölgelerinde istemediklerini belirterek Los Angeles’in merkezine girişi engelledi, otomobilleri ateşe verdi.

Los Angeles genel olarak göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı bir bölge. Eylemlerin büyüdüğü Paramount semtinde oturanların yüzde 80’i Latin Amerika kökenli ve yüzde 36’sı ABD dışında doğmuş. Göçmenlerin kurduğu bu semt, Trump’ın göçmen karşıtı politikalarının da merkezi oldu.

Trump’ın son seçim kampanyasının merkezinde göçmen karşıtı politikalar ve söylemler yer almıştı. Sonrasında yaptığı düzenlemeler ve aldığı kararlarla, göçmen alımını durdurdu, zaten ülkeye giriş yapmış olanların ise sınırdışı koşullarını genişletti. Öyle ki, **ABD’de oturma**

sahibi olan göçmenlerin bile önemli bir kısmı, yeni yasalar nedeniyle hak kaybı ile karşı karşıya kaldılar.

Eylemlerin başlangıç noktasında göçmenlerin uğradıkları baskı ve geleceğe dönük tehditlere duydukları öfke vardı. Ancak **Trump’ın saldırganlığı olayları büyüten bir etki yaratıyor.** Los Angeles polisi, başlangıçta protestoların “büyük ölçüde barışçıl” olduğunu, yerel kolluk güçlerinin bunu kolaylıkla kontrol altına alabileceğini belirtiyor; Kaliforniya eyalet valisinin itirazına rağmen Trump’ın orduyu devreye soktuğu görülüyor. Eylemlere müdahale konusunda yerel yönetim ile Trump arasındaki gerilim ve görüş ayrılığı öylesine büyüyor ki, Trump gazetecilere “*Vali’nin tutuklanması harika olacağı*” söylüyor. Yaşanan protestolar, ABD’nin kendi içindeki klik çatışmalarını da su yüzüne vuruyor.

Ulusal Muhafızlar, ABD yasasına göre “Birleşik Devletler hükümetine karşı isyan ve isyan tehlikesi” durumunda kullanılıyor. Kaliforniya Valisi ve Los Angeles Belediye Başkanı ilk günden itibaren “eylemlerin yerel olarak kontrol altına alınabileceğini” söylerken, Trump Ulusal Muhafızlar devreye girmezse “Los Angeles’in tamamen yokolacağını” ileri sürüyor. Ve eylemlerin 2. gününden itibaren Ulusal Muhafızları kente gönderiyor. Gönderilen askerlerin uyguladığı şiddet arttıkça, eylemlerin ülke geneline yayılması da hızlanıyor.

Bütün bu tartışmalar Trump’ın, ırkçı ve saldırgan göçmen politikalarına meşruiyet kazandırmak için, her şeyi yapabileceğini gösteriyor.

Trump yasakları artırıyor

ABD eski başkanı Joe Biden döneminde, sadece 2024 yılında 100 binden fazla mülteci ABD’ye kabul edilmişti. **2025 yılında ise, ABD’ye kabul edilmek için şartlı onay almış 120 bin mülteci, neredeyse uçağa binmelerine günler kala, Trump’ın mülteci programını durdurması nedeniyle ortada kaldı.** Binden fazla üniversite öğrencisinin vizeleri iptal edildi; okulu bırakarak ülkelerine dönmek zorunda kaldılar. Ülke içindeki mültecilerin yakalanarak El Salvador’daki, işkence ile ünlü, CECOT adlı “mega hapisane”ye gönderildiği ortaya çıktı.

Son olarak 5 Haziran günü 12 ülke vatandaşının ABD’ye girişine kesin yasak, 7 ülkenin vatandaşlarına ise kısıtlama getirildi.

Trump seçildiğinden bu yana, “*milyonlarca kaçak göçmenin yasadışı biçimde ABD topraklarında yaşadığını*” iddia ediyor; **ülkedeki terörün ve şiddetin kaynağı olarak göçmenleri gösteriyor ve “ABD’yi daha güvenli hale getirmek” vaadiyle bu göçmenlere karşı politikalarını sertleştiriyor.**

İsrail saldırıda sınır tanımıyor

İsrail’in saldırıları bitmiyor. Haziran ayının başında **Gazze’ye insani yardım ulaştırmaya çalışan Madleen gemisine de saldırı**ldı. Hem yardım malzemelerine el koydular, hem de dayanışma için gidenleri ve mürettebatı gözaltına aldılar. İsrail daha önce yaptığı gibi bir kez daha uluslararası sularda bir operasyon düzenleyerek uluslararası hukuku da hiçe saydığını gösterdi. **Gazze’deki halka gıda, ilaç gibi zorunlu ihtiyaçların ulaşmasını engelleyerek savaş suçu işlemeye devam etti.** İsrail, Filistin halkını açlıkla tehdit ediyor. Onları topraklarından kovmak için gıdasız ve ilaçsız bırakıyor. Tıpkı Afrikalılar gibi Filistinliler de açlık çekiyorlar.

3 Haziran günü, Gazze Şeridi’nin güneyindeki Refah kentinde **insani yardım almak üzere toplananlara ateş açmıştı.** İsrail’in “insani yardım” adı altında Filistin halkına tuzak kurduğu anlaşıldı. Önce bu merkezlere izin verdiği, açlık çeken halkın gıda yardımı almak için bölgeye yığıldığı anda üzerlerine ateş açtığı görüldü. Bu saldırıda 31 kişi hayatını kaybetti, yüzlerce kişi yaralandı. Bayramda da Gazze’deki yardım merkezlerine saldırı düzenledi. Bu saldırılarda 8 kişi öldü, onlarcası yaralandı. **Sadece Gazze’ye değil, Batı Şeria’ya da saldırılar düzenleyerek Filistinlileri kendi ülkelerinde yaşayamaz hale getirmeye çalışıyor.**

Suriye’ye ve Lübnan’a da saldırmaya devam ediyor. 4 Haziran günü Suriye’ye yeniden top atışı başlattı. İsrail saldırılarında sınır tanımazken, herhangi bir yaptırımla da karşılaşmıyor. Aksine başta ABD olmak üzere emperyalistlerin desteğini alıyor. Türkiye’deki gibi gerici-faşist yönetimler de ikiyüzlü davranarak İsrail’e her tür desteği sunuyorlar. Ama dünya genelinde halkların İsrail’e tepkisi büyüyor. Son olarak **insani yardım taşıyan Madleen gemisine saldırısı, büyük bir tepkiye yol açtı. Birçok ülkede İsrail’i kınayan, Filistin halkını destekleyen gösteriler yapıldı.** Halklar, devletlerinin politikalarına karşı çıkıyorlar ve İsrail’e verdikleri desteği durdurmaya, Filistin halkının yardımına koşmaya çağırıyorlar. Bu enternasyonal dayanışma, Filistin’in direnişine güç ve moral veriyor.

Hasta tutsaklar için İsviçre’de eylem

İsviçre’de Tutsaklarla Dayanışma Platformu, hasta tutsakların serbest bırakılması için eylem yaptı. 3 Haziran’da saat 18.30’da Basel’de Claraplatz’da

yapılan eylemde hazırlanan basın açıklaması Almanca okundu. Açıklamada cezaevlerinin koşullarına dikkat çekildi; hasta tutsaklardan Uğur Ok, Soydan Akay, Sıddık Güler, Besra Erol, Fatma Tokmak, Fatma Özbay, Ergin Atas, Delil Bozkurt, Fırat Nebioğlu, Barış İnan, Ali Gülmez ve İsmail Yılmaz’ın durumu anlatıldı. Tecrit koşullarının kaldırılması, S ve Y tipi hapisanelerin kapatılması talebi yükseltildi. Ardından, devrimci tutsakların serbest bırakılması konusunda konuşmalar yapıldı. PDD’nin de bileşeni olduğu platformun eylemine, Devrimci Sendikal Birlik, Partizan, TSP ve Kürt Toplum Merkezi katıldı. Eylemde “Zindanlar yıkılsın tutsaklara özgürlük” sloganı atıldı. İsviçre PDD

“Fikirlerimizi kuşatmaya kimsenin gücü yetmez!”

Devrimci sanatçı Pinar Aydınlar, 18 Şubat 2025 tarihinde gözaltına alındı ve tutuklandı. 13 Mayıs 2025 tarihinde ise adli kontrol kararı ile serbest bırakıldı. Bu süreçte kendisine yapılanları ve ortaya koyduğu direnişi kendisiyle konuştuk.

PDD: Gözaltına alınışınızı yakından takip etmeye çalıştık. Dik duruşunuzu, açlık grevi yaparak yasal olmayan bu uygulamayı protesto ettiğinizi duyduk. Daha ayrıntısını sizden dinleyebilir miyiz? Nasıl ve neden gözaltına alındınız? Size nasıl bir muamele yapıldı?

Pinar Aydınlar: 18 Şubat gecesi saat 05:20’de “Özel Harekatçı”ların “şafak operasyonu” ile uyandım. Üzerimi doğru düzgün giyemeden kapım koçbaşları ile vurularak kırıldı. Çocuklarımla gözünümden beni yere yatırıp alnıma silah dayadılar. Arkamı döndüğümde 20 yaşındaki oğluma da aynı muamele yapıldığını gördüm. Mutfak tezgahının önünde yere yatırmışlardı. Kızım üzerini giyirken, kapının açık kalmasını istediler. Korkunç bir geceydi.

O andan itibaren açlık grevine girdim. Bu uygulamayı protesto etmek için, 4 gün açlık grevi yaptım. İnsan haklarını yok sayan itibar suikastı yapılmıştı şahsıma dönük olarak. “Özel Harekatçılar” evime postallarıyla, maskeleriyle, silahlarıyla girmişlerdi. 15 yıldır kaldığım evimden, komşularımla camlarda izlediği sitemizden, panzer eşliği ile çıkartıldım. Amaç çevreye gözdağı vermektir. Bana gözdağının tutmayacağını iyi biliyorlar. Başımızı eğik görmek, bizi suçlu psikolojisine sokmak istedikler; bu asla mümkün değildir, tarih bilir!

Evden o şekilde alıp Terörle Mücadele Merkezi’ne (TEM) götürdüler. 22 Şubat’ta tutuklanıp Bakırköy Hapishanesi’ne götürüldüm. 3 ay tutuklu kaldım.

Gerekçe, HDK Tekirdağ Şubesi’yle ilgili dosyada adımın “başkan” olarak geçmesiydi! Oysa ben HDK üyesi değilim. 2014’te Sırrı Süreyya Önder’le birlikte HDP’nin İstanbul eşbaşkanı adayları olarak İstanbul’da seçimlere girmiştim. Tüm dünyanın gözü önünde kampanya yürütmüştük. Bunun dışında dosyaya sosyal medyada iki paylaşımım da eklendi.

Tarihte devrimci sanatçıların işçi ve emekçiler üzerindeki sevgi ve saygısını kırmaya çalıştıkları pek çok örnek var. Bu ülkemiz için de geçerli. Sizi her fırsatta gözaltına alıp

tutuklamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sahnemde olsun, işçi direnişlerine desteğe gittiğimde olsun, sürekli gözaltına alınıyorum. HDK operasyon öncesi de yolda yürürken gözaltına alındım. Selahattin Demirtaş’ın şarkısını klip çekmeye çalışırken aldılar Taksim’de. Sürekli sindirmeye çalışan bir politika. Devrimci sanatçı olmanın bedeli ağırdır, inadı da bir o kadar nettir!

Eşitlik ve özgürlük aşkına!

Defalarca TC mahkemelerinde yargıldım, cezalar verildi, beraatler aldım. Sanırım değişmeyen sistem ve biz! Paralel bir mücadele biçimi! Yok sayana karşı, varlık mücadelesi!

Hapishanedeki hücre yaşantısı nasıldı, biraz orayı da anlatır mısınız?

3 gün hapishanede hücreye konduk ikişer kişi olarak. Sonrasında kendilerinin açtığı, adının “HDK koğuşu” olduğunu öğrendiğim koğuşa geçirdiler. Orada 19 kişiydik. Aynı dosyadan birbirini tanımayan kişilerden örgüt yaratmışlardı.

Hijyenin olmadığı, farelerin cirit attığı buz gibi bir koğuş... İlk 20-25 gün sandalye ve masa bile verilmedi. Yerlerde oturuyorduk hep. Sonrası idare görüşmeleri, dilekçe sistemi işledi. Sanırım dışarının gündem yapmaması için talepler kabul edildi. Komün olarak ketil aldık, semaver aldık.

Ayrıca siyasi koğuş olmanın tüm gereklerini yerine getirdik. Sayımda ayağa kalkmıyorduk. Görüşlerde ayakkabı çıkartmıyorduk. En önemlisi komün olarak yaşıyorduk.

Orada kaldığım 3 ay, çok kolay geçti denilmez. Birbirinden farklı örgütler, bireyler, bağımsızlar... HDK’nin ne derece zor bir bileşen topluluğu olduğunu da anlayabiliyordum. Hapishane koşulları ve psikolojisi de eklenince, epey zordu.

Sol elimin serçe parmağında tendon kopması oldu. 45 gün sonra atel verilebildi. Hastaneye götürüldüğümde silahların altında elbette doğru düzgün ilgilenilmedi. Bağlama çalan bir insan olarak her şey daha da zorlaştı.

Tahliye edildiğiniz duruşma nasıl geçti?

Çok sağlam bir savunma yaptık mahkemede. Ciddi destek oldu kurumlar, dostlar, yoldaşlar... Haklılığımız suçlanıyordu neticede. Suçsuzluğumuz sorgulanıyordu. Seçme seçilme hakkım ve fikir hürriyetim sorgulanıyordu. 3 ay tutuklanmış, çocuklarımdan, işimden, halkından koparılmıştım.

Mahkemede darbelere karşı olduğumu söyledim. 12 Eylül sürecinin zararlarını, kayıplarını anlattım. Sosyalist kimlikli bir sanatçı olarak sözkonusu paylaşımları yapmamın son derece haklı olduğunu belirttim.

Diğer paylaşımım, sanatçı arkadaşım Mir Perwer’in Fransa’da katledilmesine karşı ölüm yıldönümünde “saygıyla” dememdi. Bunları açıklamak zorunda kaldım.

Sonuçta bildiğim tek şey, insan onurunu yansıtmak ve her koşulda dimdik mücadele etmektir. Benim, bizim birinci esasımız budur. Fikirlerimizi kuşatmaya kimsenin gücü yetmez!

Grup Yorum susturulamaz!

Grup Yorum’un internet platformlarındaki şarkıları, AKP’nin talimatlarıyla erişime engellendi. YouTube’deki 454 videosu “milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması” gerekçesiyle erişime kapatıldı, ardından Spotify’den kaldırıldı. Ayrıca X hesaplarına da erişim engeli getirildi.

Grup Yorum bu yasaklamaya ilişkin olarak bir açıklama yayınladı ve şunları söyledi: “Dört bir yandan saldırarak bir halkın belleğinden Grup Yorum’u silmeye çalışıyorlar. Medya ve sosyal medya gücünü elinde tutan emperyalistler ve işbirlikçileri AKP iktidarı, Grup Yorum’u yenemeyecek. Ne yaparlarsa yapsınlar, bir ulusun türkülerini yapanlar yasalarını yapanlardan daha güçlüdür. Grup Yorum halktır susturulamaz! Türküler susmaz, halaylar sürer!”

1985 yılında İstanbul’da bir grup öğrenci tarafından kurulan, 1987 yılında ilk albümünü yayınlayan Grup Yorum, ülkemizde devrimci müziğin önemli temsilcilerinden biridir. Sokak eylemlerinde, işçi direnişlerinde, devrimci eylemlerde söylenen türküler-marşlar arasında Grup Yorum’un parçalarının önemli bir yeri vardır. 19 Mart’tan bu yana yeni bir halk hareketi yükselirken, devrimci marşlara, türkülere olan ilgi de artmaya başladı. Bu durum, internet platformlarındaki istatistiklere yansınca, mücadeleyi yasaklayamayan Erdoğan yönetimi, mücadelenin müziklerini yasaklamaya, ortadan kaldırmaya çalıştı.

Yasaklar, devrimci müziklerin kitlelere ulaşmasını engelleyemeyecektir. Milattan Önce 500’lerde Milet’te yaşamış olan filozof Thales’in söylediği gibi: **Halkların türkülerini yaratanlar, yasalarını yapanlardan daha güçlüdür!**

15-16 Haziran 1970-Büyük işçi direnişi

"16 Haziran yüzbin işçi yürüdü
16 Haziran genel direniş
Burjuvaziye, tüm sömürüye
Nasırlı ellerin yumruğu bugün!"

Hakkında böyle marşların yazıldığı, Türkiye işçi sınıfının en büyük eylemidir 15-16 Haziran... İki gün boyunca İstanbul ve İzmit'te üretimi durdurarak yollara dökülen işçiler, 4 şehit pahasına ve sarı sendikacılara rağmen AP ve CHP hükümeti tarafından gerçekleştirilen sendikasılaştırma saldırısına direndiler.

1970 yılında AP ve CHP hükümeti Meclis'e 274 ve 275 sayılı kanun tasarılarını hazırladı. Bu tasarıya göre, 1963'te yürürlüğe giren **İŞ Kanunu'nda değişiklikler yapılıyor ve işçilerin sendika seçme hakkı gasp ediliyordu. Bu, o dönem giderek büyüyen DİSK'in yok edilmesi demekti.** 13 Haziran 1970'de bu tasarı, cumhurbaşkanı tarafından onaylandı.

O yıllarda işçi sınıfı hareketi yükselişe geçmişti. İşbirlikçi Türk-İş'ten kopuşlar başlamış ve DİSK'e akışlar hızlanmıştı. Burjuvazinin amacı, işçilerin bu akışını önlemektir. Bir anlamda işçilerin devrimleşmesinin önünü kesmekti.

15 Haziran günü, yasaya tepki olarak Anadolu

yakasında bir yürüyüş başladı. Kartal, Paşabahçe, Beykoz, Maltepe'den katılımlarla, Ankara yolu trafiğe kapandı. Gebze'den de yürüyüşler başladı.

16 Haziran'da ise, Avrupa yakasındaki fabrikalar eyleme geçti. Birçok semtten de yürüyüşe geçen kitleler, valilik önüne ulaşmaya çalıştılar. Yürüyüşlere 75 bin kadar işçi katıldı. Sokaklarda polis, askerle çatışarak, bariyerleri aşarak yürüdüler dört bir koldan... Türk Demirdöküm, Rabak, Sungurlar, Derby, Elektrometal, Auer, Çelik Endüstrisi, Otosan, Arçelik ve Vita fabrikalarından yoğun katılımlar oldu. İşçilerin yanı sıra esnaflar, öğrenciler ve semtler de katıldı bu büyük direnişe...

15 Haziran akşamı Bakanlar Kurulu, gösterilerin olduğu illerde 60 günlük sıkıyönetim ilan etti ve sendikacıları tutukladı. Kolluk güçlerinin saldırıları sonucu Mutlu Akü fabrika işçisi Yaşar Yıldırım, Vinteks işçisi Mustafa Bayram, Cevizli Tekel işçisi Mehmet Gıdak ve esnaf Doğukan Dere öldüler. Eylemlerin ardından da Hüseyin Çapkan ve Necmettin Giritoglu adlı işçiler yaşamlarını yitirdi.

Olayların gelişiminden korkan DİSK, işçilere evlere dönme çağrısında bulundu. Bu tutumuyla

eylem kırılcılığı rolü üstlendi. Dönemin DİSK başkanı Kemal Türkler'in radyodan yaptığı çağrılara rağmen, işçiler sokaklarda çatışmaya devam ettiler.

Burjuvazi, bu büyük direnişin ardından yasayı iptal etmek zorunda kaldı. Bununla birlikte işçi sınıfının gücünden duyduğu korku daha da arttı. 12 Mart 1971 darbesini örgütleyerek, işçileri devrimci önderlerden soyutlamaya girişti. İşçiler, bir süre sessizliğe gömüldü, fakat ardından çok daha güçlü bir şekilde sokaklara döküldüler, grevler ve direnişler örgütlediler.

15-16 Haziran, işçi ve emekçiler mücadelesine ışık tutan, yol gösteren bir direniştir. **Hakların sokakta, dişe diş bir mücadele ile kazanıldığını gösteren, "hak verilmez alınır" şiarını pratikte kanıtlayan bir direniştir.** Bugün krize karşı mücadelede, işçi ve emekçilerin izlemesi gereken yolu da göstermektedir.

Akşam erken inse de mahpushaneye, sol memenin altında hiç kararmayan bir cevahir, gündüze devirir geceyi. Dünya'nın en sağlam kelepçesi ya da en kalın duvarları zaptedebilir mi coşkumuzu?

Hangi işkence, hangi zulüm indirebilir

yüreğimizin gönderindeki özgürlük bayrağını? Hayatımızın rüzgardan yelesini tutuklayabilir mi zindanlar?

"Bizden sonra gelenler/ demir parmaklıklardan değil/ asma bahçelerden seyretsinler diye bahar sabahlarını/ yaz akşamlarını", yüreğimizi güneşten düşen ateşlere fırlattık. Alev toplarının sıcaklığında yıkadık bilincimizi. Kestik umutsuzluğa dolanan saçlarımızı. Çelik çubuklar gibi sertleşti bakışlarımız. "Ve artık öyle bir ufka vardık ki/ yalnız değiliz.../ Gerçi gece uzun, gece karanlık/ Ama bütün korkulardan uzak/ bir sevdadır böylesine yaşamak.../ Tek başına/ ölüme bir soluk kala/ tek başına/ zindanda yatarken bile/ asla yalnız kalmamak..." Tek başına bir yüreğin perdeleri inik, kapısı kilitli yalnızlığından uzaktır gözlerimizdeki pırıltı. Ol sebepten dostlar, özgürdür yüreklerimiz...

Hiç dinmeyen özgürlük tutkumuzu, yüreklerimizin kızıl atlasına şiirce işler Nazım ve Ahmed Arif. Terk etmeyen ve terk edilmeyen sevdalardır, dört duvar arasına gürül gürül akan dünyaları ve delikanlı baharları taşıyan. Uzun seneler de olsa açılmasına demir kapının; "İnsanları, hayvanları, kavgası ve rüzgarıyla yani duvarın arkasındaki dışarıyla" beraber yaşanır saniyeler. Çünkü duvarların içine sığmaz hiçbir zaman aklımızın ve yüreğimizin tutkusu. Çukurova'da çatlamış ırgat ellerinde; İstanbul'da işçi sofralarında; Amed'de serhıldan çocuklarında nefes alır sevdamız. Vardiyada, grevde, barikatta, piringte, pamukta ve tütündedir; yani sonu gelmez bir akışın hızındadır yüreklerimiz...

Dağların ardındaki sevdalı, kurşun eritmeye çağırır Ferhat'ı. Ve Ferhat'ın en aşılmaz dağları delen tutkudur içimizde boy atan. Dağlarına bahar gelince adı yasak memleketin, Dengbej'ler söylemeye başlar en güzel türkülerini; "Vurun ulan vurun/ ben kolay ölmem/ Ocakta küllenmiş közüm/ karnımda sözüm var haldan bilene..." Ve aldırmadan gece devriyelerine, puşt zulalarına; bildiriler çoğalır ellerde yaprak yaprak, işçiler geçer kapıların ardına barikat barikat, özgürlüğü sular kanları gerillaların...

Gözyaşlarını ve en güzel dünyaları bırakıp aramızda, bağışlamayı çoktan çıkardık sözlüğümüzden. Ol sebepten dostlar, kan ter içinde yükselir yapımız. Her putrelinde, her

Nazım Hikmet ve Ahmed Arif'in dilinde ÖZGÜRLÜK

tuğlasında, her kerpicide biraz daha özgürleşir ellerimiz. Çünkü insanlar katledilirken ağaçlardan ve sineklerden daha kolay, daha rahat... duramazdık yerimizde. Görüp de susamaz, bilip de oturamazdık. Bu katliam tufanında ve ek-

meğimizi ve sevdiklerimizi kaybettik biz de. "Fakat açlığın, karanlığın ve çılgınlığın içinde/ güneşli elleriyle kapımızı çalacak olan gelecek günlere" güvenimizi kaybetmedik hiçbir zaman. Bu yüzden özgürdür bilincimiz...

Asıl tutsaklık, ışığını yitirmiş yüreklerde, karanlığa gömülmüş bilinçlerdedir. "İçerde/ dışarda/ derste/ sırada" yürümeyelim diye celladın üstüne; tükürmeyelim diye fırsatçının, fesatçının, hayının yüzüne; ve tırnak ile, diş ile dayanmayalım diye iğrençliğe, umutlarımızı çalmak istediler seher vakti. Düş görmek yasak diye buyurdu karanlığın bekçileri. Ve hapsetmeye çalıştılar milyarlarca insan gözünü, insan kulağını, insan beynini... Ne diyor Nazım; "Ufak iş bizimkisi/ asıl en kötüsü/ bilerek bilme-yerek/ hapishaneyi insanın kendi içinde taşıması/ insanların birçoğu bu hale düşürülmüş/ namuslu, çalışkan, iyi insanlar..." Ve ne diyor Ahmed Arif; "Yaşamak, sade yaşamak/ yosun, solucan harcıdır..." Yosunlardan ve solucanlardan ya da dünyadaki tüm cansız varlıklardan daha beter etmek isteyenlere inat bir çağlayandır bilincimiz. Çoğalır, çoğaltır, en olunmaz koşullarda bile. En donuk gözlerin bile fitilini ateşler sabrımız ve coşkumuz. İnsanların içindeki parmaklıkları eritir sevdamızın gücü...

Gürül gürül atar bizim yüreklerimiz. Hiroşima'da şeker bile yiyemeden kavrulan bir kız çocuğuna; engerekler ve çıyanlar arasında büyüyen Adiloş bebeye için için yanar da, yoldaş ölümlerinde taşa keser gözyaşlarımız. Akmaz, öfke yatağı olur yeraltı nehirlerine; bir avuç özsu olur yürür candamarlarına... Ne rüzgarın havada çevirdiği bir yaprak ne de acemi bir ustanın eseri gibidir ufkumuz. Ol sebepten dostlar, Kutup Yıldızı kadar sağlamdır rotamız. Mızrakları göğü yırtan kızıl süvariler gibi nettir coşumuz...

Özgürlük bir tutkudur Nazım'da ve Ahmed Arif'te. **Fakat kartpostallar için değildir onların şiirleri. Militan ve dövüşkendir dizeleri; bilge ve akıllıdır kelimeleri; coşkun ve isyankardır harfleri...** Çünkü kavganın şairidir onlar; hayatı yaratanların umutla seslenişidir yarına. Cevabımızdır; ümidin, meyve çağında ağacın ve serpilip gelişen hayatın düşmanlarına;

"Elbet sevgilim elbet/ dolaşacaktır/ elini kolunu sallaya sallaya/ en şanlı elbisesi/ işçi tulumuyla/ bu güzelim memle-kette/ HÜRRİYET..."

19 Haziran 1953- Rosenbergler idam edildi

Ethel ve Julius Rosenberg, Amerikan Komünist Parti üyesiydi ve her ikisi de Yahudi'ydi. 1939 yılında evlendiler. İki çocukları oldu. Evlilikleri boyunca sendikal faaliyetler içinde yer aldılar. Bundan dolayı da sürekli işsizlik ve maddi sıkıntılarla boğuştu. 17 Temmuz 1949'da "Sovyet Ajanı Komünistler" oldukları ilan edildi.

6 Ağustos 1945'de Hiroşima'ya atılan atom bombası korkunç bir kıyım olduğu kadar, ABD'nin dünya hakimiyetini simgeleyen bir gelişmeydi. ABD, dışta halkları katlederek, içte büyük bir baskı ve korkutma ile imparatorluğunu inşa ediyordu. 4 yıl sonra 1949'da Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde ilk atom bombası yeraltı denemeleri başladı. ABD'nin "tek bir düğmeye basma" tehdidi artık boşa düşüyordu.

Bunun üzerine, ABD'de büyük bir "komünist avı" başladı. Senatör Mc Carty'nin adıyla anılan bu dönemde kurulan komisyonlar, ülkedeki komünistleri tespit etmek, onlar hakkında iddianameler hazırlamakla görevlendirildi. Bu dönemde komünistlikle suçlanmayan neredeyse kimse kalmadı. Onbinlerce insan bu komisyonlarda ifade vermeye, en yakın arkadaşlarını ihbar etmeye zorlandı. Yönetmen Elia Kazan gibi hainler, kendini kurtarmak için suçsuz insanları "komünist ajan" olmakla suçlayanlar da çıktı, Brecht gibi, aydın onuruna sahip çıkanlar da. Rosenbergler, bu aşağılık cadı avının kurbanı oldular.

Rosenbergler komünist kimliklerine her defasında sahip çıkarak, suçlamaları şiddetle reddettiler. *"Elektrikli sandalyeden korkmuyorum bir yurttaş olarak hakkım olan adaleti istiyorum. Bu antidemokratik, polis devleti yöntemlerine de ortak olmayacağız..."* diyorlardı.

Rosenbergler 19 Haziran 1953'te, evlilik yıl dönümlerinde Sing Sing Hapishanesi'nde elektrikli sandalyede idam edildiler.

Kadının kurtuluşunun koşulunun, "özel mülkiyetin kalkması ve kadının toplumsal üretime girmesi" olarak görüyordu. Emekçi kadınların mücadelesine çok önemli katkılar sundu.

☆ 25 Haziran 2005- Kazım Koyuncu öldü

Laz müziğini geliştiren ve Karadeniz şarkılarını geniş kitlelere sevdiren Kazım Koyuncu, Çernobil sonrası Karadeniz'de yaygınlaşan kanser hastalığına yakalanarak yaşamını yitirdi.

☆ 27 Haziran 1905- Potemkin Ayaklanması

Dünyada ilk kez düzenli bir ordunun gemisinde yaşanan ayaklanmadır. 1905 Devrimi'nin başlangıcı olmuştur. Devrimin yenilgisinin ardından mürettebatıyla birlikte Romanya'ya sığınan gemi, ancak 1917 devriminden sonra geri dönebildi.

☆ 28 Haziran 1926- Cerjinski öldü

Sovyetler Birliği'nde devrimin ardından karşı-devrimcilerle mücadele etmek için kurulan ÇEKA'nın başında görevlendirildi ve iç savaş sırasında önemli başarılar elde etti.

☆ 30 Haziran 1925- Şeyh Sait ve 46 arkadaşı idam edildi.

☆ 30 Haziran 1980- Çorum katliamı

Devlet eliyle organize edilen katliamda, sivil faşistler, Alevi mahallelerine saldırdılar. 26 kişi öldürüldü, yüzlercesi yaralandı. Yüzlerce aile de Çorum'u terk etmek zorunda kaldı.

☆ 20 Haziran 1933- Clara Zetkin öldü

1857'de Almanya'da doğan Zetkin, 1910 yılında toplanan Uluslararası Kadın Konferansı'nda 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasını sağladı.

☆ 13 Haziran 1969- Alpagut işgali

Çorum'da bulunan ve Özel İdare tarafından işlenen linyit sektörü, işçiler tarafından işgal edildi. Çalışma koşullarına karşı 786 işçi, 34 gün boyunca oluşturdukları komiteyle işyerini yönettiler ve bu sürede üretimi yüzde 50 oranında arttırdılar.

☆ 15 Haziran 1915- 19 Ermeni devrimci asıldı

Sosyal-demokrat Hınçak Partisi'nin MK üyesi Paramaz (Madteos Sarkisyan) ve 19 yoldaşı İstanbul Beyazıt Meydanı'nda asıldı. Paramaz, idam sehpasında şöyle haykırdı: *"Siz sadece bizim vücudumuzu yok edebilirsiniz, fakat inandığımız fikirleri asla... Yarın Ermenilik ülkenin doğusunda özgür ve sosyalist Ermenistan'ı selamlayacaktır. Yaşasın Sosyalizm!"*

☆ 16 Haziran 2005- MKP/HKO üyeleri Mercan'da katledildi

MKP Genel Sekreteri Cafer Cangöz, Aydın Hanbayat, Okan Ünsal, Ali Rıza Sabur, Alaattin Atas, Cemal Çakmak, Berna Saygılı Ünsal, Kenan Çakıcı, Ökkeş Karoğlu, Taylan Yıldız, İbrahim Akdeniz, Dursun Turgut, Binali Güler, Ahmet Perktas, Gülnaz Yıldız, Çağdaş Can, Ersin Kantar, kongre için Dersim'e giderken vahşice katledildiler.

☆ 18 Haziran 1936- Maksim Gorki öldürüldü

Kendisi de işçi olan ve çok yoksul bir çocukluk geçiren Sovyet yazarı, emekçilerin yaşamlarını anlatan romanlar yazdı. "Ana" kitabı, en çok bilinen eseridir.

☆ 20 Haziran 1933- Clara Zetkin öldü

1857'de Almanya'da doğan Zetkin, 1910 yılında toplanan Uluslararası Kadın Konferansı'nda 8 Mart'ın Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanmasını sağladı.

☆ 1 Haziran 1971- Hüseyin Cevahir katledildi
İstanbul-Maltepe'de bir evde polis tarafından kuşatıldılar. 3 gün süren direnişte, THKP-C önderlerinden Hüseyin Cevahir katledildi, Mahir Çayan yaralı olarak yakalandı.

☆ 2 Haziran 1970- Orhan Kemal öldü
İşçi ve emekçilerin yaşamlarını konu eden romanlarıyla ünlü Orhan Kemal, Nazım Hikmet'le kaldığı cezaevinde, onun yönlendirmesi ile roman yazmaya başladı. Kendisi de işçi olarak çalıştığı için, işçilerin hayatını romanlarında işledi. Hanımın Çiftliği, Bekçi Murtaza, El Kızı gibi romanlarıyla ünlüdür

☆ 2 Haziran 1991- Ahmed Arif öldü

☆ 3 Haziran 1949- Mikhail Kalinin öldü
Ekim Devrimi'nin önderlerinden Kalinin, Bolşevik Partisi'nin MK'sı dahil her kademesinde yer aldı. 1949'da hastalıktan öldü. Türkçeye de çevrilmiş en önemli eseri "Devrimci Eğitim Devrimci Ahlak"tır.

☆ 3 Haziran 1963- Nazım Hikmet öldü

☆ 6 Haziran 1981- MLSPB militanları Tamer Arda, Mete Atilla Ermutlu, Ercan Yurtbilir ve Doğan Özzümrüt, Maltepe'de ve Sefaköy'de ellerinde silahlarıyla çatışarak şehit düştüler.

☆ 8 Haziran 1844- Almanya'nın Silezya bölgesinde işçiler açlığa karşı ayaklandı.

Haziran ayında şehit düşen İhtilalci Komünistler

17 Haziran 1984- Mehmet Fatih Öktülmüş

21 Haziran 1978- Muzaffer Mutlu
İstanbul'da sivil faşistler tarafından katledildi. Cenazesi, Amasya ve İstanbul'da düzenlenen gösterilerle Amasya'da toprağa verildi.

30 Haziran 1980- Songül Kayabaşı

15-16 Haziran direnişinin yıldönümünde İstanbul Kartal Karlıktepe'de düzenlenen silahlı korsan gösteride çıkan çatışmada bir asteğmen ve iki er öldürüldü. Bunun üzerine Kartal'da terör estiren devlet, yüzlerce devrimciyi gözaltına aldı. TİKB sempatisini Songül Kayabaşı ile TKP-ML sempatisini Aziz Aras işkencede katledildi.

Siyonist İsrail'in Filistin'e saldırıları son bulsun!

İsrail, Gazze'de ve Batı Şeria'da soykırım gerçekleştiriyor. Gıda yardımı için bekleyen halka ateş ediyor, çocuk-yaşlı demeden katlediyor. Filistin'e yardım götüren tekneye saldırıyor.

Bu pervasız saldırganlık derhal durdurulmalıdır!

**EMPERYALİZM VE SİYONİZM YENİLECEK,
DİRENEN HALKLAR KAZANACAK!**